

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 4 (1927) 1987 SAUSIS-JANUARY 20

LIETUVOS KRIKŠČIONYBĖS METAI

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416) 275-4672

50 ct.

Modernios giltinės

Baisios yra pasakų giltinės, siaučiančios tarp žmonių, juos naikinančios, staigiai užpuolančios. Sakoma ir vaizduojama, kad jų puolamasis ginklas yra dalgis. Žinoma, tai simbolika, kurios niekas nebebijo, tai legendinis vaizdavimas, kuris jau seniai mūsų tikrovės nepasiekia. Yra betgi realių ir modernių giltinių, kurios siaučia žmonijos gyvenime su tuo pačiu senovės užmoju — žmonių naikinimu. Ta modernioji giltinė yra branduolinė energija, žmogaus surasta, bet nevisai apvaldyta. Daug kur ji paverčiama žmonijos geradariu, bet kartais prasiveržia visa savo piktybe ir masiniu žmonių bei aplamai bet kokios gyvybės naikinimu. Girdėjome jos baisią jėgą Hirošimoje, kur žuvo 282.000 žmonių. Girdėjome Černobilio nelaimę, kurioje žuvo kelios dešimtys žmonių, buvo sužeista bei apnuodyta daugybė asmenų, apnaukinta plati apylinkė. Jei ne tos palankios atmosferinės sąlygos, kurių dėka mirtį nešantys debesys išsisklaidė, Černobilio nelaimė būtų buvusi milžiniško masto, plačiai palietusi ir Lietuvą. Laimei, branduolinė giltinė ši kartą, kad ir slinko per Lietuvos atmosferą, didelės žalos nepadarė.

PALIETUS Černobilį, esantį Ukrainoje, iškyla ir Ignalina Lietuvos teritorijoje, kur iš dalies jau pastatyti ir dar statomi branduoliniai reaktoriai, gaminantys elektrą. Tai branduolinė jėgainė, kurioje slypi pati moderniausia giltinė. Kol ji apvaldyta, tarnauja žmonių gerovei, bet kai prasiveržia pro visas apsaugas, tampa didžiausia žmonių bei visos gyvūnijos naikintoja. O kad ji gali prasiveržti, rodo Černobilio atvejais. Ignalinoje statomi reaktoriai yra lygiai tokio pat modelio, kaip ir Černobilyje, tik žymiai galingesni. Niekas negali garantuoti jų saugumo. Branduolinė energija dabartinės technologijos dar nėra visai apvaldyta. Dėlto branduolinio sprogdimo pavojus Ignalinoje yra labai realus dalykas. Ignalinos jėgainė yra Maskvos "dovana" Lietuvai, daug pavojingesnė už Trojos arkli. Ir jeigu Ignalinoje įvyktų panaši nelaimė kaip Černobilyje, visą Lietuvą nusiaubtų modernioji giltinė. Taigi Lietuvos žmonės dabar visą laiką gyvena didelio pavojaus artumoje. Yra šalių, kurių žmonės gyvena ugnikalnių artumoje. Prasiveržusi jų lava sudaro viso krašto siaubą. Lava betgi paliečia tikrai gana ribotą plotą, iš kurio gyventojai gali pasitraukti, o nuo branduolinio užnuodijimo, radiacijos, beveik niekur nėra išsigelbėjimo labai dideliame plote.

KITA sovietinių rusų atnešta "dovana" Lietuvai yra Baltijos jūros pakrančių užteršimas. Tarp Juodkrantės ir Smiltynės rasta naftos. Maskvos įsakymu suplanuotas dugno gręžimas ir naftos pompavimas. Turimomis žiniomis, naftos kiekis ten esąs nedidelis, bet pakankamas užteršti visam Lietuvos ir iš dalies Latvijos pajūriui. Maskvai iš tokio naftos kiekio nauda bus nedidelė, o nuostoliai Lietuvai — nepaprastai dideli. Visų pirma ekologiniu požiūriu aplinka būtų užteršta, netektų viso savo grožio net ir Kuršių nerija, kentėtų žvejai ir visi krašto gyventojai, sunyktų turizmas ir visas pajūris netektų savo turimos reikšmės. Tai mato įžvalgesni Lietuvos ir Sov. Sąjungos kultūrininkai, kurie rusijoje ir lietuviškoje spaudoje pasisakė prieš minėtąjį naftos projektą. Tiksliai Maskvos biurokratai žiūri vien egoistinės ekonominio pobūdžio naudos. Jie, atgabendami vieną giltinę Ignalinon, užsimojo atgabendami ir kitą Baltijos pajūrin. Jeigu jie tą projektą įvykdys, tai net ir sovietinė istorija juos pasmerks už gamtos ir žmonių naikinimą. Tokie užmojai turėtų susilaukti tarptautinio pasmerkimo per Jungtines Tautas ir kitus pasaulinius forumus. Didelės galybės juk yra ne tam, kad naikintų žmones ir gamtą, bet tam, kad juos globotų bei saugotų.

KANADOS ĮVYKIAI

Tūkstančiai veržiasi Amerikon

JA Valstybės nutarė įsileisti 10.000 ateivių iš 35 šalių, kurias buvo palietę imigracijos suvaržymai. Iš Kanados bus įsileista apie 1.000 ateivių. Pagrindinis reikalavimas — jie visi turi būti gimę Kanadoje. Pastaruoju metu iš Kanados Amerikon būdavo įsileidžiamas ribotas ateivių skaičius, jeigu jie Amerikoje turėdavo gyvenančių giminių arba iš anksto parūpintą darbą. Dabar to nebus reikalaujama. Vizos bus duodamos tiems, kurie ten neturi nei giminių, nei garantuoto darbo. Kandidatai turi patys atsiųsti įvažiavimo prašymus su užpildytais blankais Vašingtonan š. m. sausio 21-27 d.d. Ankstesni prašymai nebus priimami. Jų taipgi negalima siųsti registruotu ir oro paštu. Mat atranka bus daroma eilės tvarka iš pirmųjų laiškų, Vašingtoną pasiekusių sausio 21-27 d.d. laikotarpį, kad visi turėtų vienodą galimybę. Priėmus nustatytą kandidatų skaičių, tolimesnė jų atranka bus sustabdyta. Toks vizų išdavimas daug kam pri-

mena loteriją — kas pirmas kreipsis, turės didesnę galimybę laimėti. O vėlesniems tą galimybę sumažins ir pagaliau visiškai sustabdyti sparčiai augantis priimtų ateivių skaičius. **10.000 kandidatų iš 35 šalių bus atrinkta** tuo pačiu nustatytu laiku, tačiau jų įsileidimas į JAV bus dviejų dalių: viena pusė gaus įvažiavimo vizas šiais metais, o kita — 1988 m. Lig šiol buvome įpratę matyti šimtus ir net tūkstančius visokių būdais Kanadon besiveržiančių ateivių. Dabar staiga pajudėjo kanadiečiai, norintys patekti į JA Valstybes. Kai buvo paskelbtas pranešimas apie specialias vizas, per keturias dienas į aštuonis JAV konsulatų Kanadoje kreipėsi beveik 37.000 kanadiečių, teiraudamiesi informacijų pažadėtoms vizoms gauti. Didžioji jų dalis teisinasi, o kita — Amerikoje yra daugiau darbo, pigesnis pragyvenimas, geresnės gamtinės sąlygos. Pagal oficialius statistikos duomenis, 1966-85 m. laikotarpyje Kanadon atvyko apsigyventi 324.000 ame-

Baltijos jūra — Lietuvos langas į laisvąjį pasaulį, dabar kontroliuojamas Sovietų Sąjungos. Nuotraukoje — buriuotojų varžybos ties Nida, kuriose dalyvavo daug buriuotojų ir jūros gerbėjų

PRANEŠIMAS IŠ ŠVEDIJOS

Pavasaris dar neatėjo

Vinokuro atsakymas sovietiniam poetui Jevtušenkai švedų laikraštyje

I sovietinio rašytojo Jevgenijaus Jevtušenkos straipsnius švedų dienraštyje **Dagens Nyheter** (1986.XII.28) atsiliepė Švedijoje gyvenantis poetas ir aktorius (mimikas) Arkadijus Vinokuras. Jis sakosi priklausąs kartai, kurią Jevtušenka vadina "nesusitepusia". Vinokuras gimė Lietuvoje 1952 metais ir išgyveno ten 23-jus metus. Apie save jis rašo: "Buvau jaunas, abejojau, norėjau pats kalvoti. Norėjau pats patirti, koks gyvenimas šalyje, kurią tu (taip Vinokuras kreipiasi į Jevtušenką) vadini sovietine. Ištais menesiais važinėdamas, apkeliavau pusę Rusijos ir beveik visas penkiolika respublikų. Tu rašai, kad esi ir rusas, ir sovietinis. Suprantu gerai, kad didžiujiesi esąs rusas, tačiau ar tu, kad sovietinis? Ar tu, Jevgenijau, pamiršai, kaip buvo kuriama Sovietų Sąjunga? Rašai, jog nereikia pamiršti. Sutinku. Be praeities nėra ateities, tik melas ir iliuzijos".

rikiečių, o ten išvyko 290.000 kanadiečių. Šia statistika remiasi asmenys, linkę manyti, kad Kanadoje yra geresnis gyvenimas nei Amerikoje. Jie betgi užmiršta, kad daug tūkadanon atvykusių amerikiečių buvo dezertirai, bėgantys nuo karo tarnybos Vietname. Jiems Kanada tapo tik laikine prieglauda, kol buvo susilaukta amnestijos JA Valstybės.

Staigų turkų antplūdį Montrealio Mirabel oaruostin sustabdė imigracijos ministerio B. Bouchardo įvestos vizos visiems atvykėliams iš Turkijos. Spaudoje pasirodė pranešimų, kad kai kurie taria mieji politiniai pabėgėliai iš Turkijos buvo nepatenkinti pa-

(Nukelta į 8-tą psl.)

Arkadijus Vinokuras pažymi: "Mes, lietuviai, saugome atsiminimus, nepaisydami visų mėginimų iškreipti istoriją. Mes žinome, kad ne Lietuvos vyriausybė pasirašė Molotovo ir Ribbentropo sutartį, idant kraštas pradingtų iš žemėlapių kaip nepriklausoma valstybė. Ir mes žinome, kad ne Lietuvos karių batai trypia svetimą žemę, primeta kitiems lietuvių kalbą ir lietuviškus papročius, šaukia jaunus vyrus į imperialistinį karą Afganistane, kad kitus pavergtų. Negi man reikėtų tau priminti, Čekoslovakiją, Vengriją, Lenkiją?"

"Tu gal su džiaugsmu dainuotų 'Širaka strana maja radnaja'. Bet mums toji daina po 40-ties metų okupacijos įstrigo gerklėje. Ar tu manai, kad esu nacionalistas? O gal tu nori teisintis, sakydamas, kad visi kentėjome dėl klaidų? Bet okupacija yra tokia klaida, dėl kurios jūs, rusai, nekenčiate. Todėl nesistebiu, kai tu rašai, kad rusų kalba užima pirmąją vietą Sovietų Sąjungoje. Bet šis pirmavimas, Jevgenijau, remiasi prievarta. Lietuvių kalbos pamokų skaičius mokyklose nuolat mažėja, lyginant su rusų. Lietuvos istorija devintojo klaseje — tik trumpas referatas, kai sovietinė, iš tikrųjų Rusijos, istorija — dvi storos knygos. Nuo devintojos klasės moksleiviai verčiami dalyvauti kariniame parengime, kuris vedamas rusiškai. Atsisakęs žygiuoti ir dainuoti rusų karo dainas gali atsisveikinti su universitetu".

Toliau Vinokuras rašo: "Galiau tave, Jevgenijau, užtikrinu, kad nesu nei rasistas, nei šovininistas. Man būdavo labai nesmagu, kai lietuviai, rusiškai kalbinami gatvėje ar paroduotuvėje, neatsakydavo. Tai

įprastinis reiškinys Lietuvoj, Estijoje, Latvijoje. Ir tragiškas, nes skirtingos tautybės juk visuomet viena kitą praturtina, ar ne? Antra vertus, priešpaužia niekad nesukelia meilės ir palankumo. Savo straipsnyje 'Ko iš tikrųjų nori rusai?' tu taip atsakai į priekaištą dėl kolonializmo: 'Net jei tai būtų tiesa, ar tai būtų pirmąsė kolonializmo forma, turint galvoje, kad daugelio respublikų pajamos daug aukštesnės, negu rusų respublikose centrinėje Rusijoje'.

Vinokuras klausia: "Nuo kada, Jevgenijau, pilnas pilvas reiškia tą patį, kaip laisvė?" Jis pastebi, kad šiuo metu sovietiniai propagandistai Vakaruose televizijoje pasirodo kaip Vakaru politikai. Tai naujas stilius. "Ar žinai, ką reiškia naujas stilius?" — toliau klausia viešo laiško autorius ir taip atsako: "Nudramatinimą. Nudramatinti diktatūrą, karą ir žudynes Afganistane, didžiausios pasaulyje Černobilio tipo atominės jėgainės statybą gražiausioje Lietuvos dalyje, kėlį galima arčiau Vakaru. Nelaimės atvejai tai būtų grynai tautžudystė".

Vinokuras pabrėžia, kad lietuviai nori patys pasirinkti kalbos vartojimą, kaip auklėti savo vaikus, kur atlikti karo tarnybą, statyti ar nestatyti atominę jėgainę, leisti savo vėliavai plevėsuoti su kitomis prie Jungtinių Tautų rūmų.

Savo viešą laišką Jevgenijui Jevtušenkai dienraštyje **Dagens Nyheter** Arkadijus Vinokuras baigia taip: "Matyti, Jevgenijau, į mūsų kraštus dar neatėjo pavasaris, tai joks atlydis, tik chruščiovizmas, mažytės reformos tarp vis dar sunkių ir siaurų rėmų. Ir vis tiek keliu kepturę, tave sveikindamas!" **Lmb.**

Pasaulio įvykiai

EUROPA NUSIAUBĖ DAUG SNIEGO ATNEŠUSI ŠALTA žiema, palietusi net Britaniją, kur temperatūra buvo nukritusi iki -20 laipsnių Celsijaus. Maskva susilaukė -35 laipsnių šalčio, o rytinė Sibiro dalis net -60 laipsnių. Toks ilgai trunkantis šaltis II D. karo veteranams priminė 1941-42 m. žiemą, sustabdžiusią vokiečių ofensyvą prie pat Maskvos ir Leningrado vartų. Nuo š. m. sausio 1 d. dėl šalčio ir su juo susietų nelaimių mirė beveik 300 europiečių. Ekonominė Europos bendruomenė paskyrė \$4 milijonus labdaros organizacijoms, kurios rūpinasi seneliais ir pastogės neturintiems europiečiais. Britanijos vyriausybė nedelsdama išdalijo vienkartinę \$10 vertės pašalpą beveik dviem milijonam gyventojų, neturinčių lėšų papildomam kurui įsigyti. Dėl sniego teko uždaryti kai kuriuos orauosčius Prancūzijoje ir netgi Ispanijoje. Dvidešimt aštuoni karinio Austrijos dūdų orkestro nariai nušalo veidus, kai orkestrui teko groti lauke sutinkant naujusius Malio ir Sudano ambasadorius. Sušalę alkani vilkai Čekoslovakijoje pradėjo įjėškoti maisto liekanų pamiškėse esančiuose kaimuose. Vengrijos keliuose apsnigtiems užsienio turistams gelbėti buvo atsiųsti sovietų tankai, savo svoriu įveikiantys pusnis. V. Vokietijoje kariuomenės daliniai sprogdino ledus, užkimšusius Elbės bei kitų upių žiotis. Paryžiuje kariai valė sniegu užverstas gatves, o Maskvoje išjudino prie geležinkelio bėgių prišalusius prekių traukinių vagonus.

Svečias iš Varšuvos

Romoje lankėsi Lenkijos komunistų vadas gen. W. Jaruzelskis, pirmą kartą iškėles koją V. Europon po karo stovio paskelbimo Lenkijoje 1981 m. gruodžio mėnesį. Svečias iš Varšuvos buvo priimtas Italijos premjero B. Crakzio, apilankė prie Monte Cassino žuvusių lenkų karių kapines. Aštaraus pokalbio gen. W. Jaruzelskis susilaukė su Italijos didžiųjų darbo unių vadais, kurių eilėse yra ir komunistų. Jie vienbalsiai reikalavo, kad komunistinė Lenkija pripažintų "Solidarumo" unių, leistų veikti ne tik valdžios, bet ir pačių darbininkų suorganizuotom unijom, išleistų užsienin L. Walensą. Popiežius Jonas Paulius II tautietį gen. W. Jaruzelskį privačiam pokalbiui priėmė savo bibliotekoje. Daugiausia kaip valandą trukęs pokalbis lietė dabartines Lenkijos problemas. Jonas Paulius II reikalavo didesnio balso katalikams Lenkijos valdžios sluoksniuose, pagarbos žmogaus teisėms. Gen. W. Jaruzelskis nori Vatikano paramos diplomatinuose Lenkijos ryšiuose su laisvosiomis Vakarų pasaulio valstybėmis, kurių finansinės pagalbos dabar labai reikia Lenkijai. Sakoma, kad gen. W. Jaruzelskis pasiūlė ir diplomatinis komunistinės Lenkijos ryšius su Vatikanu, bet jų nesukuba priimti popiežius Jonas Paulius II.

Paliaubos Afganistane?

Naujasis Afganistano prez. M. Najibas oficialiai paskelbė sausio 15 d. turėjusias prasidėti karo paliaubas pusės metų laikotarpiui, amnestiją dezertyrams ir partizanams. Jis taipgi pažadėjo sovietų kariuomenės dalinių pasitraukimą iš Afganistano, tačiau ir vėl nutylėjo to pasitraukimo planus bei jų įgyvendinimo datas. Dėl to mahometonų partizanų vadai nepasitiki karo paliaubomis ir pradeda jas laužyti. Užsieniečiams diplomatams keistai atrodo staigus sovietinių tankų, šarvuotų automobilių su kariais sutelkimas Kabule. Juo, matyt, buvo norima parodyti karinę Sovietų Sąjungos jėgą okupuotame Pakistane. Jėgos demonstravimas yra tuščios pastangos, kai jos per septynerius metus nenusigando ir kovos nenutraukė mahometonai partizanai.

Isileido žurnalistus

Sovietų "Aerofloto" lėktuvu "Tu-134" Kabulan buvo atskraidinta 50 užsieniečių žurnalistų iš Maskvos turbūt parodyti paskelbtų karo paliaubų. Keleivinį lėktuvą pastiko ir Kabulo orauostin atlydėjo sovietiniai malūnsparniai, ore išmetę ant parašiutų pakabintas raudonas šviesas. Atrodo, jomis buvo norima sustabdyti priešlėktuvines partizanų raketas, kurios taikiniu pasirenka karščio šaltinius erdvėse. Vakariečių žurnalistus nustebinė nedidelis sovietų karių skaičius pačiame Kabulo orauostyje, bet ir jiems mįslė liko sovietiniai tankai Kabulo gatvėse, jų sankryžose, prie valdinių pastatų. Prez. M. Najibas karo paliaubas partizanams buvo pažadėjęs jau prieš Kaledas, artėjant septintojoems kovų metinėms. Dabar jis užtikrina partizanus, kad valdžios kariuomenė atsisakys puolamųjų veiksmų, bet tvirtai reaguos į partizanų laužomas paliaubas. Tokio pat principo žadėjo laikyti ir Maskva, savo okupacinius dalinius Afganistane pavadinusi tik ribotais kariniais vienetais. Po poros dienų prez. M. Najibas viešai pasmerkė partizanus dėl jo paskelbtų paliaubų sulaužymo.

Šiame numeryje:

Modernios giltinės

Lietuvos grėsmė — branduolinė jėgainė ir Baltijos tarša

Pavasaris dar neatėjo

Lietuvio laiškas sovietų poetui Švedijos spaudoje

Klaipėdos vadavimas Gabrielio atsiminimuose

Atšiaurus politikas ir jo "Tautos sargyba" Šveicarijoje

Sovietinio komisaro aiškinimai

Maskvos patikėtinis ir jo tvirtinimai apie religijos laisvę

Baltijos valstybė ir Teherano konferencija

Ką kalbėjo Stalinas su Roosveltu ir ką pažadėjo?

Sovietija — nelaisvės atstovė

Vienoje prieš ją demonstravo daugybę tautinių grupių

Baltijos valstybių negalima ignoruoti

Vokiečių laikraštis "Volksbote" primena baltiečių pavergimą

"Išvijos lietuvių sportą" pasitinkant

Pokalbis su spausdinamo istorinio leidinio redaktoriumi

Seštasis Brazilio raštų tomas

Sociologas žvelgia į visuomeninį ir literatūrinį palikimą

Lietuvės-kanadietis poezijos pasaulyje

Raimundas Filip garsėja savo kūrinių anglų kalba

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Road, Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada
Telefonas (416) 275-4672 USPS 740-550
Leidėjas: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
Redaguoja: kun. dr. Pr. Gaida ir Vyt. Kastytis. Metinė prenumerata — \$22, pusmetinė — \$12, mėmė — \$25, garbės — \$30

(Amerikoj — JAV doleriais). Pavieniai numeriai — 50 ct.

Skelbimai ruošiamam numeriui priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuostūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.

The Lights of Homeland — Lithuanian Weekly
Published by Lithuanian Canadian R. C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc.
Subscription rates: \$22.00 per year, \$12.00 per 6 months. Deadline for advertisements — Thursday. Second class mail registration number 0509. U.S.A. Second class postage paid at Lewiston, N.Y. U.S. Post master send address changes to P.O. Box 255 Lewiston, N.Y. 14092. Printed in Canada weekly except 4th week in December and 1st and 2nd week of August

RELIGINIAME GYVENIME

Amerikos katalikų savaitraštis "National Catholic Register" 1986.X.26 išspausdino savo bendradarbio George Weigel straipsnį apie Lietuvos katalikybę, kenčiančią sovietinę spaudą. Esą žydai labai rūpinasi savo tautiečių būkle Sov. Sąjungoje, bet Amerikos katalikų organizacijos nesisiliejia dėl tikinčiųjų persekiojimo. Išimti sudaranti Religinė lietuvių katalikų šalpa. Autorius mini, kad Lietuvos katalikybė buvo sunykusi Stalino laikais, bet vėliau atsigaivusi. Po Helsinkio baigiamojo akto tikintieji pradėję reikalauti savo teisių, įsteigę net komitetą tom teisėms ginti. Straipsnio autorius gerisi "LKB kronikos" ištermingumu. "Skaityti kroniką reguliariai reiškia įsigyventi ir mirties ir prisikėlimo patirtį, kuri yra ir paradoksas, ir esmingai gera naujiena katalikiškai krikščionybei. Lietuvos katalikybė iškilų kaip tikėjimo bei vilties žibintas visam katalikiškam pasauliui ir visiem grynų sąžinės žmonėm, kokios konfesijos jie bebūtų".

Okupuotoje Lietuvoje iki krikščionių sukurto iškilumi tikimasi sulaukti trijų lietuviško mišio tomų: I. Pagrindinio mišio, IV. Skaitinių Kalėdų ir Velykų ciklų šokiadieniams, VII. Skaitinių šventųjų Mišioms. Tiražas — 2.500 egz. Taip pat tikimasi sulaukti antrų leidimų: Naujojo Testamento 11.500 egz., katekizmo "Mūsų tikėjimo šviesa" 50.000 egz. Pažadėtas ir paveikslėlis su krikšto sukakties ženklų 50.000 egz. ir sulankstomas kalendorelis su šventųjų ir tautiniais vardais 25.000 egz. Kol kas visa tai tik pažadai. Metinis katalikų kalendorius — žinynas išeis 6.500 egz. tiražu (pirma kartą 1982 m. buvo leista tik 3000 egz., paskui kasmet pridėta po 1000 ar 500).

Čikagos kardinolas Joseph L. Bernardin, kalbėdamas Religinė lietuvių katalikų šalpos sukurto iškilmeje Niujorke 1986.X.25, pareiškė: "Mes turime visą laiką kreipti dėmesį į moralines žmonių kančias, vykstančias kiekvieną dieną Lietuvoje ir kitose sovietinio bloko šalyse. Šis klausimas turėtų būti įrašytas Amerikos katalikų vyskupų konferencijos ir Amerikos katalikų konferencijos darbotvarkėje. Tam reikalui turėtų būti paskirtas specialus pareiškimas".

Amerikos žydų komitetas išleido 76 psl. knygą "The Struggle for Religious Survival in the Soviet Union". Joje pateikti įvairių konfesijų liudijimai, įskaitant Gintės Damušytės paskaitą "Katalikybė Lietuvoje" ir serser Ann Gillen pranešimą "Katalikai Sov. Sąjungoje". Leidinio kaina — 5 dol. Adresas: American Jewish Committee, Insitute of Human Relations, 165 East 56 Street, New York, N.Y. 10022-2746.

Nobelio taikos premijos laureatas Elie Wiesel, ją gavęs 1986 m., yra žydų kilmės rašytojas, gimęs

Rumunijoje. Jis su visa šeima buvo nugabentas Birkenau lagerin, kur žuvo visi jo šeimos nariai. Taikos premiją gavo kaip žmogaus teisių gynėjas ir visuotinės taikos skleidėjas. Kartu su žuvusiais jo artimaisiais lagerio degykloje, pasak paties Wieselio, sudegė ir jo tikėjimas. Išlikęs gyvas ir išlaisvintas iš nacių lagerio jis pergyveno ilgą ir skaudžią dvasinę krizę: "Buvausi nusivylęs ir žmogumi, ir Dievu. Aš juos laikiau vienas kito priešu, o juos abu — žydų tautos priešu". Po ilgesnio laiko, gyvenant bei studijuojant Paryžiuje, krizė praėjo, ir jis rašė: "Imanoma gyventi ar bent vegetuoti be vilties ir be tiesos, bet neįmanoma — be maldos. Melstis reiškia pralaužti vienišumą bei vienišumo baime. Tai pasakytina apie visus žmones, bet ypač apie žydą. Faktas, kad jo recituojamus tekstus tuo pačiu metu kartoją nesuskaitoma daugybė asmenų visame pasaulyje, tampa jaudinančia jo atrama". E. Wieselis yra parašęs draminę poemą "Ani maamin" (Aš tikiu). Išliejęs savo skundą, revoliucinių kartelių, poemos pabaigoje sako: "Aš tikiu į Tave. Net ir tada, kai priešini. Net ir tada, kai mane baudi". Taigi šiuo atveju net ir sukilimas prieš Dievą reiškia ištikimybę savo tikėjimui.

Prancūzijos Paryžiuje leidžiamas laikraštis "Catacombes" spausdina daug medžiagos apie tikinčiųjų persekiojimą sovietiniuose kraštuose ir kitur. 1986 m. gruodžio numeryje yra įdėtas rašinys apie Lietuvą: "Agresyvūs Petro Anilionio pareiškimai". Tai plati informacija, patimta iš "LKB kronikos" 1985 m. 67 nr. Joje aprašomi sovietinio religinio reikalų įgaliojimo P. Anilionio pabarimai vyskupams už tai, kad jie nesudraudžia kunigų, vadinamų "ekstremistais", leidžia priimti seminarjū politiška ir netinkamus kandidatus. Pagrindinis: jei bus šventinami slaptieji kunigai, sovietinė valdžia tokiu pat skaičiumi samžins kandidatų skaičių į seminariją. P. Anilionis ypač priekaištavo vysk. V. Sladkevičiui, kuris įšventinęs net keletą slaptų kunigų. Priekaištavo vyskupams nedalyvavimą sovietinės pergaltės 40 sukurkties šventėje, rengtoje patriarcho Pimenovo Maskvoje. Kai vysk. A. Vaičius pastebėjo, kad ten dalyvavo vyskupų atstovas arkiv. L. Povilonis, pastarasis pareiškė jis tik sau atstovavęs. P. Anilionis reikalavo anksčiau pateikti jo cenzūrą ganytojinis laiškus, kad turėtų pakankamai laiko juos peržiūrėti. Laiskai, skirti Vatikanui, turi pirmiausia pereiti per jo kontrolę.

Jei Vatikanas skelbs "reakcionieriškus" komentarus apie Lietuvoje mirusius kunigus, tai telegramos, pranešančios kunigo mirtį, bus sulaukytos. Kunigų seminarjūn negali būti priimami kandidatai, bendradarbiaujant su "ekstremistais" kunigais. Jei seminarijoje atsiras dauguma tokių klierikų, bus svarstomas jos uždarymas.

Klaipėdos krašto direktorijos rūmai Žvejų gatvėje, pastatyti po I D. karo. Dabar juose šeimininkauja sovietiniai saugumiečiai — KGB ir milicija, vykdanys sovietinės okupacijos įsakymus

Klaipėdos vadavimas Gabrio atsiminimuose

Dr. Juozas Gabrys-Paršaitis ir jo "Tautos sargyba", leista Šveicarijoje 1948 m.

B. STUNDŽIA

Kartais įdomu paskaityti seną rašinį apie dar senesnius įvykius — šį kartą apie Klaipėdos krašto vadavimą.

Iš Šveicarijos laikų radau užsilikusį leidinį "Tautos sargyba" 9-10 nr. 1948 m. spalio mėn. Lyon (France). Jį leidė "Lietuvos gelbėjimo komitetas". Tą komitetą sudarė kontraversinius veikėjas dr. J. Gabrys-Paršaitis ir galbūt keli talkininkai iš tada Šveicarijoje gyvenusių pabėgėlių.

Įdomi yra J. Gabrio asmenybė, mažai žinoma, daug Lietuvos nepriklausomybės atstatymui dirbusi, bet nesutarusi su kitais politiniais veikėjais. Sakoma, J. Gabrys tikėjosi būti pirmuoju Lietuvos prezidentu, bet, jam nesant Lietuvoje, į tą vietą iškilo A. Smetona, todėl jam negalėjo dovanoti. Minėto leidinio "Tautos sargyba" straipsnyje "Kodėl žuvo mūsų valstybė?" rašoma: "Išspildė generolo Ladygos įspėjimas M. Krupavičiui užkorusiam mūs tautai ant sprando pinčiuką Smetoną. Jei jis atsisots prie Lietuvos vairo, tai Lietuva bus apvožta supuvusia kepure, kuri užkres visą Lietuvą parazitais". Pasakojama, kad vienoje dailės parodoje J. Gabrys lazda trenkė į prez. A. Smetonos biustą.

Biografiniai bruožai

Nors politikos veikėjų J. Gabrys nebuvo mėgstamas, bet negalima paneigti jo daugelio pastangų tarptautinėje plotmėje judinti nepriklausomos Lietuvos atstatymo klausimą.

Dr. J. Gabrys-Paršaitis (Gabrys iš motinos pusės) gimė 1880 m. vasario 12 d. Garliavoje ir mirė 1951 m. liepos m. 26 d. Šveicarijoje, kur ilgaisiais gyvenimo ir buvo gavęs daktaro laipsnį. 1905 m. Didžiąją Vilniaus seime buvo sekretoriumi. Už revoliucinę veiklą turėjo bėgti iš Lietuvos. 1911 m. Paryžiuje įsteigė Lietuvių informacijos biurą. Parengė apšiai prancūzų kalba literatūros apie Lietuvą ir daug rašė prancūzų ir šveicarų spaudoje.

1916-18 m. Šveicarijoje organizavo lietuvių veikėjų konferencijas, taip pat ten leido apžvalgas, pavadintas "Revue des Nationalites". Pats išleido V. Kudirkos raštus ir parašė keletą knygų lietuvių kalbos, literatūros, istorijos ir geografijos klausimais. Turėjo eilę pažįstamų užsienio diplomatų tarpe; dažnai buvavo Tautų sąjungos rūmuose Ženevoje, Paryžiuje ir kitur.

Klaipėdos vadavimas

Straipsnyje "Klaipėdos atvadavimas" J. Gabrys rašo, kad Versalio sutarties 99 straipsnis nieko nenusakė apie tolimą Klaipėdos krašto likimą, ir todėl Vokietija neturėjo jokių įsipareigojimų. "Freistaato" projektas buvo paruoštas "Wilhelmstrasseje" 1922 m., Klaipėdos pangermanistų pakaitas komisariui Petisne ir gautas Varšuvos pritarimas. "Freistaate" visa valdžia turėjo būti perduota vietiniams vokiečiams ir lenkų atstovams, o Lietuvai šalia žvejų uostelio palikta mažytė laisva zona. Statutas turėjo būti paskelbtas 1923 m. sausio 31 d. J. Ambasadorių konferencijoje. J.

Gabrys gruodžio m. išgavo statuto nuorašą, parvežė į Lietuvą ir įtaigojo valdžią, kad su Klaipėdos krašto prijungimu ilgiau nedelstų. Tam pritarė tuometinis min. pirm. E. Galvanauškas ir krašto apsaugos min. mjr. B. Šližys. Prezidentas A. Stulginskis svyravo, baiminosi vokiečių keršto ir sąjungininkų nemalonės.

Sukilimo ruoš

Pradžioje sukilimą rengti buvo pavesta plk. Variakojui. Pagal karinius dėsnius jis paruošė planą, kuriame buvo numatyta, kad sukilimą vykdys 15.000 karių su artilerija ir šarvuočiais. Tai buvusi didelė nesąmonė su tokiomis jėgomis vaizduoti vietinių žmonių sukilimą. Prancūzų įgulą Klaipėdoje sudarė vos vienas naujokų batalionas ir vokiškoji policija.

J. Gabrys pasitarė su tuometiniu Šaulių sąjungos vadu mjr. Pranu Klimaičiu, kuris numatė, kad sukilimui reikėtų apie 700 šaulių ir kuopos civiliai apmokyti karių. P. Klimaitis šioje srityje turėjo nemažą patyrimą, nes dalyvaavo Sibire partizaninėse kovose prieš Kolčaką. E. Galvanauškas ir B. Šližys pritarė P. Klimaičio planui ir pavedė jam vadovauti sukilimui; bet oficialiai vyriausiu sukilėlių vadu turėjo būti mažai viešumai žinomas asmuo. Tokiu buvo numatytas karinės žvalgybos darbuotojas Jonas Palovinskas, pasirinkęs mažlietuviuose dažnai pasitaikanti Budrio slapyvardį. Jis 1922 m. rudenį buvo nuvykęs į Klaipėdos kraštą ir vietoje išžvalgęs padėtį.

Prezidentas A. Stulginskis, kaip atsargus politikas, vis dar priešinosi sukilimui, bet Šaulių sąjungos vadui P. Klimaičiui ir Šaulių sąjungos pirminkui prof. V. Krėvėi-Mickevičiui pavyko jį perkalbėti.

Sukilimo eiga

Pradžioje sukilimas buvo numatytas 1923 m. sausio 1-2 d.d., bet atidėtas ir sausio 10 d. Sausio 10 d. naktį šauliai, mažlietuvių savanoriai ir kariai užėmė Šilutę ir Bajorus. Bajoruose buvo sukilėlių štabas, kurio viršininku tapo P. Klimaitis, o Šilutėje paskelbta naujoji sukilėlių direktorija su pirminku E. Simonaičiu ir nariais: Gaigalaičiu, Lekšu, Reisgiu ir Toleikiu. Sukilimą vykdė mjr. M. Kalmantas slapvardžiu Bajoras ir kpt. Noreika, kuris ten žuvo.

Sausio 12 d. visas kraštas, išskyrus Klaipėdą, buvo sukilėlių užimtas. Sausio 13 d. naktį sukilėlių štabe buvo gauta prezidento A. Stulginskio skubota, slapta telegrama, kurioje įsakytą nepulti Klaipėdos ir visiems sukilėliams grįžti į Lietuvą. Telegramą P. Klimaitis sunaikino ir įsakė paspartinti Klaipėdos puolimą. Sausio 15 d. prancūzų įgula iškelė baltą vėliavą.

P. Klimaičiui vykstant į sukilimo vietą buvo įduotas kariuomenės vado gen. Stanaičio užantspauduotas vokas, kurį jis turėjo atplėsti nuvykęs į Bajorus. Atplėšus jį pakeliui, buvo rastas išdirbtas sukilimo operacijų planas 15.000 karių su pagalbiniais artilerijos ir šarvuočiu daliniais. Plane buvo numatyta, pradėjus karines operacijas, atkirsti Klaipėdos

kraštą nuo Vokietijos, užimant Tilžę.

Kad toks planas buvo, esą patvirtinta tai, kad pradėjus sukilimą, Rytprūsioje buvo telkiami kariai, vadinami "Freikorps", anksčiau priklausę gen. Niesseliui. Iškraustyti iš Lietuvos jie vaizdavo neva darbininkus dideliuose Rytprūsio dvaruose. Sausio 12 d. Įsrutėje jau buvo jų surinkta apie 8.000. Buvo numatyta puliti sukilėlius, kai tik į Tilžę bus sutraukta apie 15.000 tų "Freikorps" karių. J. Gabriui teko tai sužinoti sausio m. 12 d. būnant Berlyne. Tuo reikalu jis turėjo pasikalbėti su vokiečių užsienio reikalų ministerijos pasekretorium Malzahn. Vokiečiams buvo aiškina, kad sukilimą remia Sov. Rusija. Malzahn buvo Rapallo sutarties su rusais autorius, abiejų kraštų suartėjimo šalininkas, todėl "Freikorps" sukilėlių nepuolė.

Vėliau J. Gabrys Klaipėdos reikalų nuvyko į Paryžių ir pasimatė su gen. Veygand, kuris, lenkų informuotas, minėjo apie Klaipėdos sukilėlių pajėgas, siekiančias 15.000 karių. Iš to J. Gabrys daro išvadą, kad Lietuvos kariuomenės štabe buvo šnipų, kurie plk. Variakoją ir gen. Stanaičio planus panaudoti 15.000 karių perdavė vokiečiams ir lenkams.

P. Klimaičio ryžtingumo ir sumanumo dėka, veikiant kartu su J. Budriu ir M. Bajoru, sukilimas buvo įstetetas iki galo.

Apie savo veiklą ryšium su Klaipėdos atvadavimu, taip pat vokiečių ir lenkų kėslus bei intrigas, minint 5 metų Klaipėdos atvadavimo sukaktį, J. Gabrys sakosi plačiai aprašęs 1928 m. "N. Romuvos" žurnale.

Tokie buvo J. Gabrio atsiminimai išspausdinti "Tautos sargyboje". Kiek jie patikimi, tepasisako istorikai.

"Lietuviškoji tarybinė enciklopedija" pateikia įdomią žinią apie "Freistaato" idėjos atsiradimą (III t. 549 ps.). Esą 1919 m. liepos mėn. susidarė Klaipėdos krašto vokiečių ir jiems palankių lietuvininkų organizacija "Heimatbund", kuri stengėsi, kad kraštas vėl būtų prijungtas prie Vokietijos. Tais pat metais vokiečių remiama vad. "priešparlamentinė" komisija parengė Klaipėdos respublikos konstitucijos projektą ir spalio mėn. pateikė Klaipėdos krašto komisariui gen. Odry, kuris tą projektą atmetė. Sekantis komisari Petisne stengėsi krašte stiprinti prancūzų ir lenkų įtaką. Tada 1921 m. vokiečių vyriausybė patarė "Heimatbundui" siekti krašto savivaldos Lietuvos valstybės sudėtyje.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor St. W.,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
tel. 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

Sovietinio komisaro aiškinimai

Sovietiniai religijos varžtai okupuotoje Lietuvoje

PETRAS AŽUOLAS

Prie Sovietų Sąjungos ministerijų tarybos veikia Religijų reikalų taryba. Jos paskirtis — religinių kultų įstatymų vykdymo priežiūra bei kontrolė. Atskirose respublikose ji turi savo įgaliotinius. Okupuotoje Lietuvoje toks įgaliotinis yra Petras Anilionis. Jo informacinis straipsnis "Religija ir įstatymas" yra išspausdintas "Tiesoje" 1986 m. gruodžio 10 d. laidoje (nr. 283). Tame straipsnyje autorius aptaria religijos laisvės sampratą, išvardina įstatymų reikalavimus ir sankcijas.

P. Anilionis pradeda straipsnį šitokių pareiškimu: "TSRS konstitucija garantuoja tikrą sąžinės laisvę — teisę išpažinti bet kurią religiją arba neišpažinti, praktikuoti religinius kultus arba vesti ateistinę propagandą, piliečių lygiateisiškumą ekonominėje, politinėje, socialinėje ir kultūrinėje gyvenimo sferose nepriklausomai nuo jų santykių su religija". (Pabraukimai mano P.A.).

Sustoję minutei prie šio pareiškimo, pajuntame ne piliečių lygiateisiškumą, bet labai skirtingą sovietinių piliečių traktavimą. Vieniems konstitucija garantuoja teisę pasyviai "išpažinti" ir "praktikuoti" savo religiją, kitiems (ateistams) garantuoja teisę "vesti ateistinę propagandą", t. y. aktyviai reikštis visuomenėje. Esama dviejų klasių piliečių.

Toliau autorius išskaiduoja visą eilę įstatyminių apribojimų bei sankcijų, taikomų tikintiesiems. Tikinčiuosius su savo religija įstatymai išskiria iš socialistinės visuomenės, uždaro savyje, savo šeimoje ir savo maldos namuose. "Mūsų pažiūra į religiją yra klasinė", sako autorius. Turbūt tai reiškia "religija yra opiumas liaudžiai". Todėl įstatymai neleidžia tikintiesiems turėti jokių organizacijų, jokių mokyklų, spaudos, jokių viešų aprašų. Melstis (t. y. praktikuoti kultą) leidžiama tik šeimoje ir maldos namuose. Apie ateizmą nesakoma, kad tai yra privatus dalykas, ateizmas gali ir turi būti viešai propaguojamas.

Tai kuria prasme konstitucija garantuoja tikėjimo laisvę? "Valstybė užtikrina materialines sąžinės laisvės įgyvendinimo garantijas", rašo P. Anilionis. Valstybė duoda nemokamai naudotis maldos namais (pagal sutartį), leidžia įsigyti bažnyčios apyvokos ir religinio kulto reikmenis, kartais net įsigyti namus kulto tarnautojams; atstato sugriautas bažnyčias, net duoda teisę leisti bažnytinę literatūrą ("bažnytinę", suprask, apeigines knygas), ir pagaliau, "duotas leidimas" Vilniaus kurijai įsteigti kulto reikmenų dirbtuves (!). P. Anilionis išvardina visus iki šiol išspausdintus (būsimus leidinius: *mišiolas* ("bus išleista 10 tomų"), *malda knygė* (išėjo penkios laidos), *Naujas Testamentas, katekizmas*, kasmet išleidžiamas kalendorius, krikščionybės 600 metų sukakties proga "bus išleistas lankstinukas ir paveikslėliai". Tai ir viskas per 42 metus. Anilionis nutyli, kokiais tiražais tie leidiniai išleisti. Taip pat nieko nesako, kodėl tų knygų, reikalingomis pripažintų, tikintieji negali pasirūpinti iš užsienio.

Vyskupams leidžiama organizuoti dvasines mokyklas. Tokių mokyklų Sov. Sąjungoje esama 18. Kauno seminarijoje mokosi 130 auklėtinų. Ji yra išleisus apie 500 kunigų (vidutiniškai po 11 per metus).

Toliau P. Anilionis atverčia kitą pusę. "Skelbdami ir garantuodami sąžinės laisvę mūsų įstatymai kartu nustato tam tikras religinių organizacijų veiklos ribas". "Visuomenė turi teisę ir privalo gintis nuo piktnaudžiavimo, kurie gali būti vykdomi dangstantis religine laisve". "Pažeidus tarybinius religinių kultų įstatymus, taikoma drausminė, administracinė ar baudžiamoji atsakomybė, atsižvelgiant į visuomeninį šių pažeidimų pavojingumą". Neteisinga esanti kai kurių kunigų nuomonė, kad tikintieji gali veikti vadovaudamiesi tik savo kanonais. Jie esą jais gali vadovautis tiek, kiek jie neprieštarauja valstybės įstatymams.

Štai svarbesnieji draudimai tikintiesiems. Jie mums buvo žinomi iš "LKB kronikos", dabar juos vėl išdėstė Maskvos įgaliotinis.

1. "Dvasininkija neturi bažnyčios naudoti politiniams tikslams, kurie yra priešingi tarybinės visuomenės interesams". Už "antitarybinę agitaciją ir propagandą" kunigai A. Svarinskas ir S. Tamkevičius 1983 metais buvę nuteisti.

2. Draudžiama organizuoti vaikų, jaunimo, moterų bei kitų religinius susirinkimus, būrelius, grupes, ekskursijas, skaityklas bei bibliotekas, vaikų sporto bei žaidimų aikštelės.

3. "Draudžiama mokyti nepilnamečius vaikus religijos. Religija yra privatus kiekvieno žmogaus reikalas ir todėl mokyti vaikus religijos gali tik tėvai ir tik savo vaikus".

4. Dvasininkams draudžiama imti mokesčius ir rinkliavas religinių organizacijų ir kulto tarnautojų naudai. Draudžiama kalėdoti.

5. "Draudžiama religines apeigas ir ceremonijas organizuoti gatvėse, aikštėse, parkuose ir panašiai". "Religinių apeigų atlikimo vieta yra bažnyčia, maldos namai, kur galima laisvai melstis". "Už grupinių veiksmų, kuriais pažeidžiama viešoji tvarka, organizavimą" 1984 m. nuteistas laisvės atėmimu pilietis J. Matulionis.

6. Religinė bendruomenei panaikinama registracija, jei jos nariai pažeidinėja religinių kultų įstatymus, jei nesilaiko sudarytos sutarties sąlygų. Maldos namai gali būti uždaryti, jeigu jie naudojami ne pagal paskirtį, išpuoliams prieš valdžios organus, kai renkami parašai ant provokacinių pareiškimų bei įvairių peticijų... Religinis centras gali būti išformuotas, kai jis savo veikloje grubiai pažeidžia religinių kultų įstatymus...

Religinių kultų įstatymų vykdymo kontrolė ir priežiūra priklauso vietinėms deputatų taryboms. Jos turi rūpintis, kad būtų įgyvendinama piliečių teisė išpažinti bet kurią religiją, praktikuoti religinius kultus ir laisvė vesti ateistinę propagandą. Vykdomasis komitetas tam reikalui sudaro kultų įstatymų laikymosi kontrolės komisiją.

"Tarybiniai religinių kultų įstatymai yra humaniški", baigia Petras Anilionis.

P. Anilionis čia kalbėjo tik apie įstatymus, nieko neužsimindamas apie Religijų reikalų tarybos potvarkius, vykdomųjų komitetų sprendimus. Šie organai yra įpareigoti prižiūrėti bei kontroliuoti. Savaimė aišku, kas turi pareigų, privalo turėti ir atitinkamų teisių, pvz. aiškinti įstatymus, leisti potvarkius, skirti baudmes už jų nevykdymą. Dažniausiai šių organų potvarkiai yra slapti. Pridėjus juos prie įstatymų, draudimų sąrašas didėja, didėja...

"Mūsų visuomenė, — sako P. Anilionis, — socialistinė... mūsų pažiūra į religiją yra klasinė". Sakinys po sakinio jis savo straipsnyje atskleidžia tos socialistinės visuomenės santykį su religine bendrija. Tarp jų esama aukštos įtampos. Socialistinė bendruomenė yra apėmusi kažkokia baimė ir netikrumas. Ji bijo "visuomenę pavojingų piktnaudžiavimų" bei "išpuolių prieš valdžios organus". Žodžiu, religinė bendrija yra pavojingas priešas, kurio negalima nė minutei išleisti iš akių, ją reikia laikyti griežtoje priežiūroje ir kontrolyje. Tam yra sukurtas valstybinis aparatas, išdriekęs nuo Religijų reikalų tarybos Maskvoje iki vietinių vykdomųjų komitetų, leidžiamieji įstatymai, potvarkiai, instrukcijos, numatyti administracinės baudmės ir keliamos bylos teismuose.

Sovietiniai pareigūnai, ypač kalbantys užsieniui, kalba apie pilną religijos laisvę, tačiau jų pačių įstatymai ją paneigia. Tai, ką jie vadina religijos laisve, yra jos nelaisvė, dengiama neva laisvės šydu, kuris lengvai permatomas.

Metinė "TEVIŠKĖS ŽIBURIŲ" prenumerata — oro paštu 70 dolerių visuose laisvojo pasaulio kraštuose.

Canadian Art Memorials Ltd.

176 Lakeshore Road West, Port Credit, Ont. L5H 1G4

LOUIS TEMPORALE - oficialus skulptorius -
Bank of Canada, Bank of Montreal,
Bank of Nova Scotia ir Archives Bldg.
King George VI Niagara Falls

Atlieka įvairius papunklių akmenų ir skulptūros darbus — greitai ir meniškai. Užsakymus atliekame pagal projektus ir taip pat turime didelį pasirinkimą pagamintų paminklų lietuvių kapinėms. Užsakykite jau dabar, kad mes galėtume neskubėdami atlikti visą menišką darbą pagal pareiškimus.

Darbovietės telefonas 278-2757

Namų telefonas 278-4529

Atstovas — St. Prapakas.

rel.233-4486

Austrijos sostinėje Vienoje Helsinkio akto peržiūros konferencijos proga 1986 m. lapkričio 4 d. buvo surengta baltiečių demonstracija, reikalaujanti Lietuvai, Latvijai ir Estijai nepriklausomybės. Priekyje – Vasario 16 gimnazijos moksleiviai su Lietuvos vėliava. Virš jų plakato įrašas: "Sovietai, lauk iš Lietuvos!" Nuotr. J. V. Danio

Baltijos valstybės ir Teherano konferencija

Ką kalbėjo apie jų likimą Rooseveltas su Stalinu?

JUOZAS VITENAS

Helsinkio susitarimų peržiūros konferencijos Vienoje proga geras lietuvių ir kitų baltiečių pasirodymas susilaukė nemažo Maskvos ir jos statyminių Lietuvoje susidomėjimo. Vengdami pasakyti tiesą, jie tai aprašo ironizuodami. Pvz. "Komjaunimo tiesos" dviejuose numeriuose buvo išspausdintas Justino Lazausko straipsnis "Nauji neįveikiamųjų pokštai" (Nr. 224, 1986. XI. 22 ir nr. 225, 1986. XI. 25).

Nepaisant visos ironijos, skaitytojas iš šių straipsnių gali susidaryti apytikriai teklų vaizdą, kas baltiečių buvo surengta Vienoje. Nors kabutėse, bet minimas Vyriausios Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, jo pirm. dr. K. Bobelis bei jo pavad. dr. D. Krivickas. Kalbama apie VLIKo seimą Londone. Norėdamas apkaltinti dr. K. Bobelį ir neturėdamas ko konkrečiai pasakyti, J. Lazauskas puola jo tėvą Jurgį Bobelį.

Daugiausia pagiežios išliejama prieš Tomą Venclovą, kuris kalbėjo spaudos konferencijoje Vienoje.

Po visų puolimų ir pasityčiojimų straipsnis rimtai baigiamas citata iš Stalino ir Roosevelto pasikalbėjimo Teherane 1943 m. gruodžio 1 d. Šia citata siekiama įrodyti, kad Rooseveltas pripažino Lietuvą sovietams ir todėl, anot straipsnio, "ponams 'vaduotojams' ateities tikrai nėra".

Tačiau akylus skaitytojas iš šio pasikalbėjimo tarp Stalino ir Roosevelto gali susidaryti visai kitokį vaizdą. Štai kaip jie kalbėjosi pagal J. Lazausko pateiktą ištrauką, kaip jis teigia, iš 1984 m. Maskvoje išleisto Teherano konferencijos dokumentų rinkinio.

Ruzveltas. Jungtinės Valstijos gali būti išskeltas klausimas apie Pabaltijo respublikų įjungimą į Tarybų Sąjungą, ir aš manau, jog pasaulio viešojo nuomonė panorės, kad kažkada ateityje kažkokių būdu būtų išreikšta šių respublikų tautų nuomonė šiuo klausimu. Todėl aš tikiuosi, kad maršalas Stalinas atsivėlgs į šį pagaidavimą. Aš asmeniškai ne kiek neabejoju, kad šiu šalių tautos balsuos už prisijungimą prie Tarybų Sąjungos taip vieningai, kaip jos tai padarė 1940 metais.

Stalinas. Lietuva, Estija ir Latvija neturėjo autonomijos iki revoliucijos Rusijoje. Caras buvo Jungtinių Valstijų ir Anglijos sąjungininkas, ir niekas nekėlė klausimo apie šiu šalių išėjimą iš Rusijos sudėties. Kodėl šis klausimas keliamas dabar?

Ruzveltas. Reikalas tas, kad viešojo nuomonė nežino istorijos. Aš norėčiau pasikalbėti su maršalu Stalinu apie vidaus padėtį Jungtinėse Valstijose. Sekančiais metais Jungtinės Valstijos įvyks rinkimai. Aš nenoriu iškelti savo kandidatūros, tačiau jeigu karas tęsis, aš galbūt būsiu priverstas tai padaryti. Amerikoje yra šeši-septyni milijonai lenkų kilmės piliečių, ir todėl aš, būdamas praktiškas žmogus, nenorėčiau prarasti jų balsų. Aš sutinku su maršalu Stalinu dėl to, kad mes turime atkurti Lenkijos valstybę, ir asmeniškai neprieštarauju, kad Lenkijos sienos būtų perkeltos iš Rytų į Vakarus — iki pat Oderio, tačiau dėl politinių sumetimų aš negaliu dabar dalyvauti sprendžiant šį klausimą. Aš pritariu maršalo Stalino idėjoms ir tikuo-

si, kad jis supras, kodėl aš negaliu atvirai dalyvauti sprendžiant šį klausimą čia, Teherane, ir netgi ateinančių metų pavasarį.

Stalinas. Po Ruzvelto paaiškinimo aš tai suprantu.

Ruzveltas. Jungtinėse yra taip pat tam tikras kiekis lietuvių, latvių ir estų. Aš žinau, kad Lietuva, Latvija ir Estija ir anksčiau, ir visai neseniai sudarė Tarybų Sąjungos dalį, ir kai rusų armijos vėl įžengs į šias respublikas, aš dėl to nepradėsiu kariauti su Tarybų Sąjunga. Tačiau viešojo nuomonė gali pareikalauti, kad ten būtų surengtas plebiscitas.

Stalinas. Kas liečia Lietuvą, Latvijos ir Estijos tautų valios išreiškimą, tai mes turėsime nemažą progą suteikti galimybę šių respublikų tautomis išreikšti savo valią.

Ruzveltas. Tai bus man naudinga.

Stalinas. Tai, žinoma, nereiškia, kad plebiscitas šiose respublikose turi vykti panaudojant bet kurią tarptautinės kontrolės formą.

Ruzveltas. Žinoma, ne. Būtų naudinga atitinkamu momentu pareikšti apie tai, kad savo laikui šiose respublikose įvyks rinkimai.

Stalinas. Žinoma, tai bus galima padaryti.

Taigi Stalinas aiškiai sutiko su Roosevelto pageidavimu paskelbti rinkimus Baltijos valstybėse. Aišku, Rooseveltas galvojo apie laisvus rinkimus, nes jis priminė Stalinui: "Jungtinėse Valstijose gali būti iškeltas klausimas apie Pabaltijo respublikų įsijungimą į Tarybų Sąjungą"; "pasaulio viešojo nuomonė panorės, kad... būtų pareikšta šių respublikų tautų nuomonė šiuo klausimu". Žinoma, Stalinas galvojo apie sovietinius rinkimus, ir todėl susirūpino, kad Rooseveltas nepareikalautų šių rinkimus praversti "panaudojant bet kurią tarptautinės kontrolės formą". Kai Rooseveltas, naiviai pasikliaudamas Stalinu gera valia, jį nuramino dėl rinkimų tarptautinės priežiūros, Stalinas lengvai pasakė: "... tai bus galima padaryti".

J. Lazauskas, pacitavęs šį pasikalbėjimą tarp Roosevelto ir Stalino, kaip jis sako, iš Maskvoje išleisto Teherano konferencijos dokumentų, aiškina, jog Rooseveltas "nė kiek neabejojo, kad Pabaltijo respublikų tautos vieningai bal-

savo už prisijungimą prie Tarybų Sąjungos".

Neaišku, kaip Rooseveltas galėjo Teherane 1943 m. taip pasakyti apie sovietinius "rinkimus" 1940 m. Baltijos valstybėse, nes jau 1940 m. liepos 23 d. valstybės sekretoriaus pareigas einęs Sumner Welles buvo paskelbęs oficialų pareiškimą, kuriuo pasmerkė sovietų okupaciją Baltijos valstybėse ir niekada nepripažino jų įjungimo į Sovietų Sąjungą.

Negalima sakyti, kad Rooseveltui nerūpėjo Baltijos valstybių laisvė. Apie jo pažiūrą į šį reikalą Eleonora Rooseveltienė savo draugų būrelyje 1953 m. taip pasakojo: "Kai Franklinas sugrįžo iš Jaltos, aš jam pasakiau esu nusivylusi ir net sukrėsta, kad Estija, Lietuva ir Latvija paliktos Sovietų Sąjungai pagal Stalino reikalavimą, užuot davus joms nepriklausomybę ir laisvę. Franklinas pasakė (atsiminkite, aš nesakau, kad jis buvo teisingas ar klaidingas, bet tai rodo jo galvosena), ir aš tebebatuoju jo veidą, kai jis tai pasakė; jis ilgai apie tai galvojo ir mane paklausė: 'Kiek žmonių Jungtinėse Valstybėse, tavo nuomone, norėtų eiti į karą išlaisvinti Estijos, Latvijos ir Lietuvos?' Aš pasakiau nemananti, kad būtų labai daug. 'Taigi, — sakė jisai, — jei aš būčiau reikalavęs, kad jos būtų išlaisvintos, būčiau turėjęs svarstyti, ką turėčiau daryti paremti šiam sprendimui, kuris galėtų pareikalauti karo. Ir aš nusprendžiau, jog Amerikos žmonėms pakankamai nerūpi šių šalių laisvė, kad jie dėl jų eitų į karą.' ("Eleonor and Franklin" by Joseph P. Lash, 924 psl.).

Taigi matyt, kad Rooseveltas nemanė eiti į karą dėl Baltijos valstybių Teherano konferencijos metu, kaip kad nesirengė kariauti dėl Lenkijos Jaltos konferencijoje, kurioje Stalinas taip pat sutiko praversti rinkimus Lenkijoj. Tiek Baltijos valstybėse, tiek Lenkijoj Stalinas neišpildė savo pažado. Dabar, kai Teherano konferencijos dokumentai paskelbti ir Maskvoje, gal Gorbačiovas su jais susipažinęs praverstų tokius rinkimus Baltijos valstybėse, kurie, kaip Rooseveltas pageidavo, patenkintų Jungtinių Valstybių ir pasaulio viešąją opinią.

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 350,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiksliai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: "Kapitalas Lietuvai, palūkanos — lietuvių išeivijai!"

Sovietija - nelaisvės atstovė

J. V. DANYS

Prieš ją Austrijos sostinėje demonstravo daugybė pavergtų tautų grupių

Europos Saugomo ir bendradarbiavimo konferencijos (ESBK) Vienoje pirmąją savaitę buvo didelė įvairių grupių "spūstis". Visų grupių bendras tikslas buvo (nežiūrint ko jos specifiniai siekia) panaudoti ESBK savo siekimams. O kai tų grupių susirinko per 60, jų bendras rūpestis buvo nepažinti — nelikti nepastebėtiems bendroje maišatyje, ypač tūkstančių žinių tarnybos atstovų masėje.

Jų visų pasisėkimai priklausė nuo žinių tarnybos ir konferencijos delegacijų, joms skiriamos dėmesio ir noro jų idėjas svarstyti. Visos grupės stengiasi paveikti, kad Helsinkio procesas eitų "teisininga kryptimi", o "teisininga kryptis" yra ta, kuri atitinka jų pažiūras.

Žodžių ir raštu išreikštom idėjom pabrėžti rengiamos demonstracijos. Tai viešas, atviras nepritarimas ar protestas. Demokratinėse kraštuose jis netrukdomas, kol negresia viešajai tvarkai bei saugumui. Būna ir pritarimo demonstracijų, kurios būna ypač gausios diktatiniuose kraštuose, kaip pvz. buvo Hitlerio Vokietijoje, Musolinio Italijoje ir tebėra Sovietų Sąjungoje. Protesto demonstracijos tenai netoleruojamos.

Austrija leido demonstracijas

Didesnė Austrijos dalis yra apsupta Čekoslovakijos, Vengrijos ir Jugoslavijos — Rytų bloko kraštų, todėl Austrija labai pabrėžia savo neutralumą Vakarų-Rytų santykiuose. Prieš konferenciją atrodė, kad bus daug suvaržymų tiek žurnalistams, tiek demonstracijoms. Belgrade, Jugoslavijoje, demonstracija nebuvo; Madride, Ispanijoje — labai ribotos; Otavoje jų buvo daug ir gausių, bet Berne, Šveicarijoje, praktiškai nebuvo leistos. Konferencijos metu Austrijos vyriausybė varžytis atleido. Sakoma, kad paveikė triukšmas, kilęs dėl Waldheimo išrinkimo į Austrijos prezidentus. Varžtai sumažinti, kad Austrija nebūtų apkaltinta autoritetinio (Hitlerio) režimo pamėgdžiojimu.

Planinga žydų veikla

Didžiausias ir planingiausias manifestacijų-demonstracijų tinklas buvo suorganizuotas žydų. Kiek agresyvesnio pobūdžio demonstracija buvo prieš sovietų ambasados. Laikraščio nuotraukoje buvo matyti tanki austrų policininkų eilė tarp demonstrantų ir ambasados.

Daugiausia žydai demonstravo mažomis grupėmis, stovinčiomis strateginėse vietose po keliolika valandų, pakartodami kelias dienas iš eilės su plakatais, garsiakalbiais ir informacinių lapelių dalinimu. Svarbiausia vieta buvo aikštė priešais Hofburgo rūmus, kuriuose vyko konferencija ir kur buvo gausūs įren-gimai žinių tarnybos atstovams. Čia nuolat praeidavo žurnalistai (o jų pirmą savaitę buvo per 1,000) ir 35-ųjų valstybių delegacijų nariai su savo štabais ir vyriausybių atstovais (atidarymo dieną jų skaičius siekė tūkstantį, vėliau — keletą šimtų).

Kita nuolatinė vieta visą savaitę buvo Kaertner ir Singerio gatvių kampas prie Šv. Stepono katedros ir požeminio stoties.

Daugiau kaip 40 protestuojančių grupių Parodų rūmuose (Messepalast) buvo įrengusios rezistencijos parodų paviljonai ir tris dienas vyko nuolatinės spaudos konferencijos, dalyvaujant disidentams, žinioms veikėjams, rašytojams ir vyriausybių atstovams. Čia žydų grupės ir buvo nuolatiniai manifestantai, nors nė viena žydų grupė šiame sambūryje nedalyvavo (!).

Baltiečių demonstracijos

Eitinių pobūdžio gausiausia ir spalvingiausia demonstracija surengė Pasaulio baltiečių santalka, vadovaujant VLIKo atstovams 1986 m. lapkričio 4 d., 12 v., konferencijos atidarymo metu. Lietuvių dalyvių pagrindą sudarė gausi (per 80 asmenų) VLIKo organizuota grupė iš JAV ir Vasario 16 gimnazijos — moksleiviai bei personalas. Prie jų prisij-

dėjo organizuota grupė iš Toronto (15) ir pavieniai asmenys iš Anglijos, V. Vokietijos, Šveicarijos, Prancūzijos, Italijos, Australijos, JAV ir Kanados. Gausu buvo lietuviškų vėliavų, Vasario 16 gimnazijos grupė, su tautiniais drabužiais, teikė demonstracijai daug spalvingumo bei gyvumo.

Panašiai atrodė ir latvių gimnazijos iš Miunsterio, V. Vokietijos, maždaug 60 asmenų grupė. Latviai specialiu ekskursijų neorganizavo tik rezervavo Vienos centre kambarius pirmos eilės viešbučiuose "Savoy" ir "Astoria", kuriame buvo įsirengę ir savo atskirą informacijos biurą su leidinių paroda. Sakyta, kad latvių iš JAV atvyko apie 50, po keliolika iš Kanados ir Skandinavijos, ir pavieniai asmenų iš kitų kraštų bei Australijos.

Estų dalyvių skaičius nesiekė 20; daugiausia buvo iš JAV ir Skandinavijos. Be vėliavų ir plakatų jie turėjo "gyvąjį paveikslą", vaizduojantį didžiulį rudą lokį su sovietiška žvaigžde, kuris vedėsi grandine surakintą "Estiją". Jis pagaudavo televizijos kamerų dėmesį. Tą "gyvąjį paveikslą" estai kelis kartus demonstravo ir aikštėje prieš konferencijos rūmus.

Baltiečių eitynės vyko puošnia Kaertnerio gatve, kurios dalis, apie pusę kilometro tarp Operos rūmų ir Šv. Stepono katedros, yra skirta vien pėsčiųjų judėjimui. Daugiau kaip keturių šimtų dalyvių eitynės su daugybe vėliavų ir plakatų, nuolat lydimos šūkių vokiečių ir anglų kalbomis, buvo labai įspūdingos, juoba, kad baltiečiai buvo suvažinę iš įvairių ir tolimų kraštų.

Kaertnerio ir Singerio gatvių kryžkelės nedidelėje aikštėje buvo sustota. Ten kalbas pasakė dr. K. Bobelis, VLIKo pirmininkas, Baltiečių santalkos vardu ir specialūs kvietimai kalbėtojai Per Ahlmark, buvęs Švedijos ministerio pirm. pavaduotojas ir Prancūzijos parlamento narys Daillet. Lietuvių ir latvių moksleiviai pasiūkė po porą tautinių šokių, bet aikštės ribotumas neleido šokėjams pilnai pasireikšti.

Visi eitynių dalyviai nuvyko į iškilmingą Šv. Stepono katedrą, kur įvyko ekumeninės pamaldos, dalyvaujant baltiečių dvasiečiams ir austrų prelatui Karl Hugi, katedros klebonui, ir evangelikų kun. Alfredui Jahn.

Latvių išradingumas

Latviai yra išradingi, rengiant politines demonstracijas. Madride jų organizuotos demonstracijos pateko į tarptautinę spaudą (Madride buvo 60 latvių, 6 lietuviai ir 2 estai); jie suplanavo ir vykdė Baltijos laisvės žygį; Berne jų studentai vieningai iš visų gavo leidimą "taikiai" manifestacijai, kurią surengė prie geležinkelio stoties.

Vienoje 1986 m. lapkričio 6 d. per 50 (daugiausia jaunimas, buvo ir pora lietuvių) su daugeliu vėliavų ir plakatų ir trimis "pakaruokliais" (Shevardnadzės, Gromykos ir Gorbačiovo manekenais) tris valandas demonstravo prie Šv. Stepono katedros. Ši demonstracija buvo suplanuota keletą mėnesių prieš konferenciją ir buvo filmuota Amerikos NBC televizijos. Atsirado vienas praeivis, kuriam ši demonstracija nepatiko ir bandė vieną plakatą nutraukti...

Kitoms dienoms aikštėje priešais rūmus, kur vyko konferencija, latviai rodė "gyvąjį paveikslą": keliolika jaunuolių-kalinių nešė medinę platformą, ant kurios stovėjo sovietų kareivis su sovietiška vėliava; šonuose buvo didelis užrašas: "Russen Panzer raus aus Baltikum". Ir šios demonstracijos nuotraukos buvo įdėtos keliuose laikraščiuose. Toje pačioje vietoje kitą dieną latviai surengė vigiliją su paaiškinančiais plakatais.

Rusų kariuomenė II D. karo pabaigoje okupavo dalį Austrijos bei jos sostinę Vieną ir pasitraukė tik 1956 m. Okupacijos metu sovietai pastatė paminklą sovietų kariui, atseit išvaduotojui. 1986 m. lapkričio 5 d. po vidurnakčio pa-

sirodė liepsnos prie paminklo: degė benzino ir alyvos mišinys skardinėje. Po poros dienų "Néue Kronen Zeitung" rašė: "Švedas suimtas už ugnį prie sovietų paminklo", "policija suėmė Gunars Pavuls, 59, gimęs Rygoje. Latvis pagal gimimą jau daug metų gyvena Švedijoje ir atvyko į Vieną protestuoti prieš žmogaus teisių pažeidimą".

Konferencijos atidarymo dieną rūmų viduje, priesalynėje prieš įėjimą į pagrindinę konferencijos posėdžių salę stovėjo dvi latvaitės iš Kanados, apsirergusios ypatingai puošniais tautiniais latviškais drabužiais. Kai kurie vaikščiojantieji delegatai domėjosi jomis. Mane pažįstanti Ganda Spruds iš Otavos mane pristatė Anglijos delegatui Jeffrey Cox. Sužinojęs, kad aš lietuvis, jis pastebėjo: "Jūs, lietuviai, Europoje išbuvote ilgiausiai pagonimis, apsikrikštijote paskutiniai". Atsakiau, kad tai tiesa, nes mūsų protėviams nepatiko, kad juos norėjo krikštyti kardu... Pasirodė, jis gerai orientuojasi lietuvių ir latvių bei estų reikaluose.

Pasaulio Lietuvių Bendruomenė yra nemažai įteikusi Anglijos delegacijai informacinės medžiagos per Anglijos lietuvių sąjungą prieš Otavos, Berno ir Vienos konferencijas.

Einant Kanados užsienio reikalų ministeriui Joe Clark ir jo žmonai, latvaitės, kaip Kanados pilietės, pasveikino ir linkėjo sėkmės. Ministeris dėkojo, o aš pridėjau: "Jūsų politika, paaiškinta Otavoje NGO organizacijoms, buvo labai gera, tikimės, kad ją tęsėte konferencijoje". "Stengsimės" — atsakė ministeris šypsodamasis.

Kitą dieną tame priesalynėje vaikščiojo latvių jaunuolis ir jaunuolė su raudonais marškiniais (latvių vėliavos spalvos) su įrašais "Freiheit fuer Lettland".

Lietuvių dalyvavimas

Lietuvių bendrose eitynėse buvo gausiausi ir skaičiumi ir vėliavomis. Mes, lietuviai, nesame paslankūs demonstruoti todėl visi *savanoriškai ir savo lėšomis* atvykę parodė stiprų patriotinį mostą. Atvykstantiems iš tolimų vietovių reikėjo ir paskirti dalį savo atostogų, ir apsimokėti nemažas išlaidas. Gausus skaičius, kaip ir dalyviai iš įvairių kraštų, svarbu tokioms demonstracijoms, nes parodo, kad memorandumai, leidiniai ir mūsų pateikiama informacija yra paremiama gyvų žmonių.

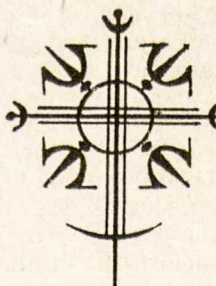
Bet neatrodo tikslu, kad šis didelis VLIKo ekskursijos dalyvių skaičius pasirodė tik vienos valandos demonstracijoje ir ekumeninėse pamaldose, ir tik tris dienas išbuvo Vienoje, kai tą savaitę buvo tiek daug įvykių, prie kurių buvo galima prisidėti ar bent stebint pajusti ir suprasti, kaip konferencijos vyksta ir kaip galima pasiekti labiau paveikius rezultatus. Visi latviai išbuvo bent savaitę, jiems buvo organizuojamos informacinės svarstybos ir daug didesnis skaičius buvo įtrauktas į veiklą Vienoje.

Žinių tarnybos

Demonstracijų pasisėkimą rodo spaudos, radio ir televizijos reakcija. Smulčiau apžvelgti tą reakciją reikia atskiro straipsnio, ypač kad Europos sąlygos ir žinių tarnybos pobūdis yra skirtingas nuo Amerikos ir Kanados, taip pat skirtingos sąlygos kontaktams sudaryti. Tai dažnai turi lemiančios reikšmės ar patenka ar ne į spaudą. Pagal Amerikos ir Kanados patyrimą, žinių tarnybos atliepis Vienos konferencijai buvo geras, geresnis kaip kitose konferencijose. Jau būdami Vienoje žinojome, kad pvz. demonstracijos buvo matomos JAV, Kanados, V. Vokietijos ir Austrijos; (kiek vėliau, savaitinėje apžvalgoje) televizijoje. Dar nežinia kiek buvo rodoma kitų televizijos tinklų, įskaitant ir sovietų, kurių televizijos kamerų Vienoje buvo visur.

Komunistų reakcija

Lietuvos komunistinės spaudos reakcija bent iš dalies jau žinoma. "Komjaunimo tiesoje" 1986. XI. 24 ir 25 ilgame (apie 4,000 žodžių) straipsnyje išspausdintas dalinis "atskaitinis įvertinimas" kai kurių lietuvių renginių Vienoje. Atrodo, kad autorius yra uolus Vatikano, "Amerikos balso" ir "Laisvosios Europos" radijų klausytojas. Ypač nepatiko jam filmų vakaras lietuvių ir latvių ruoštas kartu su "banditais" afganistaniečiais, PLB ir LIC ruoštas Lietuvos Helsinkio grupės įsteigimo (ir užgniaužimo) dešimtmečio minėjimas. Svarstybų dalyvio Tomo Venclovos asmeniniam "trūkumams" išnagrinėti paskirtas ketvirtadalis to ilgo straipsnio, tai maždaug penkis kartus daugiau kaip Venclovos pranešimas. Taigi pranešimas buvo turiningas, jei galima jau tiek daug kalbėti ir dar nepalieti pagrindinių punktų. Dideliu žodžių sriautu stengiantis nuvertinti VLIKo pirmininką ir VLIKo suorganizuotą demonstraciją, pereinama prie sovietų labai mėgstamo žemo ir pigaus metodo žeminti gimines ir artimuosius. O tai buvo prieš 45 metus. Ta proga tenka ir tuometiniam Lietuvos arkivyskuiui. "Tiesa" 1986. XI. 24 "atsiskaito" su "Draugu", Vatikanu ir "Laisvosios Europos" radijais dėl "Kronikos" žinių perdavimo.

*"Dievas teikia mums meilę,
kad mylėtume tą, kurį
Jis mums duoda"*

**Gerry Loughheed
Funeral Home**

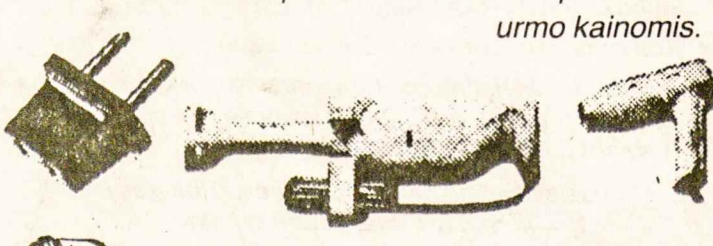
252 Regent Street South
Sudbury, Ontario P3C 4C8
Telefonas: (705) 673-9595

Rengiatės į Lietuvą arba Europą?

Reikia jums voltažo keitiklio (convector) arba pritaikytojo (adaptor) bet kurioje pasaulio vietoje?

Kreipkitės į "House of 220". Jame rasite visokių rūšių keitiklių, transformatorių, pritaikytojų ir 220 voltų prietaisų. Mes taip pat pakeičiame prietaisus iš 220 voltų į 110 voltų ir atvirkščiai.

Priimame pasiteiravimus ir dėl pardavimo urmo kainomis.

HOUSE OF 220
1444 Gerrard St. E., Toronto
(416) 461-2602

PAVERGTOJE TĖVYNĖJE

ISPŪDŽIAI IŠ SINTAUTŲ

Vilniaus universiteto prof. Česlovas Kudaba, pedagoginio instituto dėstytojas Rimantas Krupnickas, docentai Stasys Skrodenis ir Algirdas Stanaitis, Vilniaus zonos jungtinio knygyno, darbuotojas Albinas Vaičiūnas pernai lankėsi Sūduvoje ir buvo užsukę į Sintautus. Savo ispūdžius jie pasakoja „Literatūros ir meno“ skaitytojams 1986 m. gruodžio 6 d. laidoje. Sintautai dabar yra centrinė tą vardą turinčio kolchozo gyvenvietė. Mokyklos kraštotyros muziejų ten yra įsteigusi mokytoja M. Puodžiukaitienė. Ji pasakoja, kad Sintautuose gimė poetas Pranas Vaičiūnas, kuris jaunas mirė pakirstas džiuvos ir dabar išlįsi Sintautų kapinėse. 1855–63 m. Sintautuose klebonavo lietuvių švietimo rūpinęs kun. Antanas Tatarė. Sintautai pagarsėjo 1863 m. sukilime, kai sukilėliai išplakė smuklininkus, pakorė kaimo šaltysių už pagalbą caro valdžiai. Sintautuose mokėsi 1905 m. Klepuose gimęs pedagogas ir kelių vadovėlių autorius Pranas Naujokaitis, miręs Kaune 1976 m. Sintautai turtingi savo istorija, tačiau jai paskirtas tik mokyklos koridoriaus kampas.

UŽMIRŠTAS NAMELIS

Sintautų miestelyje baigiamą statyti kultūros namai. Tą statoma pastatą nuo gatvės šiek tiek užstoja nedidelis medis namas, kurį norima nugriauti. Namelis priklauso mokyklai – jame kadaise buvo bendrabutis, o dabar jis mokyklai nereikalingas. Kitokios nuomonės yra svečiai iš Vilniaus: „Pasirodo, kad čia, šiame neišvaizdžiame namelyje, buvo senoji mokykla, ir būtent čia mokėsi Pranas Vaičiūnas. Su pastatu taip pat susijęs ir kitų šio krašto išeivių – kultūros veikėjų gyvenimas. Namelio būklė dar neblogo. Jį paremontavus, čia būtų galima perkelti mokyklos muziejų. Galetų ir ukis savo istoriją kaupti, čia būtų galima etnografinės ar 'klojimo teatro' vakarones rengti. Daug ką galima būtų padaryti. Tereikia noro, mažiau apsnūdimo. Bet svarbiausia, kad šis autentiškas istorinis pastatas nebūtų nugriautas. Neskubėkime aukoti autentiško kultūros palikimo...“ Svečių bendro laiško antraštė sintautiškis klausia: „Kultūrai aukojame kultūrą?“

SENIEJI KAIMAI

Tautiniame Lietuvos parke yra 82 kaimai. Tas parkas apima nemažus žemės plotus rytinėje Aukštaitijos dalyje. Architektė Audronė Lainauskaitė „Valstiečių laikraščio“ 1986 m. gruodžio 2 d. laidoje teigia, kad parke ypač vertingi senieji Šuminių, Strazų, Vaišnorikių ir Antrųjų Salų kaimai. Jų atnaujinimo projektus yra paruošę Paminklų konservavimo instituto specialistai Vilniuje. Tyrimų metu paaiškėjo, kad ir šiuose kaimuose iš buvusių 68 kultūros paminklų liko tik 58. Naikinimas kelia nerimą A. Lainauskaitė. Ji primena skaitytojams dar išlikusius kai ku-

riuos vertingus pastatus. Tris kluonus Šuminių pusiasalio smailėje tarsi karoliai yra apjuosusios pirtelės. Šuminuose taipgi tebėra vienintelis visame parke XIX š. pradžios kluonas su jauja. Vertingi ir P. Kudabaitės sodybos pastatai Strazduose: dūminė 1865 m. pirkia, dvigalė 1906 m. troba, 1900 m. tvartas su diendaržiu, 1882 m. kluonas. Tuos senuosius kaimus numatyta palikti gyvenamus, tik atsilaisvinusias sodybas ar ūkiui nereikalingus pastatus galės įsigyti Lietuvos liaudies buities muziejus Rumšiškėse. Projekte numatyti ir kai kurie specialūs atkuriamieji darbai. Vaišnorikiuose bus atstatyta kadaise ten buvusi karčiama, Antrųjų Salų kaime įrengta trilaukės rėžinės žemdirbystės sistemos paroda. A. Lainauskaitė senųjų kaimų gyventojus skatina praeltis turtą išsaugoti savo vaikams ir vaikaičiams: „Tegul nešaldo žvilgsnio balto šiferio stogai, neerzina ryškiomis spalvomis nudąžyti namų šonai, tegul nežiojėja iškirsti langai pirtyse ir kėlyse...“

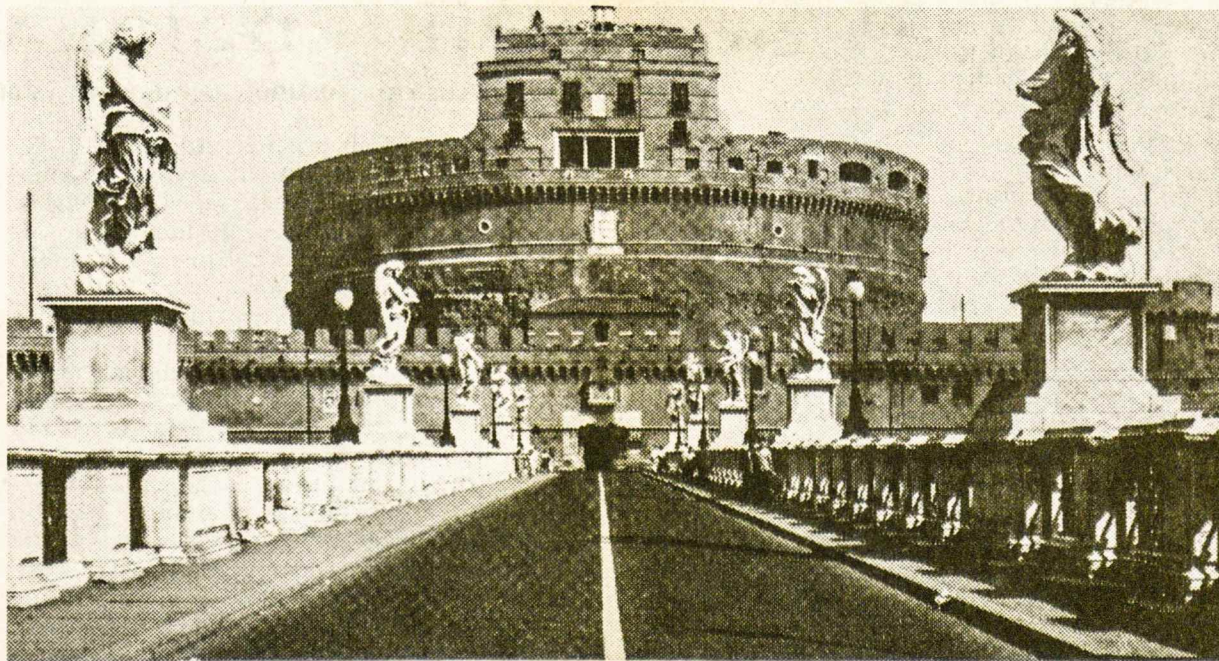
TURGAVIETĖ KLAIPĖDOJE

Pietinėje Klaipėdos dalyje įsikurs kolchozininkams skirta naujoji turgavietė, kurios sąmatinė vertė sieks 1.400.000 rublių. Žemdirbiai savo gaminiais čia galės prekiauti uždarame 630 vietų paviljone, naudodamiesi dengtais prekystaliais bei šaldymo patalpomis. Čia pat bus įrengta savitarnos parduotuvė, kavinė, šešišimties vietų turėjanti aikštelė automobiliams. Prie turgavietės bus pastatytas viešbutis iš toliau atvykstantiems žemdirbiams.

TUNELIS VILNIUJE

Vilniuje baigiamas įrengti prieš šešerius metus kairiajame Neries krante pradėtas kasti 800 metrų ilgio tunelis miesto esmū. Nuo Tarybų tilto tas 30 metrų pločio tunelis perkirto Lenino prospektą, P. Cvirkos gatvę ir pasiekė Pakalnės gatvę. Viena tunelio pusė jau rieda automobiliai. Netrukus eismas bus pradėtas ir antrąja. Kad atvažiuojančių automobilių srautas neakintų priešinga kryptimi važiuojančių vairuotojų, viduje įrengta ištisinė pusės metro storio gelžbetonio siena, tunelį dalinanti į dvi dalis. Nuo Neries jis yra nutolęs 200 metrų. Tunelio kasimas kairiajame Neries krante buvo atliktas be didelių nugarimų, nors čia yra daug pastatų. Kasėjams teko įveikti prie viršaus esantį vandens prisotintą paprastą ir žvyringą smėlį, o 10-14 metrų gylėje – ten prasidedantį dulkingo vandens prisotintą smėlį su molio priemaisomis, kai kur netgi plaukiantį smėlį. Pirmiausia būdavo pastatomos tunelio sienos ir tik tada pradėdamos kasti žemės. Vilniuje jau 1862 m. buvo įrengtas 427 metrų ilgio geležinkelio tunelis, kurį susprogdino 1944 m. vasarą pasitraukiantys vokiečiai. Nepaliestas išliko beveik tuo pačiu laiku nutiestas 1.280 metrų ilgio geležinkelio tunelis Kaune, naudojamas ir dabar.

V. Kst.

Tiltas ir Angelų piliis Romoje, kur vyks dalis Lietuvos krikščionybės sukakties iškilmių 1987 m. birželio 27-28 d.d.

Hamilton, Ontario

PENSININKAI savo susirinkimus rengia kiekvieno mėnesio pirmąjį ketvirtadienį. Sausio mėnesio susirinkimas įvyko praėjus tik vienai savaitei po N. Metų. Vyresnieji piliečiai čia prisiminė praėjusias didžiasias šventes su klebono kun. J. Liaubos Kūčių malda, plotkelių laužymu, dovanelemis, Kalėdų eglutėmis, kurių viena buvo M. Pusdėrienės įdomiai papuosta šiaudinukais. Susirinkimas, tapęs iškilme, buvo pradėtas su vel susiorganizavusio pensininkų choro lo pasirodymu. Choralis turi per 20 dainininkų, kurie dainuoja dviem balsais ir turi daug naujų melodinių dainų, gautų iš Lietuvos. Kadangi tos dainos buvo visiems naujos su nežinomais žodžiais, tai atsargūs choralistai atrodė bijojo parodyti savo tikrąjį balsingumą. Iš Alf. Juozapavičiaus choralų dabar vesti perėmus Alf. Matulicz tam rodo daug sugebėjimo ir entuziazmo. Koncertą pradėdant, choro seniūnė D. Jankūnienė savo poetišku žodžiu publiką supažindino su choro dainomis ir dainininkais. Choras jau pradeda ruošti pensininkų pavasario šventei, kuri įvyks gegužės 3 d. Jaunimo centre.

Po dainų iš „Aukuro“ dramos vieneto žmonėmis pagerbtas aktorius K. Bungarda visus linksmai nuteikė, padėklamuodamas iš A. Gustaičio humoristinės poezijos. Alf. Matulicz parodė ir kitą savo talentą – iš atminties padėklamuodama ištisą „Čičinsko“ baladę. Jos įdomaus deklamavimo susikaupus išklausus publika, paslydę mūsų menininkę gausiomis klutėmis. Prie deklamacijos klubo pirm. K. Mikšys pridėjo dar savo komentarus, paaiškindamas, kad Čičinskas yra tikras istorinis asmuo, kuris yra palaidotas Lietuvoje, jo parapijoje.

Klubo nariai ir visi svečiai buvo pavaišinti gardžia vakariene, įdomaus mišinio gėrimais, pragyrai ir saldumynais, suvestais gerųjų mūsų pensininkų. L. Klevo paprašytas Kalėdų senis paliko po Kalėdų eglutės darbščiosios šeimininkės ir staltiesių siuvėjos – D. Jankūnienės. A. Mačiulaitienė, E. Agurkienė ir E. Šeirienei po dovanėlę. Buvo ir prie įėjimo išdalinant numerėlių laimėtojų traukimas. Čia kiekvienam laimėjusiam buvo įrašyta laimikių pasidalijoti su kitais dviem prie stalo savo draugais. O tas jau nebuvo taip lengva, kai reikėjo ir tris dalis padalinti siūly kamuolių, bulvėms tarka, medinį šauktį bei prausyklai popieriaus rituliu.

Prieš dvyliką metų mūsų pensininkus čia suorganizavo Pr. Enskaitis, kuris tais laikais leido ir Kanados valdžios remiamą lietuvių pensininkų laikraštį „Sietyną“. Pensininkų klubas yra bene pats jauniausias pas mus lietuvių organizacinis vienetas, kuris vis auga savo narių skaičiumi. Klubas yra gana aktyvus, nes randa sumanių vadovų, kurie organizuoja iškilas, ekskursijas, įvairius pobūvius, įeško vis naujų būdų pajavinti pensininkiską gyvenimą. Ir dabar štai pensininkai organizuoja vel naują išvyką į Kitchenerio ledo karnavalą. Šio klubo didžiausias nuopelnas yra pastatyti lietuvių pensininkų namai. Šis penkiaaukštis pastatas su graži „Rambyn“ vardu yra priglaudęs daug lietuvių šeimų. Dabartinė klubo valdyba iš 10 narių yra išrinkta dvejim metams: pirm. K. Mikšys, vicepirm. K. Sobusas, sekr. Ant. Mingėla, išd. L. Klevas, išvykų organizatoriai – P. Navickas ir St. Aleksas, parengimų – A. Mačiulaitienė ir R. Pakalniškienė, ligonių lankymo – P. Dums ir Alb. Didžbaliene.

K. Milleris

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu „Union Gas“ atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Edmonton, Alta.

NAUJŲ METŲ SUTIKIMAS, surengtas KLB Edmontono apylinkės ir LN valdybų pastangomis, įvyko gruodžio 31 vakare. Prie bendro, gelėmis papuošto, didžiulio stalo bei suvestinių valgių, veikiant buffetui ir grojant gerai „stereo“ muzikai, jaukiai šeimyniškoje nuotaikoje buvo palydėti seni ir sutikti Naujieji metai.

Pobūvyje dalyvavo taip pat keletas poras latvių kilmės svečių, su kuriais po trumpo įžanginio žodžio dalyvius supažindino pirm. Algis Dudaravičius. Artėjant 12-tai valandai, vienas iš dalyvių humoro forma pasakė porą kasdienio gyvenimo epizodų, taip pat Naujų metų įžangiai keletą rimtų bei prasmingų minčių; baigdamas padėkojo pirminkui ir valdybos nariams už metų eigoje atliktus didelius darbus, ypač Lietuvii namų remonte, ir palinkėjo visiems laimingų naujų metų.

VASARIO ŠEŠIOLIKTOS MINĖJIMAS, rengiamas KLB Edmontono apylinkės valdybos pastangomis įvyks Lietuvii namuose š. m. vasario 21 d. vakare. Visus smagiai nuteikė žinia, kad šventės paskaitą skaitys pargarsėjusi Kanados lietuvių veikėja Rasa Lukševičiūtė-Kurienė. Taip pat programoje dalyvaus gyvenantis Toronte (neseniai atvažiavęs iš Lietuvos) jaunas ir talentingas dainininkas-gitaristas V. Povilonis.

DR. P. KLEMKAS su šeima persikėlė gyventi į naujai įsigytą namą – prie Edmontono esančiame St. Albert mieste. Linkime šiam jaunam ir populiariam gydytojui ir jo šeimai geros sėkmės.

ŠIA ŽIEMĄ GAMTA apdovanojo Edmontoną bei daugumą Alberta provincijos vietovių 8 savaitės trukusiu švelniu, sausu ir sauletu oru. Parkų ir miškų pareigūnai būkštauja, kad tai gali pakenkti kai kuriems medžiams ar kitai augmenijai, ypač jei staigiai atšaltų. Vietomis sniego visai nėra ir pradeda sprogti kai kurie medžiai, o šiaurėje – pasiekto reikordinės aukštos temperatūros. Pagal meteorologų pranešimą, švelnus oras numatoma tęsis ir toliau.

EDMONTONO „CITADEL“ teatre sausio 27 – kovo 1 d.d. bus vaidinamas veikalas „Tsybaly“, kuriame svarbų vaidmenį atliks pargarsėjusi Kanados lietuvių aktorė Elena Kudabienė-Dauguaitytė.

Dobilas

Detroit, Michigan

KAI KURIE TAUTIEČIAI gauda bjaurius laiškus iš Kanados Vankuverio. Juose šmeižiami, niekinami įvairūs asmenys, ypač visuomenės veikėjai. Iš turinio matyti, kad tai psichiškai nesveiko žmogaus darbas. Kanados lietuviams, ypač vankuveriečiams, jis yra gerai žinomas. Jis dengiasi įvairiais slapyvardžiais ir svetimais adresais, noredamas priesti gėdingą darbą kitiems.

Buvęs vankuverietis

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS „TALKA“
830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais – nuo 10 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais – nuo 10 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais – nuo 10 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais – nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto. Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 24 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

indėlius (P.C.A.) 5%
santaukas 5.75%
kasdienines palūkanas
už santaukas 5.25%
term. indėlius 1 m. 8.50%
term. indėlius 3 m. 9.25%
reg. pensijų fondo 7.25%
90 dienų indėlius 7.50%
(minimum \$5.000)
Reg. pensijų 1 m. 8.25%

IMAME UŽ:

nekiln. turto pask. 9.75%
asmenines paskolas 12%
Nemokamas pilnas čekių patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės drauda pagal santauką dydį iki \$2.000.
Nemokama asmeninių paskolų drauda iki \$25.000.

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV lietuvių fondo tarybos posėdis įvyko Čikagoje 1986 m. gruodžio 5 d. Jame išklausti valdybos ir komisijų pranešimai. Iš jų paaiškėjo, kad tų metų spalio ir lapkričio mėnesiais susilaukta 36 naujų narių. Lietuvių fondo kapitalas per vienuolika 1986 m. mėnesių padidėjo \$243.000 ir pasiekė \$3.557.000. Fondas 1987 m. švęs sidabrinę veiklos sukaktį, kurią gražiausiai būtų galima paminėti pagrindinio kapitalo padidiniu iki keturių milijonų dolerių. Fondo vadovams rūpestį kelia palūkanų mažėjimas už investuotus indėlius. Seniau už juos būdavo gaunama 8% palūkanų. Fondo peną sumažins menkesnės palūkanos. Aukšta tebėra akcijų rinka. Fondo turimų akcijų vertė jau yra peržengusi ketvirtadalį milijono dolerių. Fondo išdą papildė testamentinis rašytojo Stasio Tamuličiaus \$19.750 palikimas. Fondo pasiekusio Vaclovo Povilačiaus \$14.000 palikimą iš Australijos teko atiduoti Tautos fondui Niujorke, nors testamentine pažymėtas Čikagos adresas. JAV lietuvių fondui testamentu skiriantieji aukas turėtų aiškiai įrašyti: Lithuanian Foundation, 3001 W. 59th St., Chicago, USA. Vadovaujantis fondo nuostatais, vieneriems metams teko rinkti tarybos pirmininką, sekretorių ir valdybos pirmininką. Tarybos pirmininku trečiam terminui išrinktas Povilas Kilius, o sekretore – advokatė Daina Kojelytė. Valdybos pirm. dr. Antanas Razma baigia trečią kadenciją ir negalėjo būti kandidatu ketvirtam terminui. Naująją valdybos pirmininke išrinkta ilgametė tarybos ir valdybos narė M. Remienė.

Prof. dr. Aldona Šlepetytė-Janaciėnė, dirbanti Pace universitete Niujorke, specialiose iškilmėse pagerbta už sėkmingą pedagoginio darbo dvidešimtmetį. Jai įteikta dovaną ir pažymėjimas, dalyvaujant universiteto administratoriams, profesoriams. Prof. dr. A. Šlepetytė-Janaciėnė priklauso kelioms mokslinėms organizacijoms. Ji taipgi yra pirmininkė Pasaulio lietuvių katalikių organizacijų sąjungos valdybos ir Lietuvių katalikų mokslo akademijos židinio Niujorke.

Daugelis lietuvių, išsigijusių mažuosius skaitytuvus (kompiuterius), nori, kad tekstas ekrane būtų pateikiamas lietuvišku raišdynu ir kad jį tokiu raišdynu būtų galima atsispausdinti. Lietuviško raišdyno programą yra paruošęs Brūklyne veikiantis lietuvių informacijos centras, šiuo reikalu duodantis nurodymus raštu ir netgi patarimus telefonu. Lietuviško raišdyno programos reikalais informacijas teikia: Marijona Skabeikienė, Lietuvių informacijos centre, 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207, USA. Tel. (718) 647-2434.

Balzeko lietuvių kultūros muziejus 1986 m. gruodžio 6 d. Čikagos lietuvių pagerbė jiems daug nusipelnusių sol. Algirda Braz. Pokylis buvo surengtas „Gintaro“ salėje, kuri angliskai vadinasi „Titus Amber Ballroom“. Tuo pavadinimu pagerbiama lietuvių Stasė Titus, muziejui paaikojusi \$100.000, panaudotų salės įrengimui. „Gintaro“ salė dabar yra viena gražiausių lietuvių salių Čikagoje. Pastato pertvarkymo ir pritaikymo muziejiaus reikalams planus yra paruošusi Ona Požarniukaitė-Rackienė, dėstanti architektūrą Iliinojaus technologijos institute. Apie sol. A. Braz. su „Pirmyn“ chorą apsilankiusį nepriklausomoje Lietuvoje, kalbėjo garbės konsulas V. Kleiza. Pasikalbėjimui su sol. A. Braz. apie jo žingsnius dainos pasaulin vadovavo solistai – Arnoldas Vokietaitis ir Stasys Baras. Sol. A. Brazis, gavęs valdinę nepriklausomos Lietuvos stipendiją, dainavimą studijavo Kaune ir Italijoje.

Kolumbija

A. a. Edmundas Karanauškas, architektas, mirė 1986 m. gruodžio 13 d. Bogotoje. Palaidotas sekančią dieną. Pamaldas lietuvių kalba laikė kun. dr. M. V. Mankeliūnas, dalyvaujant būreliui vietinių lietuvių. Velionis, gimęs Lietuvoje 1910 m., išvyko studijuoti Romon 1937 m. Ten baigė architektūros akademiją inžinerijos daktaro laipsniu, bet dėl prasidėjusio II D. karo negalėjo grįžti Lietuvoje. Velionis kurį laiką dirbo karo pabėgėlių šalpos srityje, padėjo lietuvių Šv. Kazimiero kolegijai rasti patalpas ir nemokamai paruošė priestatą projektą. Kolumbijoje turėjo savo statybos

įmonę. Pažymėtina, kad „Lietuvių enciklopedijoje“ klaidingai įrašyta velionies vardas – Eduardas vietoj Edmundo.

Belgija

A. a. Aleksandras Tenisonas, miškininkas, gyvenęs Edegem mieste, kur jį globojo poetė dukra Zenta Tenisonaitė-Helleman, mirė 1986 m. gruodžio 22 d. Velionis gimė 1898 m. kovo 21 d. Laviroje. Mokėsi ir 1917 m. baigė Rygos gimnaziją, fiziką ir matematiką studijavo Petrapilio universitete 1917-18 m. Atvykęs Lietuon 1918 m., pradžioje mokytojavo Telsių gimnazijoje. Išlaikęs girininko egzaminus, dirbo Plungės ir Telsių girininku. Tokį darbą gavo ir pasitraukęs Vokietijon. Belgijon atvyko ir prie Antverpeno įsikūrė 1947 m. Bendradarbiavo lietuvių spaudoje, yra išleids atsiminimus „Žemaitijos girių takais“. Flamin kalbon išvertė 92 lietuvių pasakas ir keletą lietuvių autorių novelių. Velionis iš rusų kalbos išvertė P. J. Kušnerio (Knyšėvo) studiją, kurios lietuviškoji versija „Pietryčių Pabalčio etninė praeitis“ išleista Čikagoje 1979 m. Iš latvių kalbos išvertė jų rašytojo A. Dziumso knygą „Dievo sodas“. Giliame skausme liko velionį globojusi Zenta Tenisonaitė - Helleman, poetė, taip pat pasižymėjusi ne tik savo eilėraščių rinkiniais, bet ir lietuvių bei flamų poezijos antologijomis, pastaruoju metu studijuojanti tapybą Antverpeno dailės akademijoje. Velionies taipgi liūdi vaikaičiai ir provaikaičiai bei kiti giminės.

Britanija

Genė ir Antaną Ivanauskus, švenčiantįs vedybų keturias dešimtmečius ir Antano 65 metų amžiaus sukaktį, 1986 m. lapkričio 15 d. Ukrainiečių klube pasveikino ir pagerbė Wolverhamptono lietuvių. Sukaktuvininkai ilgus metus dalyvauja lietuviškoje veikloje. Antanas yra DBLS skyriaus narys, dirbęs iždiniuku, sporto klubo „Vilnis“ rėmėjas, daug padėjęs Wolverhamptono lietuviams ir Lietuvių sodybai. Genė žinoma kaip muzikos mėgėja, tautinių šokių vadovė. Sukaktuvininkai užaugino gražią savo šeimą. Pagerbtuvėse Antanas Petkevičius jiems dėkojo už pagalbą dviejų savo sūnų auginime, kai tragiškai mirė jų motina.

Vokietija

Tradicinė Kūčių ir Kalėdų eglutės šventė Vasario 16 gimnazijoje įvyko 1986 m. gruodžio 19 d. vakarą, surengta evangelikų kapelionu Fr. Skėrio. Visus pasveikino gimnazijos direktorius Andrius Šmitas, svečius vokiškai supažindinęs su lietuviškomis Kūčiomis bei jų papročiais. Vokiečių vyriausybei bei jos atstovams už gimnazijai suteiktą paramą padėkojo kuratoriaus valdybos pirm. kun. Alfonsas Bernatonis. Po to žodis buvo duotas svečiams vokiečiams. Perskaityti ir raštu gauti sveikinimai. Uždegus eglutės žvakutes, visi lauzė kalėdinįs paplūtelius. Mėnėg kalėdinį giesmių bei muzikos programą atliko muz. Arvydo Paltino vadovaujamas moksleivių choras ir orkestrėlis. Mergaičių atliktą kalėdinį eilėraščių pyne buvo paruošusi jų bendrabučio vedėja Genė Venckuvienė. Pasitiprius Kūčių patiekalais, atėjo Kalėdų senelis su dovanų maišu. Sekančią dieną – gruodžio 20 gimnazijos mokiniai pradėjo savo atostogas ir išvažinėjo iš Romuvos iki 1987 m. sausio 11 d. Tradicines Kūčias, kaip ir kiekvienais metais, 1986 m. gruodžio 22 d. laidoje aprašė vietinis laikraštis „Lampertheimer Zeitung“. Nuotraukoje matyti moksleivių komiteto vardu eglutės žvakutes uždeganti vėnuoliokė Dalia Baliulytė. Prie eglutės stovi kuratoriaus valdybos pirm. kun. Alfonsas Bernatonis ir evangelikų kapelionas kun. Fr. Skėrys.

Tradicinė tapusi Advento vakaronė 1986 m. gruodžio 5 d. sutelkė Hamburgo lietuvius. Vakaronė pradėta visų dalyvių sugie-dotomis lietuviškomis giesmėmis. E. Baliulienė skaitė vakaronėi pritaikytą savo rašinį „Milijonai ir idealai“. Mokytojas R. Baliulis vadovavo pasikalbėjimui apie Lietuvoje nepriklausomybės metais turėtus Kūčias bei jų papročius. Jaunimui ypač buvo įdomūs sėsnųjų dalyvių prisiminimai. Tada visi dalyviai buvo pavaišinti moterų paruoštais užkandžiais, panašiais į Kūčių patiekalus. Advento vakaronę surengė Hamburgo lietuvių moterų klubas, vadovaujamas T. Lipsienės.

“AUDRA” TRAVEL CORPORATION

Naujais 1987 metais kviečia keliauti kartu

į Lietuvą (Vilnius, Klaipėda, Kaunas, Panevėžys), į Italiją (Roma – krikščionybės sukakties

minėjimo metu),

į Australiją, į visą platųjį pasaulį, naudojantis mūsų lietuviško-kanadiško biuro paslaugomis.

Specializuojamės:

- Grupinėse ir individualiose kelionėse į Lietuvą bei kitas šalis
- Kelionėse į geriausias pasaulio sanatorijas, sveikatos klubus, gydyklas (įskaitant Lietuvą)
- Komerčinėse kelionėse į Sovietų Sąjungą
- Tvarkome išskviatimų dokumentus. Nuperkame dovanas bei automobilių giminėms Lietuvoje. Tarpininkaujame tvarkant palikimus į Sovietų Sąjungą.

Visais atvejais garantuojamas sąžiningas ir konfidencialus patarnavimas. Smulkesnės informacijos teikia AUDRONĖ arba JŪRATĖ adresu: 1576 Bloor St. W., Toronto, Ont., Canada, M6P 1A4 (Priešais Lietuvių namus) Tel. (416) 532-8772 arba (416) 537-3060 Telex 06-986766 TOR Kelionių įstaigos registracijos numeris – 2559030

Austrijos sostinėje Vienoje, prie Šv. Stepono katedros, baltiečių demonstracijos ir kituose renginiuose dalyvavusios GINTĖ DAMUŠYTĖ iš Niujorko ir aktorė KAROLINA MASIULYTĖ iš Paryžiaus

Baltijos valstybių negalima ignoruoti

Pasibaisėtini nuostoliai per 40 sovietų valdymo metų

HARIS LAPAS

Vokietijos laikraštis "Volksbote" 1986. IX. 5 laidoje smulkiai aprašė nepalūžusį Lietuvoje pasipriešinimą prieš religinę ir tautinę spaudą.

Paminėjęs Baltijos valstybių užgrobimą ir prijungimą prie Sovietų Sąjungos, "Vb" mini, kad nuo antrosios okupacijos (1945 m.) Lietuvoje buvo uždarytos 484 šventovės, iš jų 23 Vilniuje ir 22 Kaune. Vilniaus katedra paversta meno galerija, Šv. Kazimiero šventovė — ateistiniu muziejumi. Klaipėdos šventovė, tik ją pastatius, buvo paversta koncertų sale. Visi vienuolynai uždaryti. Nesuskaičiuojami pakelių Rūpintojėliai bei kryžiai sunaikinti.

Vilniaus vyskupas nuo 1961 m. ištremtas. Prieš karą buvo 1487 kunigai ir 152 vienuoliai. Dabar jų skaičius nebesiekia 700.

Nors Katalikų Bendrija yra atskirta nuo valstybės, tačiau vyskupijų valdytojai neturi teisės teikti religinių patarnavimų be valdžios leidimo.

Iš 4 buvusių kunigų seminarijų dabar veikia tik viena. Pusė norinčių studijuoti teologiją yra atmetami valdžios pareigūnų. Seminarija yra stropiai sekama KGB, kur jie turi savo šnipus. L. K. Bendrijos turtas apdėtas sunkiais mokesčiais. Už elektros srovę šventovės moka 6 kartus brangiau, kaip privatus namas. Kai mo maldos namų drauda yra 3 kartus aukštesnė už miestų pastatų draudas.

Religinė spauda uždrausta. Knygynuose nėra jokios religinės literatūros. Pagrindžio maldaknygių spausdinimas yra baudžiamas kalėjimu.

Jaunimas iki 18 metų amžiaus negali dalyvauti tikybiniuose veiklose (chore ar vargonuoti). Tikintys moksleiviai bei studentai diskriminuojami, jiems gresia pašalinimas iš mokslo institucijų. Nuo 1945 m. 2000 tikinčių mokytojų buvo pašalinti iš pareigų.

Religijos persekiojimas pastrėjo pirmaisiais metais po Helsinkio susitarimų. Prasidėjo suėmimai dviasikių bei disidentų. Brutaliai pasielgta su kun. Alfonsu Svarinsku, kuris nuteistas kalėjimo bausme. "LKB kronika" spausdina tikinčiųjų peticijas, pasiskaidymus prieš ateizmą ir krašto rusinimą.

"Volksbote" baigia straipsnį beldimusi į Vakarų pasaulio sąžinę. Esą šiurpulinga, kad mes Vakaruose tylime. Kalbame apie Čilę, Pietų Afriką, bet nenorime prisiminti, kad visos trys Baltijos valstybės — Lietuva, Latvija ir Estija šiandien turi gyventi Maskvos priklausomybėje.

Baltijos valstybės negali

Kažkur užtikau žinutę apie vieno lietuvio laišką Kanados spaudoje, kuriame jis skundžiasi, kad dabartinis žmogus esąs visiškai patekęs "kompiuterių vergijon". Kai kas siūlo kompiuterius vadinti skaittuvais, bet tai nėra tinkamas pavadinimas, nes kompiuterio funkcijos yra pražengusios "skaičiavimo" ir "skaitymo" uždavinius. Tai sudėtinga elektroninė, logikos dėsniais pagrįsta sistema, kuriai apibūdinti tokių žodžių neužtenka. Kodėl nepriimti žodžio "kompiuteris", kaip kad esame pasisavinę "telefoną", "automobilį" ir kitus? Tas žodis yra priimtas ir Lietuvoje.

Prieš kelis dešimtmečius, kai automobilis buvo didelė naujiena ir prabangos simbolis, prieinamas tik turtuolių klasei, ekonominės pažangos žinovai teisingai pranašavo, kad automobilis bus masinio susisiekimo priemonė, prieinama kiekvienam eiliniam žmogui.

Iš savo mirusio tėvelio, geležinkelio inžinieriaus, pasakojimų prisimenu, kokių baisy įspūdį padarė pirmas traukinys ir pirmo garvežio pasirodymas Lietuvoje. Vienoje vietoje, netoli Šiaulių, kaimo moterys, užsidėjusios ant akių juodos medžiagos skiautes, "aiškiai matė, kaip tą baidyklę traukia pakinkyti velniai".

Amerikoje vežimų ir pakinktų pramonėje kilo panika, bet pažanga padarė savo — automobilis užėmė arklio vietą, pralenkė traukinį ir yra vienas iš svarbiausių ekonominio gyvenimo variklių civilizuotame pasaulyje. Ne vien automobilių gamyba pakėlė bendrą gerovę, bet ir su ja tiesiogiai ar netiesiogiai susijusi pramonė — kelių statyba, viešbučiai, restoranai, gazolino stotys, ir turistams specialiai įrengtos poilsio bei

Priimti būtina, kovoti pražūtinga

Mašinos, mašinėlės, kompiuteriai ir žmonės, kurie neprisiitako

pramogų vasarvietės. Tam, kuris šiandien skundžiasi kompiuteriais, nebūtų lengva atsisakyti turimo automobilio ar šaldytuvo. Kai pradėtą gaminti elektrinius šaldytuvus, kadaise populiarų ledo gamintojui išvežiojimo pramonė dabar yra tapusi muziejiniu dalyku. Senesni šio krašto gyventojai prisimena ledo išvežiojotojus, kurie ant odos diržų padengtų pečių, su kabliu persimetę didelį skaidraus ledo gabalą, pasibelsdavo į duris, garsiai pranešdami "The iceman".

Kiniečių išrasti skaitliukai (abacus) buvo per daugelį šimtmečių praradę skaičiavimo mašiną. Vėliau atsirado ranka operuojami aritmetikai, kuriuos netrukus pakeitė greitai apskaičiavimus darantys komptometrai ir sudėtingos elektrinės buhalterijos mašinos, kelių mygtukų paspaudimu atliekančios įvairias aritmetines funkcijas. Pagaliau šviesos energija varomos, net baterijų nereikalingos skaičiavimo mašinėlės atlieka visus keturis aritmetikos veiksmus, apskaičiuoja nuošimčius, traukia šaknį ir pakelia į laipsnį. Visos tos mašinėlės pagreitino ir supaprastino įvairių šaltinių darbų atlikimą, kurie neprisiitako prie produkcijos, tik gailina laiką. Turime prisiminti, kai prieš daugelį metų, apsi-pirkus maisto krautuvėje, pardavėjas su piestuku ant miltų maišelio sumavo pirkinius. Dabar, prie kasos sumokėjus grynais pinigais ar su kredito kortele už pirkinį, nebereikia laukti, net mažame ekrane lyje iš karto matant gaunamą gražą. Tuo tarpu krautuvės aparatūra nuo pačių momentu kelių mygtukų pagalba apskai-

AURELIJA BALASAITIENĖ čiuoja pirkinį, jei reikia, prideda atitinkamus mokesčius ir nupirktą prekę nurašo nuo inventoriaus. Asmuo, atsakingas už prekių pristatymą, iš karto žino, kurių prekių reikia skubiai užsakyti, kurios neparoduamos ir turi būti išimtos iš lentynų ar kurios yra grąžinamos kaip netinkamos kokybės. Tuo būdu pirkėjų aptarnavimas ir aprūpinimas gerėja.

Tai tik kalbant apie prekybą. Nepaprastą naudą kompiuteriai teikia medicinos ir kitų mokslų srityse, įgalindami padaryti greitą ir tikslią ligos diagnozę, nustatyti vaistus, sekti paciento ligos istoriją. O kasdieniniame gyvenime automatinės bankų mašinos, randamos beveik ant kiekvieno miesto kampo, įgalina mus bet kuriuo dienos ar nakties metu išsiimti pinigus, įdėti įnašą, apmokėti sąskaitas, nestovint eilėje. Bibliotekos, archyvai, universitetai naudoja kompiuteriais tobulindami savo patarnavimus, rinkdami greitai reikalingą informaciją ir kompiuterių pagalba galėdami ta informacija pasidalyti su joes įsakančiais sekundžių greitumu.

Jau ir lietuvių institucijos stengiasi įsigyti kompiuterius. Lietuvių informacijos centras Bruklne vartoja kompiuterį "LKB kronikai" surašyti ir padauginti, o Klivlando Lietuvių namai taip pat savo operacijas atlieka su lietuviškam raidy-nui pritaikytu kompiuteriu.

Rašantiems asmenims rašymo mašinėlė buvo didelis palengvinimas, o ir spaustuvams bei redaktoriams nebereikėjo varginti akių, bandant iššif-

ruoti neišskaitomus rankraščius. Elektrinės mašinėlės įgalino rašyti greičiau, o elektroninės, turinčios "atmintį", sutaupo daugybę laiko, nes pataisymai nebereikalauja perrašinėjimo ir gali būti padaryti, klaidas ištaisant ekranelyje. Kitaip sakant, "žodžio proceso" kompiuteris yra bene pats patogiausias ir nuostabiausias aparatas, išlaisvinantis rašytoją ar žurnalistą iš begalinės perrašinėjimo vergijos.

Žinome, kad pažanga kaiku-ruose žmonėse iššaukia pasipriešinimą, kuris, psichologiškai aiškinant, yra ne kas kita, kaip tik nežinios baimė. Mano įstaigoje, prieš penkio-lika metų visas darbų operacijas pervedus į kompiuterių sistemą, vieno skyriaus viršininkas buvo labai nepatenkin-tas, kritiškas ir dažnai pasipiktinęs, kad reikiama informaciją randa ne didžiulėje metalinėje spintoje su išrikuotomis, apdulėjusiomis bylo-mis, bet ją turi arba išskaityti kompiuterio ekrane, arba pa-laukti keliolika sekundžių, kol tarnautoja, paspaudusi tam tikrus mygtukus, norimą in-formaciją atspausdins. Praė-jus vieneriems metams ir jam

neprisitaikius prie naujos sis-temos, jo darbo sąlygos taip pasunkėjo, kad jis arba turėjo pasitraukti iš tarnybos, arba susigyventi su pažanga. Netu-rėdamas didelio pasirinkimo, jis nusprendė susipažinti su kompiuteriu. Po kurio laiko jis prisipažino: "Buvau kvai-las — juk jei aš dar ilgiau bū-čiau kovojęs su neišvengiamu-mu, būčiau turėjęs grįžti į arklio ir vežimo erą".

Kompiuteriai, kaip lėktuvai, automobiliai, traukiniai, dirb-tinės medžiagos, yra žmogaus proto darbo vaisius, ir jų už-davinys yra ne dominuoti, bet tarnauti. O išradimai tarnauja tik tada, kai mes patys prisi-pažįstame esą jų "valdovais", ne vergais. Žmogus sukūrė ma-šinas, išrado kompiuterius, žmogus privalo jais naudotis. Nevairuojančiam automobilio judėjimas atrodo baisus, bet kartą išmokus valdyti automo-bilį, vairuotojas yra kelio viešpats ir savo automobilio "ponas". Susipažinti ir pripa-zinti yra būtina, kovoti yra pražūtinga.

Bookbinding Studio

"SAMOGITIA"

meniškai įrašo knygas bei žurnalus. Savininkas — lietuvis. Telefonas 625-2412

P. O. Box 1343, Postal Station "B" Mississauga, Ontario L4Y 4B6

Devenių kultūros fondo leidiniai

1. *Jūratė Statkutė de Rosales, BALTŲ KALBOS BRUOŽAI IBERŲ PUSIASALYJE*, \$15.00, JAV
2. *Motiejus Karaša, GYVENIMO SŪKURIUOSE*, \$15.00, JAV
3. *Jokūbas Dagys, SCULPTURES* (meno albumas), \$35.00, JAV
4. *J. Andrius, LIETUVOS ŽEMĖLAPIS*, \$6.65, JAV

Užsakymus siųsti: Devenių kultūrinis fondas, P.O. Box 10782,

St. Petersburg, FL 33733, USA.

STATYBOS MINISTERIJA APIE NAUJĄ NUOMOS PERŽIŪRĄ

Svarbus pranešimas nuomininkams ir savininkams nuomojamų patalpų, užimtų po 1975 metų

Istatymas "Residential Rent Regulation Act", išleistas 1986 metais, pratęsia savo globą nuomos peržiūros srityje, apimdamas *visus* nuomininkus privačiose Ontario patalpose. Jis apima pastatus, kilnojamus namus ir kilnojamų namų vietas, pirmą kartą užimtas kaip nuomojamus vienetus po 1975 metų.

Pracietyje nuomininkai, gyvenantys patalpose, kurios buvo pradėtos nuomotuoti po 1975 metų, nebuvo saistomi nuomos peržiūros įstatymo. Pagal naują įstatymą, nuomininkai, gyvenantys po 1975 metų pradėtos nuomotuoti patalpose, yra saistomi nuomos peržiūros įstatymo drauge su visais kitais nuomininkais privačiai nuomojamose patalpose Ontario provincijoje.

Nuostatai, apimantys nuomos peržiūrą ir po 1975 metų įrengtas nuomojamas patalpas, galioja *retroaktyviai* nuo 1985 metų rugpjūčio 1 dienos.

Tai reiškia, kad keturių nuošimčių gairė, kuri galiojo nuo 1985 metų rugpjūčio 1 dienos iki 1986 metų gruodžio 31 dienos, turi būti taikoma ir po 1975 metų įrengtom nuomos patalpoms minėtame laikotarpyje.

Taigi savininkai, kurie reikalavo iš nuomininkų, gyvenančių po 1975 metų įrengtose patalpose, daugiau nei keturių nuošimčių tame laikotarpyje, dabar privalo pateisinti nuomos pakėlimą arba grąžinti nuomininkams skirtumą tarp keturių nuošimčių ir išreikalaus padidintos kainos.

Nuomininkai po '75 metų patalpose: nedarykite tuojau pat nuoskaidų nuo savo nuomos mokesčio.

Šiuo metu nuomininkai, gyvenantys po 1975 metų įrengtose patalpose, privalo mokėti kainą, nurodytą savininko pranešime, kol šis reikalas bus išspręstas pagal nuomos peržiūros įstatymą.

Jokiu būdu nuomininkai neturėtų tuoj pat nuskaityti nuo savo nuomos čekių, nes dėl neteisėtus nuoskaitos teismai gali iškraustyti iš nuomojamos patalpos.

Nuomininkai, gyvenantys po '75 metų patalpose, gauna nuomos nuolaidą

- Jei po '75 metų patalpos savininkas neįteikė pareiškimo dėl nuomos peržiūros iki 1987 metų kovo 2 dienos, nuomininkas turi teisę į gražą nuomos, mokėtos virš 4 nuošimčių tarp 1985 metų rugpjūčio 1 dienos ir 1986 metų gruodžio 31 dienos.
- Jei savininkas nesutinka mokėti nuomininkui priklausantis nuolaidos, nuomininkui patartina kreiptis į vietinę Nuomos peržiūros įstaigą (Rent Review Office) bei prašyti įsakymo, reikalaujančio savininką sumokėti nuolaidą.
- Jei nuomininkas yra *tikras* dėl nuolaidos sumos, gali nuskaityti ją nuo savo nuomos čekio.

Reikalavimai savininkams po '75 metų patalpų

- Savininkai, kurie paėmė iš nuomininkų daugiau kaip 4 nuošimčius nuo 1985 metų rugpjūčio 1 dienos iki 1986 metų gruodžio 31 dienos, privalo iki 1987 metų kovo 2 dienos kreiptis į Nuomos peržiūros įstaigą ir pateisinti nuomos pakėlimą.
- Savininkas privalo įteikti vietinei nuomos peržiūros įstaigai (Rent Review Office) pareiškimą bei atitinkamą informaciją, įrodančią, kad nuomos pakėlimas buvo pateisinamas.
- Savininkai, kurie paduoda tokius pareiškimus, pateisinančius nuomos pakėlimą, privalo įteikti jų kopijas visiems nuomininkams per 10 dienų nuo pareiškimo įteikimo. Nuomininkai turi teisę peržiūrėti visą įteiktą medžiagą ir pareikšti savo nuomonę Nuomos peržiūros įstaigai.
- Savininkai, kurie nesikreipia į Nuomos peržiūros įstaigą iki 1987 metų kovo 2 dienos imtinai, privalo grąžinti permokėtą sumą nuomininkams nuo 1985 metų rugpjūčio 1 dienos iki 1986 metų gruodžio 31 dienos.

Po '75 metų patalpų savininkai, kurie jau įteikė pranešimus apie nuomos pakėlimą virš 1987 metų gairės:

Pagal naują įstatymą, nuomos peržiūros gairė 1987 metams yra 5.2 nuošimčio.

Kai kurie savininkai po '75 metų patalpų jau įteikė nuomininkams pranešimus apie nuomos pakėlimą, įsigaliojantį nuo 1987 metų sausio 1 dienos ir prašokantį 5.2 nuošimčio.

Tie savininkai taip pat privalo iki 1987 metų kovo 2 dienos paduoti prašymą Nuomos peržiūros įstaigai, kad patvirtintų 1987 metų pakėlimą virš nustatyto 5.2 nuošimčio.

Jei savininkas įteikia prašymą Nuomos peržiūros įstaigai, nuomininkai gauna to prašymo kopiją ir pilną galimybę dalyvauti nuomos peržiūros procese.

Jei savininkas nesikreipia į Nuomos peržiūros įstaigą iki nustatyto termino, jis privalo grąžinti nuomininkui skirtumą tarp 5.2 nuošimčio ir išreikalaus didesnės sumos 1987 metais.

Ministry
of
Housing

Ontario

Hon. Alvin Curling, Minister

Daugiau informacijų gausite skambindami telefonu 1-800-387-9060 arba vietinei įstaigai "Rent Review Office"

Barrie (705) 737-2111
Hamilton (416) 528-8701
Kingston (613) 548-6770
Kitchener (519) 579-5790
London (519) 673-1660
Mississauga (416) 270-3280
North Bay (705) 476-1231
Oshawa (416) 723-8135

Ottawa (613) 230-5114
Owen Sound (519) 376-3202
Peterborough (705) 743-9511
St. Catharines (416) 684-6562
Sudbury (705) 675-4373
Thunder Bay (807) 475-1595
Timmins (705) 264-9555
Windsor (519) 253-3532

METROPOLITAN TORONTO
City of Toronto (416) 964-8281
East York (416) 429-0664
Etobicoke
and York (416) 236-2681
North York (416) 224-7643
Scarborough (416) 438-3452

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID

1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6252

Greitas patarnavimas, neauštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

Šešiolik tūkstančių lietuvių veiklai

Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvas "Talka" 1986 m. lapkričio mėn. baigė su \$25,074,993 balansu, turėdamas šerų sąskaitoje \$32,260, čekių sąskaitose \$1,021,722, taupomose sąskaitose \$5,338,573, terminuotų indėlių 1 m. ir 3 m. \$7,796,308, trumpo termino 90 d. indėlių \$3,983,000, sąskaitose "su kasdien prirašomomis palūkanomis" \$640,917, registruotam pensijų taupymo plane \$4,773,491. Nariams išduota asmeninių paskolų \$1,279,329 ir nekilnojamo turto paskolų \$13,216,545. Gautas pelnas \$226,826. "Talkos" kooperatyvas dabar turi 2,149 narius ir 552 skolininkus. 1986 m. mirė 26 nariai.

Antrajame pusmetyje buvo didelis paskolų pareikalavimas. Kredito komitetas leido išduoti lapkričio mėn. naujų paskolų \$641,964, o rekordinės sumos buvo leistos iš rugpjūčio spalio mėn. — \$1,033,875 ir rugsėjo mėn. — \$1,361,925.

"Talkos" valdyba 1986 m. gruodžio mėn. įvykusiam posėdyje nutarė privalomai nariams šerą padidinti nuo 10 dol. iki 15 dol. sumos. Visiems nariams, kurie buvo sarašuose lapkričio 30 d., iš gauto pelno pridėta po 5 dol. Šerų normos daugelyje kredito unių yra dabar pakeliamos iki 25, 50 arba net 100 dol. "Talka" jau antri metai iš eilės padidino nariams šerų normą nuo buvusių 5 dol. iki 15 dol. Nariams šie šerų normos pakėlimai nieko nekainavo, nes priskaityta iš gauto pelno.

Šiame posėdyje valdyba taipgi paskyrė paramą įvairioms lietuvių organizacijoms: Vasario 16 gimnazijai Vokietijoje \$4,000, Vysk. M. Valančiaus mokyklai \$3,500, Hamiltono sporto klubui "Kovas" \$1,500, KLB krašto valdybai \$1,000, Kanados lietuvių fondui, "Tėviškės žiburiams", "Nepriklausomai Lietuvai", Šalpos draugijai "Labdara" Vokietijoje ir Deschenes Commission lietuvių darbo grupei po \$500, Hamiltono lietuviams skautams ir Hamiltono ateitininkams po \$400, Kana-

dos lietuvių jaunimo sąjungai \$300, KLB Hamiltono šalpos fondui, "Lituanus" žurnalui, "Speak-up" laikraščiui, "Pasaulio lietuvių" žurnalui ir Londono lietuvių sporto klubui "Tauras" po \$250, Tautos fondo Hamiltono skyriui \$200. Iš viso paskirta \$15,250. Iki 1986 m. lapkričio mėn. "Talkos" valdyba paskyrė \$1,190, tad su dabar paskirtais per visus metus paramai išdalinta \$16,440.

Valdyba taipgi nutarė įvesti nariams naują sąskaitą, būtent registruotų pensijų pajamų fondą. Ši sąskaita yra labai svarbi ir reikalinga tiems nariams, kurie turi RRSP sąskaitą ir kuriems ateina 71-sis gimtadienis. Tada reikia išimti visus pinigus ir sumokėti didelių pajamų mokesčius arba pervedti visus pinigus kokiai nors draudos bendrovei, gaunant mėnesinę pensiją (Annuity). "Talka" narių patogumui įveda naują sąskaitą — registruotų pensijų pajamų fondą (RRIF), į kurią galima perkelti visas su-taupas iš RRSP prieš sueinant 71 m. ir nemokėti jokių mokesčių. O iš sąskaitos jau bus išmokama kasmet nustatyta suma tuo žymiai sumažinant pajamų mokesčius. Nariai, suinteresuoti šia nauja sąskaita, prašomi kreiptis į "Talkos" raštinę.

Metinį "Talkos" kooperatyvo narių susirinkimą nutarta šaukti 1987 m. vasario 28, šeštadienį, 4 v.p.p., Jaunimo centro salėje, 48 Dundurn St.N. Hamiltone. Narių registracija prasidės 3 v.p.p. Atspausdinti lietuviški sieniniai mėnesiniai kalendoriai 1987 m. Jie nariams paštu nebus siun-tinėjami. Norintieji gauti prašomi atsiimti "Talkos" raštinėje darbo valandomis. **Stasys Dalius**

Lietuviška baldų dirbtuvė Toronte

Daromi nauji minkšti baldai ir aptraukiami seni PIGIA KAINA. P. Lubyh. Tel. 498-5823 arba 755-3174.

Vasario 16 gimnazijos mokiniai bei mokinės mokosi tautinių šokių gimnazijos valgykloje. Nuotr. M. Balaišytės

Netekome uolauš tautiečio

A.a. Leopoldas Puras, gimęs Antalieptėje, miręs Britanijos Mančesteryje

STASYS KASPARAS

Mančesterio Hope ligoninėje 1986 m. gruodžio 3 d. mirė Leopoldas Puras, gimęs 1912 m. sausio 4 d. Antalieptėje, Zarasų aps. Atlikęs karinę tarnybą auštorintinėje Kaune, tarnavo pasienio policijoje. Gyvendamas Lietuvoje, bendradarbiavo vietinėje lietuviškoje spaudoje, kurią labai mėgo, sakydams, kad spauda žmogų ruošia gyvenimui.

Artėjant Raudonajai armijai antrą kartą Lietuvon, jis atsidūrė Austrijoje, kur praleido paskutiniąsias karo dienas ir pokari-nius trejus metus. 1949 m. brolis Antanas atsikvietė Leopoldą į D. Britanijos Eccles miestą prie Mančesterio. Čia iki pensijos dirbo įvairius darbus įvairiose firmose, įsigijo labai didelius gražius namus, kuriuose daug pravažiuojančių tautiečių rasdavo globą.

Apsigyvenęs Eccles mieste, kuris yra jauges ir didij Mančesteri, velionis įsijungė į lietuvių gyvenimą. Mančesterio lietuvių socialinio klubo valdybose ėjo įvairias pareigas (didžiuliai klubo namai yra šiaurės-vakarų Anglijos lietuvių centras), priklausė D. Britanijos lietuvių sąjungai. Jis įsteigė lietuvių filatelistų draugiją "Vilnius" ir ilgus metus buvo jos pirmininku, paskutiniuoju metu — vicepirmininku. Buvo vienas iš didžiųjų lietuviškų pašto ženklų, vokų, atvir laiškų ir lietuviškų pinigų rinkėjas Anglijoje. Savo rinkinių parodas rengė įvairiose lietuvių kolonijose. Didžiausia ir geriausia pasisekusi paroda buvo Londone 1982 m. rugpjūčio 16–19 d.d. Kai DB lietuvių Bendruomenė surengė Pagalbinę studiją savaitę šalia Europos lietuvių studijų savaitės Sv. Marijos kolegijoje Strawberry Hill, prie Londono, minėtą parodą lankė abiejų renginių dalyviai ir angliškoji Londono filatelistų visuomenė. Rengiant šią parodą, kolegijos vadovybė nesutiko leisti parodos, kol nebuvo sutarkyta drau-

da. Pašto ženklų rinkinių kaina draudos firmos buvo nustatyta 75000 sv.

Mančesteris yra vienas veikliausių lietuviškų kolonijų, tad joje yra susidariusi visiems lietuviams vadovauti koordinacinis komitetas ir kultūrinis ratelis. Jie abu neapsiejo be L. Puro. Kultūrinis ratelis pradėjo leisti 1967 m. "Šiaurės Anglijos lietuvių biuletinį". Vėliau jis išaugo į "Anglijos lietuvių biuletinį". Jo augimas smarkiai padidėjo, kai "Europos lietuvių" pradėjo mažiau deti vietinių žinių, arba opozicinių rašinių. Leopoldas jį spausdino ir administravo, vis žiūrėdamas, kaip jį pagrąžinti ar patobulinti. Redakcinis kolektyvas keitėsi, bet jo darbai nesikeitė ir vis didėjo, nes kiekvieno numerio vis daugiau žmonių pageidavo. Jo darbas labai daug prisidėjo prie D. Britanijos lietuvių kultūrinio gyvenimo.

1986 m. gruodžio 8 d. įvyko laidotuvės Šv. Čado šventovėje. Kan. Valentinas Kamaitis atnašavo gedulines Mišias, skaitymus atliko koordinacinio komiteto narys Antanas Jaloveckas, o kan. V. Kamaitis, ne tik kaip kunigas, bet ir koordinacinio komiteto pirmininkas, pasakė pamokslą bei atsisveikino visų Mančesterio lietuvių vardu. Mišiose dalyvavo per 100 žmonių. Po pamaldų buvo palydėtas į Blackley krematoriumą, kur paskutines laidotuvių apeigas atliko kan. V. Kamaitis, o A. Jaloveckas atsisveikino su velioniu D. Britanijos lietuvių vardu.

Po laidotuvių žmona Marija pakvietė visus dalyvius užkandžiams į Mančesterio lietuvių klubą.

Netekome šaunaus savo bendruomenės sūnaus. Vargu ar atsirastų, kas galėtų įdėti tiek darbo savo bendruomenės naudai, kaip jis. Liko liudinti žmona Marija, giminės JAV ir Lietuvoje. Be to, liko didžiulė jo knygų biblioteka ir daug taudodailės kūrinių, daugiausia iš medžio.

"Išėjimo lietuvių sportą" pasitinkant

Baigiamas spausdinti plačios apimties veikalas apie lietuvių išėjimo sportinį gyvenimą. Pokalbis su vienu iš jo redaktorių — Sigitu Krašausku

R. SONDA

"Ka darai, daryk gerai". Tai didžiojo Amerikos kultūrininko Orisono Swet Mordeno iš-tarmė, kuria žavėjosi dažnas nepriklausomos Lietuvos gyventojas, ypač jaunuolis. Ji stipriai paveikė ir tremties lietuvių sportininkus, rašant Š. Amerikos lietuvių fizinio auklėjimo ir sporto sąjungos (ŠALFASS) veiklos istoriją. Prieš daugelį metų kilusi mintis ją parašyti pamažu augo, stiprėjo. Redaktoriai nepasidavė išoriniam spaudimui greičiau užbaigti užsitiesusį darbą ir dirbo, kol pasiekė jiems patiems visais atžvilgiais priimtina knygos pavaldą. Knyga jau spausdinama Danaicio spaustuvių Toronte. Ji apima 1944-1984 m. laikotarpį, prasidėjusį pokario Vokietijoje.

Trumpai palietus sportinę veiklą V. Europoje, pagrindinis dėmesys nukrypo į Š. Ameriką. Čia trumpiau ar plačiau išnagrinėta visų sporto klubų bei atskirų sporto šakų veikla. Daugybė nuotraukų ne vienam primins prabėgusios jaunystės akimirkas.

Norint patenkinti savo ir gausių knygų rėmėjų, sportininkų bei sporto mėgėjų smalsumą, teko kreiptis į sporto veteraną, vieną iš knygų redaktorių — torontiški Sigitą Krašauską.

— Mielas Sigitai, Tu jau daug metų aukojai savo laisvalaikio sporto istorijai suredaguoti. Ar negalėtum trumpai papasakoti apie knygos idėjos gimimą bei brendimą iki šių dienų?

— Po sėkmingų II-jų Pasaulio lietuvių sporto žaidynių Toronte 1978 m. organizaciniam komitetui baigiamajame posėdyje kilo mintis paruošti leidinį apie išėjimo sportinį judėjimą. Norėta padaryti tartum tęsinį Jono Narbuto sporto istorijos (du tomai spausdinti 1978 m. Čikagoje), kuri apėmė Lietuvos sportinę veiklą 1919-1940 m. Organizacinis komitetas paprašė mane sudaryti redakcinį kolektyvą ir kviesti į talką bendradarbius. Pirmiausia kviečiau į redakciją žinomus sportinės spaudos darbuotojus — Kęstutį Čerkečiūną ir Praną Mickevičių. Sekančiais metais Čikagoje knygos apimtis ir lėšų telkimas buvo svarstomas specialioje sporto darbuotojų

posėdyje. Pradžią tikrai buvo labai entuziastiška. Knygos idėja ir visuotinis ŠALFASS suvažiavimas vienbalsiai patvirtino. Deja, kai kurie asmenys, apsiėmę parašyti savo klubo ar sporto šakos istoriją, susidūrė su pirmaisiais darbo sunkumais, nustojo drąsos dirbti. O mums — redaktoriams buvo dar blogiau patirti kitų bendradarbių vilkinamą pažadą parašyti apsiimtą dalį. Knygos užbaigimas buvo daug kartų atidėtas, nes trūko medžiagos. Redaktoriai norėjo kiek galima vispusiškiau apdoroti visą suplanuotą medžiagą.

— Kokie buvo redaktorių tarpusavio santykiai?

— Pradėję darbą su Čerkečiūnu, pirmame pasitarime dėl knygos apimties, formos, bendradarbių padėjimo pagrindus tolimesniam bendradarbiavimui. Tuo pačiu metu ryšiai su Mickevičiumi irgi visą laiką buvo labai naudingi. Mes visi nuosirdžiai bendradarbiavome, neturėdami jokių tarpusavio sutrikimų. Tiesa, darbo eiga kiek sunkino dideli atstumai tarp redaktorių gyvenamųjų vietovių: Kęstutis — Miunchene, Vakarų Vokietijoje, Prano — Milwaukee, JAV. Ryšius palaikėme laiškais bei pokalbiais telefonu.

— Kokie dažniausiai pasitaikydavo sunkumai renkant medžiagą knygai?

— Daugumos sporto klubų istorinė medžiaga yra išmėtyta pas daugelį asmenų. O vien tik atsiminimais remtis pavojinga. Be to, sporto renginių aprašymus spaudoje dėl suprantamų priežasčių labai sunku surinkti. Rastas juose žinias teko tikrinti. Dažnai net ir bendradarbių pateikti techniniai duomenys būdavo netikslūs. Taigi istorinis tikslumas buvo mūsų dėmesio centre.

— Kokie buvo svarbesnieji knygų leidybos techniniai sunkumai?

— Labai stengėmės, kad kiekvieną knygų straipsnį perskaitytų visi trys redaktoriai. Kiekvienas vos tik gautas rankraštis pirmiausia būdavo padauginamas ir visų trijų redaktorių tikrinamas. Pasakui, suderinus nuomones kalbos ir terminijos klausimais, straipsnis būdavo perrašomas ir dar kartą tikrinamas. Ga-

lutinis kalbos lyginimas, rektūra prieš ir po knygos teksto surinkimo būdavo tikrinama kitų asmenų, o po to ir vėl redakcijos peržiūra.

— Kaip sekėsi su lietuviškų terminų panaudojimu?

— Mums tinkamos lietuviškos sportinės terminijos mūsų kalbininkai dar nėra paruošę. Redaktoriai dėl to labai vargo. Daugelyje sporto šakų, pvz. golfe, sunku su-lietuvininti visuotinai vartojamas angliskas sąvokas. Neradę lietuviškų atitikmenų, vartojome tarptautinius.

— Kuo ši knyga skirsis nuo Narbuto ir Australijos sporto leidinių?

— Sunkus klausimas. Narbuto veikalas yra Lietuvoje vykusių sportinio judėjimo istorija. Galbūt jam buvo lengviau susidoroti su vartotina terminija, knygoje minimi faktai nušviesti iš kiek tiek ilgesnės istorinės perspektyvos. Australai ribojasi tikta savo veikla Australijoje. Mūsų knyga yra lyg ir tęsinys Narbuto knygų, aprašanti ir Vakarų pasaulį pasitraukusios tautos dalies — išėjimo, dabar gyvenančios Šiaurės Amerikoje, sportinę veiklą. Ji yra iš dalies panaši į Australijos lietuvių leidinį.

— Ar kitos didžiosios mūsų visuomeninės organizacijos yra bandžiusios tokį darbą atlikti?

— Tikrai didelio darbo ėmėmės. Laimė, kad pavyko išstebėti. Mano žiniomis, tokio dydžio užmojaus niekas iš organizacijų nebandė imtis per paskutinius dvidešimt metų.

— Kas labiausiai Jus vargino per šį aštuonerių metų darbą laikotarpi?

— Nesibaigiantis noras šį darbą sėkmingai užbaigti. Kai pradėjau narplioti praeitį, tai atgimė jaunystės prisiminimai. Mat mes — redaktoriai buvome daugumos minimų įvykių dalyviai ar liudininkai. Bandėme iš naujo įsijungti į praeitos veiklos įvykius.

— Lietuviai nuo praėjusio šimtmečio gyvena pasklidę po plačią pasaulį. Didžiausia ir patįjiausia banga, persikėlusį į šį žemyną, buvo nepajęgi su-prasti senesnės emigracijos lietuvių bei masiškai juos įtraukti į savo veiklą. Ar šiuo reikalu kas nors pasisako knygoje?

— Taip. Pavyzdžiui, Niujorko, Baltimorės, Kvilando sporto klubai palietė ir senosios kartos sportinę veiklą. Ji buvo nusilpusi. Naujieji ateiviai ją atgaivino ir garbingai tęsia iki šių dienų.

— Sis milžiniškas darbas atėmė visą Jūsų 8-rių metų laisvalaikį, ir gal dėlto šeima pasijuto nuskriausta?

— Nesijaučiu, kad būčiau nuskriaudęs šeimą. Šeima su-prato ir stengėsi kiek galima daugiau man padėti.

— Kam šią knygą ketinate skirti?

— Mes ją paskyrėme jaunajai kartai. Tegul jinai susipažįsta su savo tėvų ryžtu sunkiomis sąlygomis statyti sportinės veiklos rūmus.

— Baigdamas šį pokalbį, gal norėtumėte dar ką nors ir nuo savęs pridėti?

— Pirmiausia norėčiau padėkoti visiems bendradarbiams. Jų dėka pavyko šį uždavinį sėkmingai atlikti. Dėkoju ir ŠALFASS vadovybei už finansinės dalies sutvarkymą. Nuosirdus ačiū knygų rėmėjams už jų parodytą pasitikėjimą bei paramą šią knygą leidžiant.

— Ačiū, Sigitai, už pokalbį. Tikiuosi, 1987 m. sausio gale skaitytojai patys galės įvertinti šį didelį darbą.

Užsakykite "TĖVIŠKĖS ŽIBURIUS" kaip dovaną jaunavedžiams, studentams, mokslus baigusiems, jauniems profesionalams, naujakuriams, vienišiemis tautiečiams. Metinė prenumerata naujam skaitytojui — \$18, reguliari prenumerata — \$22, rėmėjo — \$25, garbės — \$30. JAV-se prenumerata skaičiuojama amerikietišiais doleriais.

"NERINGA"

didžiausias lietuvių restoranas Čikagoje.
Tradiciniai lietuviški valgiai. Aplankykite!

Veikia kasdien nuo 8 v.r. iki 8 v.v.
2632 W. 71 Street, Chicago, IL 60629, USA
Tel. (312) 476-9026
Savininkai — Marius ir Emilija Kiela

DĖMESIO, VIETINĖS BENDRUOMENIŲ GRUPĖS IR NEKOMERCINĖS STATYBOS ORGANIZACIJOS

Padėkite pastatyti nuomojamas patalpas žmonėms su specialiais poreikiais

Speciali provincijos parama 3000 vienetų.

Ontario vyriausybė įsipareigojo finansuoti 3000 naujų, nekomercinių gyvenamųjų patalpų pagalbos reikalingiems asmenims.*

Kam ši programa pagelbės? Ypač fiziškai arba psichiškai atsilikusiems, nuskriaustoms moterims, benamiams asmenims ir kitiems pagalbos reikalingiems asmenims.

Statybos, Sveikatos, Bendruomenės ir Socialinių paslaugų ministerijos dirba kartu, kad pagelbėtų Ontario provincijos gyventojams, kurie yra reikalingi įvairių paslaugų ir gyvenamųjų patalpų.

Bus svarstomi projektai, skirti mažų pajamų šeimoms ir pensininkams, taip pat pagalbos reikalingoms asmenų grupėms. Bus svarstomi

taipgi projektai pagalbos reikalingiems, mažų pajamų pavieniams asmenims.

Dalyvaukite informacinėse mūsų sueigose šį vasario mėnesį.

Suinteresuotos bendruomenių grupės ir nepelno organizacijos kviečiamos dalyvauti informacinėse sesijose, kuriose bus nagrinėjama statyba patalpų su pagalbos paslaugomis. Sueigos įvyks vasaryje kiekvienoje atskiros srities Statybos ministerijos raštinėje.

Vietinės bendruomenių organizacijos, norinčios rūpintis nekomerciniais statybos projektais, gali kreiptis į vyriausybę bei prašyti valdinės paramos, reikalingos padengti išlaidoms, susijusioms su steigimu nekomercinių patalpų korporacijų.

Teiraukitės dabar pilnų detalių.

Pradiniai prašymai, išreiškiantys norą paruošti projektą gyvenamųjų patalpų su pagalbinėmis paslaugomis, turi būti įteikti iki 1987 metų kovo 31 dienos. Projekto pasirinkimas priklausys nuo numatomų paslaugų tinkamumo.

Federacinė vyriausybė per Kanados nekilnojamojo nuosavybių bei statybos korporaciją (Canada Mortgage and Housing Corporation) parūpins nuosavybinės paskolos draudą visiems projektams, finansuojamiems šios programos.

Daugiau informaciją apie šią programą ir sueigų laiką teiraukitės artimiausioje Statybos ministerijos sritinėje raštinėje, kaip nurodyta žemiau.

*Iki 1000 vienetų projektų prašymai pastatams su pagalbinėmis paslaugomis bus atrinkti iš anksčiau įteiktų prašymų Statybos ministerijai.

Ministry of Housing
Ontario
Hon. Alvin Curling, Minister

SPECIALI UŽTIKRINTOS STATYBOS PROGRAMA ONTARIO PROVINCIJAI

Regional Offices of the Ministry of Housing.

Southern Office
55 Hess St. S.
Hamilton, Ontario, L8P 4R8
(416) 521-7500 or dial '0' and ask for Zenith 20450

Eastern Office
1150 Morrison Dr., 2nd Flr.
Ottawa, Ontario, K2H 8S9
(613) 820-8305 or dial '0' and ask for Zenith 20450

Northwestern Office
435 James St. S.
London, Ontario, N6B 3L1
(519) 475-1465 or dial '0' and ask for Zenith 20450

Southwestern Office
275 Dundas St. E., Suite 1101
London, Ontario, N6B 3L1
(519) 679-7110 or dial '0' and ask for Zenith 20450

Northern Office
1191 Lansing Ave.
Sudbury, Ontario, P3A 4C4
(705) 560-6350 or dial '0' and ask for Zenith 20450

Central Office
4950 Yonge St., 4th Flr.
Toronto, Ontario, M2N 6K1
(416) 225-1211 or dial '0' and ask for Zenith 20450

Šeštasis Brazaičio raštų tomas

ANTANAS MUSTEIKIS

Brazaičio talentas

Po to, kas įvairių kritikų bei recenzentų parašyta apie pirmuosius penkis Juozo Brazaičio (Ambrazevičiaus) raštų toms, mažai kas naujo belieka pasakyti. "Savieji" gali pakartoti iškilus vertinimo žodžius; "svetimieji", manding, gali atsisauyti bendrybių blizgučiai. O iš tikrųjų šeštasis tomas, paskirtas karštajai ir šaltajai lietuvių rezistencijai atskleisti, mano nuomone, praneša visus kitus toms. Jame įjungta studija, pavadinta "Vienų vieni", kuri sudaro labai vieningą ir harmoningą veikalą įspūdį. Tai lyg nuostabiai sukirptas ir pasiūtas apdaras, kurio siūlių gali nepastebėti ir labai ierklus bei kritiškas skaitytojas.

Aš norėčiau, kad miela ar mielas šių eilučių skaitytojas ar skaitytojas čia pat sustotų skaityti šią recenziją ir verčiau pasigriebtų Brazaičio originalą. Tada be pašalinio įtaigojimo galima drauge su autorium pasinerti į didžiosios lietuvių rezistencijos nirvaną ir nusivalius išplaukti į mūsų kasdienybės su nenumaldoma išauka, kuri vargiai paliks tave rezistencijos nušalėje. Tokia yra Brazaičio talento galia.

Šis Brazaičio darbas vispusiškumu primena vieną ar kitą graikų klasikų mąstytoją, tik čia Brazaičis yra tvirčiau įsikibęs į konkrečią, savųjų krauju permirkusią žemę ir mažiau pasidavęs abstrakčiom filosofinėms tiesoms. Bet pastarosios retkarčiais prasiskia taupiais, sodriais, morale nuspalvintais sakiniais, kurie budina kiekvieno sąžinę.

Rezistencijos prasmė

Kaip neįvardintoje pratarbėje pasakytą, Brazaičiui rūpi bendražmogiškoji rezistencijos idėja: kas įkvepia tautas kovoti, kokia rezistencijos prasmė? Tuos klausimus autorius apsprendžia konkrečiais lietuvių rezistencijos faktais. Nes "faktai ne tik atsako ir padeda suprasti. Faktai patraukia, įpareigoja, uždegą veikti". Autorius rodo, kaip lietuvių tautos priešai daro visa, kad rezistencijos faktai būtų užmiršti, nuskandinti tyloje ar iškreipti. Savo ruožtu tad rezistencinė kova nusiūtiš ir kovą už tiesą istorijos lapuose. Ir reikia sutikti su autorium, jis tik tikina, jog "priešui nepasisieks tos kovos laimėti tol, kol lietuvių atminime stovės rezistencijos faktų tikrovė — gyva, neįskreipta, svetimos propagandos nesuteršta".

Veikale iškelti tragiški klausimai: kodėl mes vieni vieni? kodėl Vakarai mus išdėvė? Ir jie atsakytai slopinamo virpesio balsu: todėl vieni vieni...

Jau vien antraštiniai skyrių ir paskyrių žodžiai rodo, kaip vispusiškai yra apžvelgiama bei nagrinėjama pasirinktoji tema: Slinktis ir Vakarai, Lūžiai iki sukilimo, Paspyvusis pasipriešinimas, Ginkluotasis pasipriešinimas, Moralinis pasipriešinimas, Kova prieš tylą ir kt.

Kalbėdamas apie partizanų tipą, jis atskleidžia jaunimo charakterį, tautos moralinį charakterį ir rezistentų psichologinį charakterį. Okupantų ir lietuvių kovoję dėl vaikų ugdymo autorius paseka priešų naudojamą izoliacijos ginklą, vedantį nuo "sena" į "nauja", ir savųjų kultuvuojamą patriotinę mistiką, kol galiausiai išryškina tris jaunimo tipus.

"Kelyje į laisvę tarp lietuvių Vakaruose" Brazaičis pakieda laisvės veikėjų rūšis. "Dabarty" jų randa keturias. Tai rodo, kad skaitytoja ar skaitytojas — savo laimei ar nelaimei — nepasislėps, neprasimeigs nebūty, o suras ir save.

Pataršo Brazaičis ir vad. "ryšius su kraštu", kuriuos paima į kabutes, nes esmėje tai yra okupanto terminas, nuspalvintas naujakalbės — dezinformacijos niuansais, turinčiais tikslą skaldyti išeiviją bei taisyti nepriklausomybės sąvoką. Beje, šia tema autorius galėjo pajieškoti ir, taip sakant, okupantų tašomų skiedrų, kurios retkarčiais gali tuose ryšiuose, pavartyti rakstis ir pačiam oku-

pantui. Bet tie atvejai yra greičiau išimtis nei taisyklė.

Auksinio dėsno vykdytojas

Brazaičis yra unikalus auksinio dėsno vykdytojas: kitam daryk tai, ko norėtum, kad kiti tau darytų. Nuopelnus Brazaičis priskiria visiems, kurie ką vertingo atlieka, neatsižvelgdamas į tai, ar tie nuopelnai išplaukia iš savos ar nesavos pasaulėžiūros bei nuomonės žmonių. Ir šioje rezistencijos apžvalgoje jisai nevengia pacituoti geras duomenis iš tyrašmenų, kurie kita proga pasireiškė kaip asmeniniai ar ideologiniai oponentai — priešrinkinkai. Vienas iš jų kažkada buvo davęs "instrukciją" savo kolegomis, kad tie smeigtų Brazaiči; kitas — kone apšaukė (Brazaičis šio termino nevartoja) krašto pogrindžio ir išeivijos rezistentinių ryšių painijavose.

Išsiskiria Brazaičis ir iš beveik visų kitų autorių, rašiusių panašią temą, tuo, kad niekur nekelia savo nuopelnų. Ramiai ir kukliai jis pamini savo atvejį rezistencijoje, ir skaitytojas nepastebi, kad tai pats autorius reta proga apie save rašo.

Praėjo pora dešimtmečių, kai šis veikalas buvo pirmą kartą išspausdintas, bet ir dabartinė antroji laida nesensta. Nauji šaltiniai gali ką nežymiai patikslinti, o rezistencijos idėjos, atšiaurus Brazaičio proto bei jausmų perkoštos, galioja dabar, galios ir ateities rezistentų kartoms.

Žymieji Brazaičio raštai, išleisti šešiais tomais, neišsemia jo kūrybos, kuri pasireiškė ne tik rašytu ir sakytu žodžiu, bet ir konkrečiaisiais darbais. O mane tebegundo dar vienas klausimas: ar autoriaus visiškai pasišventimas rezistentui pašaukimui neišsėmė visos jo energijos ir netrikdė pusiausvyros tarp asmens ir šeimos? Bet tai atsakytai šio straipsnio rėmai yra per siauri.

Veikalo parašė

Šiame tome yra pakartoti ar pirmą kartą paskelbti ir smulkesni dalykai — straipsniai, kalbos ir memorandumai, kurių yra tryliką; jie pavadinti "Rezistencijos" vardu. Jų tarpe pastaraisiais metais bene aktualiausias yra Brazaičio straipsnis "Lietuvos žydų likimas ir laikinoji Lietuvos vyriausybė", perspausdintas iš "I laisvę" žurnalo (1978 m. 73 nr.). Jis galėtų praverti akis OSI pareigūnams, kurie sovietinius liudijimus priima už tikrą pinigą.

Kadangi pagrindinis veikalas yra pakartotas fotografiniu būdu, tai ir pirmosios laidos korektūros riktai negalėjo būti pataisyti antroje, o jų sąpirankiojau ligi puskapio. Akį rėžia ir kai kurie neįsiginimai: rašoma standartai ir standartai, kolaborantai ir kolaborantai, gette ir ghetto. Beje, anglų k. yra priimta rašyti resistance, bet ne rezistence.

Ir šeštasis tomas, kaip tokiuose raštuose įprasta, turi reikalingus priedelius: straipsnių šaltinius, vardyną ir pastabas. Pagarba ir padėka priklauso "Raštų" redaktoriams lituanistams — Alinai Skrupskelienei ir Česlovui Grincevičiui, o taip pat ir leidėjui — I laisvę fondui lietuviškai kultūrai ugdyti. (Man patiko Ados Sutkuvienės apšankas ir viršelis, o Pauliaus Jurkaus — iliustracijos).

Juozas Brazaičis, RAŠTAI, VI. Red. Alina Skrupskeliene ir Česlovas Grincevičius. Išleido I laisvę fondas. Spausdino "Draugas", Chicago, Ill. 1985 m.; 578 p.

RAIMUNDAS FILIPAS, gyvenantis Montrealyje ir garsėjantis savo poezija anglų kalba

Lietuvos krikščionybės sukakties organizacinio komiteto Kanadoje paskaitų komisija posėdžio metu. Iš kairės: komisijos pirm. ev. kun. P. Dily, A. Sungailienė, kun. Pr. Gaida, C. Senkevicius. Trūksta Stepono Varankos. Ši komisija yra suplanavusi keturias paskaitas Toronte gavenios metu Lietuvių namuose ir Priskelimo parapijos salėse. Paskaitas skaitys istorikai ir sociologai iš Kanados ir JAV-bių

Nuotr. Stp. Varankos

Lietuvis-kanadietis poezijos pasaulyje

Garsėjantis Kanados visuomenėje poetas Raymond Filip

Lietuvių visuomenė dar beveik nežinomas, bet kanadietį gyvenime jau plačiai yra pagarsėjęs angliškai kuriantis poetas Raymond Filip, buvęs Raimundas Filipavičius. Jis yra išleisdingas jau tris savo poezijos rinkinius, bendradarbiauja 55-uose žurnaluose, televizijos bei radijo programose, skaito savo kūrinius angliškose literatūros vakaruose. Jo eilėraščiai išspausdinti aštuoniose poezijos antologijose.

Biografiniai bruožai

Raimundas Filipas yra gimęs V. Vokietijos Luebecke 1950 m. rugpjūčio 1 d. Būdamas vienerių metų amžiaus, su tėvais atvyko Kanadon ir apsigyveno Montrealyje, prancūziškoje aplinkoje, bet mokėsi angliškoje mokykloje. Kanados piliečiu tapo 1965 m. Studijavo anglų literatūrą McGill universitete, kurį baigė 1973 m. bakalauro laipsniu. Tame pačiame universitete tęsė pedagogikos studijas ir jas baigė diplomu 1976 m.

Pradėjo dirbti kaip mokytojas Verduno gimnazijoje (Verdun High School PSBGM) 1975 m. Po vienerių metų perėjo į muzikos mokyklą, kurioje dirba nuo 1977 m. Be to, duoda privačius anglų, prancūzų ir muzikos pamokas ir nemažai laiko skiria literatūrinei kūrybai.

Ligišioliniai kūriniai

Jau studijuojamas anglų literatūrą McGill universitete, R. Filipas pradėjo kurti eilėraščius anglų kalba. Pirmieji bandymai pasirodė sėkmingi, ir 1976 m. buvo išspausdintas pirmasis jo eilėraščių rinkinys "Jaws in a Fishbowl" (Ecowi Press). Po dvejų metų pasirodė antras poezijos rinkinys "Somebody Told me I Look Like Everyman" (Pulp Press). Po vienerių metų išėjo trečias rinkinys "Hope's Half-Life" (Nuclear Poems, Vehicule Press).

Toks staigus ir stiprus pasibeldimas į poezijos pasaulį sudomino kritikų, kurie teigiamai įvertino naują talentą ir tuo būdu atidarė jam vartus į angliškąjį mūsų pasaulį Kanadoje. Poezijos antologijos nuo 1970 m. kviečia Raimundą Filipą į savo puslapius. Jo eilėraščiai randami šiose antologijose: "The New Canadian Poets: 1970-1985" (1985), "Canadian Poetry Now: 20 Poets of the '80's" (1984), "Cross-Cut: Contemporary English Quebec Poetry" (1982), "Anti-War Poems" (1984), "Ecketeras" (1982-1983), "Montreal Poets Information Sampler" (1976), "Poesie de Montreal Poems" (1981), "This is My Best" (1976).

Raimundas Filipas nesiriboją vien poezija — reiškiasi ir prozoje. Yra parašęs novelių rinkinį "Telling Silences", kurios išeis iš spaudos 1987 m. Dabar rašo romaną.

Rašo jis ir straipsnius literatūriniais klausimais įvairiuose žurnaluose, darbuojasi kaip pagalbinis redaktorius leidinio "Books in Canada", turi pastovią skiltį žurnale "Poetry Canada Review", organizuoja poezijos vakarus, kuriuose pats ir kiti skaito savo kūrybą, yra įsteigęs literatūrinį vakarų seriją "Pluriel", kurioje reiškiasi daugakultūriai autoriai.

Posūkis kryžkelėje

Iš suminėtu darbų matyti, kad Raimundas Filipas pasuko savo žingsnius į kanadietiškąjį pasaulį ir jame įsitvirtino. Kyla klausimas, kodėl jis neįsijungė į lietuviškąjį gyvenimą, nesusidomėjo lietuvių kultūra bei literatūra?

Atsakymas glūdi jo vaikystėje, kurią ištiko šeimos audra — jos iširimas. Nors abu tėvai buvo lietuviai, tačiau pakilusi audra nunešė jaunutį Raimundą į svetimus plotus. Štai kaip rašo pats dabartinis poetas autobiografiniame straipsnyje "Roots and Other Treasures" žurnale "Poetry Canada Review".

"Niekio neatsimenu apie DP stovyklą Luebecke, Vokietijoje, kur esu gimęs. Mano tėvai atvyko Kanadon, kai aš buvau vienerių metų kūdikis, vos pakėlęs 'Sturm und Drang' Atlanto vandenynę. Augau prancūziškoje aplinkoje, ėjau anglišką mokyklon ir kalbėjau namie lietuviškai. Toje kalbų mišrainėje tapau kanadietiu.

Retoje ano meto ateivių sudužioje šeimoje sudužo ir mano lietuvių kalba. Lankiau šeštadieninę mokyklą, įrengtą pritaikytoje ugniagesių patalpoje. Nei mokytojai, nei mokiniai su manimi nekalbėjo. Man labiau patiko ledo ritulys, beisbolas ir 'Casey Stengel' šeštadienis. Ir taip aš niekad neišmokau rašyti lietuviškai. Tai sena kalba lotyniškom raidėm ir sanskrito skambesiu. Pastangos išsaugoti ją per folkloramas, chorų varžybas, jaunimo ir skautų stovyklas, krepšinio klubus, pasakas apie Eglę man atrodė antraeiliniai dalykai, nemalonūs, kaip ir marinuoti liežuviai. Matydavau rūsinęje parapijos salėje snobiskus socialinius sluoksnius, tarpusavio intrigas ir alkoholizmą. Visa tai darė Lietuvą mano akys tokią menką, neegzistuojančią, nevertą į rūpintis. Niekas nekalbėjo man apie literatūros ir teatro draugiją, vadovaujamas tokių puikių žmonių, kaip Henrikas Nagys ir jo žmona Birutė. O buvo žmonių, bendruomenės narių, kurių energija ir pasiaukojimas buvo nukreipti į menines vertybes, o ne pinigų krovimą".

Iš pateikto autoriaus prisibeldimas į poezijos pasaulį sudomino kritikų, kurie teigiamai įvertino naują talentą ir tuo būdu atidarė jam vartus į angliškąjį mūsų pasaulį Kanadoje. Poezijos antologijos nuo 1970 m. kviečia Raimundą Filipą į savo puslapius. Jo eilėraščiai randami šiose antologijose: "The New Canadian Poets: 1970-1985" (1985), "Canadian Poetry Now: 20 Poets of the '80's" (1984), "Cross-Cut: Contemporary English Quebec Poetry" (1982), "Anti-War Poems" (1984), "Ecketeras" (1982-1983), "Montreal Poets Information Sampler" (1976), "Poesie de Montreal Poems" (1981), "This is My Best" (1976).

Šaknys tebera gyvos

Pasiekęs brandos amžių, Raimundas Filipas pradėjo blaiviau vertinti savo vaikystę, kaip skaudžią savo praeities dalį, kuri betgi nesudaro gyvenimo visumos. Prasipletus dvasiniam horizontui, R. Filipas pradėjo atrasti ir lietuviškąją kultūrą, gyvas jos apraškas. Nauji ryšiai su lietuvių kultūros atstovais paskatino įsijęskoti savo šaknų. Buvo nuvykęs į Lietuvą, kur matė sovietinę priespaudą, bet kartu pajuto, kad dvasinės jo šaknys ten glūdi.

Bene labiausiai paskatino jį domėtis lietuvių kultūra "Santaros-Sviesos" rengiamos lietuvių kultūros dienos Taboro Farmoje, Mičigane. Ten jis 1986 m. buvo pakviestas skaityti savo kūrybą, ir tai pirmą kartą lietuvių auditorijai. Štai jo paties įspūdžiai.

Taboro Farmoje radau daugiau įvairaus amžiaus lietuvių, kurie nebuvo materialistai. Nė vienas nesigyrė savo mini-dinastija, kiek turi namų ar automobilių. Nė vienas grynakraujis baltietis nepasigėrė. Mokyti ir paprasti žmonės atvyko iš toli — Massachusetts, Ohio, Niujorko, Pensilvanijos, Iliojaus, Kvebeko, Ontario, net iš Vokietijos pasiklausyti daržinėje paskaitų

apie aukštesnius širdies bei minties laimėjimus."

Tokio lietuvių dėmesio paskatintas, R. Filipas dabar stipriau domisi lietuvių gyvenimu, dalyvauja kultūrinuose jų renginiuose. Pz. jis dalyvavo Kanados lietuvių dienų kultūrinuose renginiuose — literatūros vakare ir didžiajame koncerte. Palaiko ryšius su lietuvių kultūrininkais, rodo norą skatinti savo kūrybą lietuvių auditorijoms.

Dvasinė tėvynė — Lietuva

Juo toliau, juo stipriau R. Filipas jaučia, kad Lietuva yra dvasinė tėvynė, kur Maironio žodžiai "išskaltį akmenyse ir medžiuose, paminkluose ir medaliuose, dainuojami gatvėse ir laukuose". Minėtame straipsnyje taip rašo jis:

"Lietuva yra dvasinė mano tėvynė: kas žydams Jeruzalė, mahometonams — Mekka. Pedasakus atsakymo į klausimą kas aš esu galiu atsekti prie Nemuno vandenų. Istorijos tėkmėje dingio baltų šakos — žemgaliai, skalviai, jotvingiai, sūduviai, kuršiai, sėliai ir rytų galindai. Lietuvon buvo įsiveržę vikingai, totoriai, slavai, kryžiuočiai, vokiečių baronai, naciai, lenkai, rusų carai ir bolševikai! Visame pasaulyje mūsų tėra keturi milijonai. Tačiau kultūra išliko motinų dėka, kurios verpdamos prie ratelio dainavo dainas ir sekė pasakas savo vaikams. Ji (kultūra) išliko slapto spaudos, knygnešių ir šeštadieninių mokyklų dėka. Visa tai palieka gilius pėdsakus kraujuje, kuris pasako daugiau nei žodžiai. Aš nenorėčiau prarasti to paveldo, išmesti pusę savo širdies".

Šaknys ir naujoji žemė

Dvasinė mūsų poeto tėvynė yra Lietuva, bet naujoji žemė — Kanada turi savitą trauką. Jos įtaka taip pat neišvengiamai ir sudaro poetui naują erdvę reikštis savo talentu, ir tai savitu būdu, kylančiu iš dvejojų ištakų — lietuviškų ir kanadiškų. Tai savotiška sintezė, kurią R. Filipas vadina etnofūzija — etninio lydinio. Štai kaip jis pats tai apibūdina.

"Bet dvilypė priklausomybė turi būti išreikšta viena didžia kalba. Man tokia kalba yra anglų: vieno dydžio kalba, atstojanti visas. Pirmos kartos rašytojai tremtyje yra savotiški pereinamo pobūdžio paukščiai — dažnai spalvingi ir originalūs. Bet reikalavimas, kad sekanties kartos rašytų senąją kalbą sukuria uždara literatūrą, geoziofreniją, nepateisinamas abiejų šalių kopijas. Kur būtų šiandien Leonard Cohen, jei rašytų hebrajiškai? Joseph Conrad — lenkiškai? Michael Ondaatje — singalietiška? Ne atplėstas nuo savo šaknų, bet praturtintas praeitimi poetas neturi bijoti kaitos, maišymo senųjų vertybių su naujomis, kai dainuoja apie save šioje planetoje, kupinoje įvairumo. (...)

Šaknys yra jėga, padedanti man priešintis vyksmui, kuris siekia mane standartinti, vienodinti, daryti iš manęs tipiką siaures amerikietį, vapoliojantį kaip 'Big Mac'. Aš turiu auksaplaukį princėse, dyliškos metį giminaitę senojos tėvynėje, kuri begioja deklamuodama mano eilėraščius visiem. Galite tai vadinti etnofūzija arba žinojimu kur esi reikalingas bei mylimas. Aš esu dekingas už tas šaknis, kuriose glūdi kažkas brangaus, būtent siela." (Cituoja iš paties autoriaus parūpintos straipsnio kopijos). Pr. G.

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Čikagos lietuvių opera savo spektakliams sekanti pavasari pasirinko čekų tautinės muzikos pradininko B. Smetanos (1824—1884) "Parduotąją nuotaką", sukurta 1866 m. Šią populiarią operą 1934 m. pirmą kartą į savo repertuarą įtraukė Lietuvos operos teatras Kaune. Naują "Parduotąją nuotaką" vertimą spektakliams Čikagoje paruošė poetas Stasys Santvaras.

Kultūrinį subatvakarį Bostono lietuviams 1986 m. lapkričio 8 d. surengė Amerikos lietuvių tautinės sąjungos vietinis skyrius su savo pirm. Juozu Kapočiumi, tarusiu įvadinį žodį. Subatvakario programai vadovavo Birutė Vaičiūrgytė-Sleženė. Pagrindis dėmesys teko dabartinei Lietuvos istorijai. Inž. dr. Jurgis Gimbutas subatvakario dalyvius supažindino su Prano Čepėno "Naujų laikų Lietuvos istorijos" II tomu. Dabartinės istorijos apžvalgą pateikė Yale universiteto istorijos prof. dr. Benediktas V. Mačiūka.

Ilonos ir Kristinos Kuprevičių koncertą 1986 m. spalio 12 d. Kultūros židinyje surengė Lietuvos moterų federacijos Niujorko klubas, vadovaujamas dail. Marijos Žukauskienės. Klivlandietės seserys Kuprevičiūtės — pianistė Kristina ir fleitistė Ilona, koncerte grojusi trimitu (trompete), yra pianistė Andriaus Kuprevičiaus dukros. Koncertui jos buvo pasirinkusios J. E. Barato, J. Porreto, G. Ropartzo, C. Saint-Saens'o kompozicijas. Koncerto dalyviai pasigedo lietuviškų kūrinių, skirtų ar bent pritaikytų trimitui, kuris lietuviams yra neįprastas instrumentas koncertuose.

Montrealietė sol. Gina Čapkauskienė 1986 m. lapkričio 22 d. pirmą kartą aplankė negausius Omahos lietuvių Nebraskoje. Tolimos viešnios koncertą ten surengė Omahos ramovėnė su savo pirm. Algiiu Antanėliu, išlaidoms padengti gavę finansinę paramą iš Ingridos Bublėnės vadovaujamos JAV LB kultūros tarybos. Koncertas tapo didele švente Omahos bei kitų artimesnių vietovių lietuviams. Sol. G. Čapkauskienė koncertant buvo įjungusi D. Metrickienės, G. Gudauskienės, B. Budriūno, J. Govėdo dainas, G. Rossinio, G. Verdžio bei kitų klasikų operų arrijas, girdėtas didesniųjų kolonijų lietuviams, bet naujas ir mielas nuo didžiųjų lietuviškų telkinių nutolusiems tautiečiams Nebraskoje.

Penkių Tarabildų dailės darbų paroda 1986 m. gruodžio 12-21 d.d. įvyko Čikagoje, Jaunimo centre įsikūrusioje M. K. Čiurlionio galerijoje. Parodą suorganizavo dail. Vanda Aleknienė, katalogą paruošė iš Vilniaus atvykęs dail. Rimtas Tarabilda ir Henrieta Vepštienė. Didžioji dalis darbų parodai gauta iš privačių rinkinių. Atvežti ir surinkti kūriniai atstovavo šios garsios šeimos dailininkams — motinai Domicelai Tarabildienei, marčiai Vijai Tarabildienei, tėvui Petriui, sūnams Arūnui ir Rimtaram Tarabildoms. Parodos atidaryme dalyvavo ir šeimos kūrybą apibūdino dail. Rimtas Tarabilda, grafikas, gimęs 1943 m., Vilniaus dailės institutą baigęs 1968 m., diplomianis darbu sukūręs šešiolikos lakštų ciklą "Vilniaus miesto žali bromai". Lietuviškos temomis pasižymėjo ir Arūnas Tarabilda, gimęs 1934 m. Kaune, miręs Vilniuje 1969 m. Velionis paliko tokius lietuviškus ciklus, kaip "1863 m. sukilėlių daina" ir "Vilniaus legendos". Marti Vija Tarabildienė, gimusi 1942 m., parodon įsijungė keturiomis akvarelėmis. Čikagieškėje parodoje vyravo motinos Domicelės Tarabildienės (1912—1985) kūrinių. Išeiviai ją prisimena kaip talentingą grafikę iš Lietuvos nepriklausomybės laikotarpio, 1972 m. laimėjusią respublikinę premiją, sukurusią lino raizinį "Laukų Madona", ciklus "Žvejai", "Moterys ir jūra", "Vaikai ir sportas", "Vilniaus universitetui keturi šimtai metų", iliustravusią daug knygų. Tėvas Petras Tarabilda (1905—1978) kai kuriais savo darbais jau 1931-35 m. įsijungė kompartijos propagandon ir jai atidavė duoklę pokariniams ciklais "Is LKP pogrindžio", "Fašistų žveriskumai", "Pogrindininkai", "Martytė Melnikaitė". Prieš mirtį dirbo docentu Kauno taikomosios ir dekoratyvinės dailės institute. Čikagieškėje parodoje buvo tik vienas jo grafiškos darbas "Pieta", įamžinantis tragiškai pasibaigusį Dariaus ir Girėno skrydį per Atlantą.

Lietuvos literatūros muziejaus darbuotojai rinko medžiagą apie literatūros klasiką J. Tumą-Vaižgantą. Literatūros muziejaus fondus Kaune papildė geroskas šimtas rašytojo rankraščių, knygų su jo autografais, laiškų, nuotraukų, į garsiausias įrašytų jį pažinusių asmenų prisiminimų.

Vilniaus operos ir baletų teatro repertuarą papildė naujasis Antano Rekašiaus baletas "Aurora". Libreto autorius yra Balys Sriubas, spektaklio choreografas — Elegijus Bukaitis, dirigentas — Jonas Aleksa, dailininkės — Marija Juknietė, Irena Zabaraukaitė. Naujasis baletas neturi įprastinio siužeto, pirmą eilį bei antraeilį veikėjų. Jame sprendžiami metafiziniai klausimai: kas yra žmogus, kokia jo paskirtis, kaip jis suvokia savo būtį, kankinančias aistras, maištaujančius jausmus?

Adomo Mickevičiaus bibliotekos skaityklą Vilniuje papuošė trys dail. R. Dalinkevičiaus sukurios freskos, kurioms jis pasirinko poeto gimtojo Naugarduko vaizdus. Pilkai rusų spalvų freskos skaityklos salei teikia iškilmingos rimities nuotaiką. Didžiojo poeto vardu pavadinta biblioteka planuoja įrengti memorialinį A. Mickevičiaus kambarį. Jam telkia mi A. Mickevičiui skirti dailės kūriniai. Tarp jų yra skulptūrinių poeto biustas, suvenyrinių medalių su jo atvaizdu, medžio skulptūra "Mūza", nemažai tapybos ir grafikos darbų, pasakojančių apie nemirtingosios "Gražinos" autoriaus gyvenimą Vilniuje.

Styginių Lietuvos kvartetas pernai sukakusį veiklos keturiasdešimtmetį paminėjo visus metus trukusia serija koncertų. Į jų programą buvo įjungti J. Haydno, W. A. Mozarto, L. Beethoveno, F. Schuberto, J. Brahms'o, P. Čaikovskio, D. Šostakovičiaus, M. K. Čiurlionio ir A. Šenderovo kūrinių. Pirmoji būsimos Lietuvos kvarteto repeticija įvyko 1946 m. rudenį. Kvartetą tada sudarė profesoriai — smuikininkas J. Targonskis ir violončelistas L. Seidelis, jauni jų studentai — smuikininkė K. Kalinauskaitė ir altistas J. Fledzinskas. Smuikininką J. Targonskį netrukus pakeitė jo studentas E. Paulauskas. Lietuvos kvartete dešimtį metų grojo M. Šenderovas, ilgiau ar trumpiau — V. Radovicius, A. Stulgys, Z. Banevičius, E. Bertovskis. Dabar pirmuoju smuiku groja Eugenijus Paulauskas, antruoju — Raimundas Butvila, altu — Arūnas Statkus, violončele — Romualdas Kulikauskas. Jie pagerbti baigiminiame koncerte, kuris 1986 m. lapkričio 22 d. įvyko didžiojoje Vilniaus filharmonijos salėje. Styginis Lietuvos kvartetas yra laimėjęs du tarptautinius konkursus: Budapešte 1959 m. ir Lieže 1964 m.

Stanislovas Rapolionis (1485—1545), priklausantis lietuvių rašties pradininkų eilėms, gimimo 500 metų sukakties proga susilaukė paminklo Šalčininkų rajono Gornostajiškės kaime. Tikslai šio evangelikų teologų gimimo data nėra nustatyta. Žinoma, kad jis gimė apie 1485 m. netoli Eišiškių, o mirė Karaliaučiuje 1545 m. gegužės 13 d. Sukaktuvinkas yra kilęs iš smulkių Lietuvos bajorų giminės (Jurgio Svetkaus Rapolionio sūnus). Baigęs Krokuvos universitetą, ilgokai mokytojavo Lietuvos didikų šeimose, 1539-42 m. — A. Kulviečio išteigtoje aukštesniojoje Vilniaus mokykloje. 1542 m. su Prūsijos kunigaikščio Albrechto stipendija įsijungė į Wittenbergo universitetą ir 1544 m. iš M. Liutero vadovaujamo teologijos fakulteto gavo teologijos daktaro laipsnį. Tų pačių metų rudenį dr. S. Rapolionis tapo pirmuoju teologijos profesoriumi Karaliaučiaus universitete. Spėjama, kad jis, išvykus A. Kulviečiui, perėmė dar ir hebrajų kalbos bei psalmių dėstyimą. Palaikytas Karaliaučiaus katedroje. Paskutiniaisiais gyvenimo metais rūpinosi religine literatūra gimtąja lietuvių kalba. Yra išlikę jo pasirašytas lietuviškas vertimas "Giesmės apie kentėjimą Jėzaus Kristaus". Galimas dalykas, nepasirašytų dr. S. Rapolionio tekstų yra ir M. Mažvydo katekizmo giesmės. Paminklą prie Eišiškių gamina dr. S. Rapolionio sukūrė skulptorius K. Bogdanas su architektais R. Buivydu ir J. Balkevičiumi. Atidengime dalyvavo gausus būrys liuanistų, istorikų, lietuviškos knygos bičiulių.

V. Kst.

Prisikėlimo Parapijos Kredito Kooperatyvas

999 College St., Toronto, Ont. • Telefonai: 532-3400
M6H 1A8 • 532-3414

AKTYVAI virš 32 milijonų dolerių

KASOS VALANDOS:

Pirmadieniais	9.30-3.30
Antradieniais	9.30-3.30
Trečiadieniais	9.30-3.30
Ketvirtadieniais	9.30-8
Penktadieniais	9.30-8
Šeštadieniais	9-1
Sekmadieniais	9-12.30

MOKA UŽ:

90-179 d. termin. ind.	6 3/4%
180-364 d. termin. ind.	7 1/4%
term. indėlius 1 metų	7 1/2%
term. indėlius 2 metų	7 3/4%
term. indėlius 3 metų	7 3/4%
GIC - 1 m. (met. pal.)	8 1/4%
GIC - 1 m. (mėn. pal.)	8 %
RRSP ir RRIF (pensijos)	7 3/4%
spec. taup. s-ta	6 1/2%
taupomąją s-ta	6 %
kasd. taupymo s-ta	6 %
depozitų-čekių s-ta	3-6 1/4%
DUODA PASKOLAS:	
asmenines nuo	11 %
mortgicijus nuo	9 3/4% - 12 %

ANAPILYJE skyrus
veikia sekmadieniais
9.30 v.r. - 1 v.p.p.

Duodame asm. paskolas iki \$50,000 ir mortgicijus iki \$100,000 (75% įkainoto turto vertės). Draudžiame narių gyvybes pagal santaupų dydį iki \$2,000 ir asm. paskolas iki \$10,000. Paruodame pinigines perlaides (money orders) ir kelionės čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas. MŪSŲ TIKSLAS — NE PELNAS, BET SAŽINGINGAS PATARNAVIMAS

STEPHAN'S FURS

406 Roncesvalles Ave.
Telefonas 536-5936 ir
2239 Bloor Street West. • Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai opsiastai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

LIETUVIO SAVININKO VAISTINĖ

MARGIS DRUG STORE

JOHN V. MARGIS, Phm. B.

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
PENSININKAMS 15% NUOLAIDA NUO VISKO (IŠSKYRUS CIGARETES)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS

MARGIS DRUG STORE TURI "LOTTARIO" LOTERIJOS
SKAITYTUVĄ (KOMPIUTERĮ)

A.P. GOMES

Real Estate & Insurance Ltd.

Perkant ar parduodant nekilnojamą nuosavybę visada
Jums sąžiningai patarnaus

Antanas Blūdžius

1567 Dundas St. W.
Toronto, Ontario

Telefonai:

531-1191

namų 537-2291

"Bache Securities" registruotas atstovas

VILIUS SERGAUTIS, B.Sc.

"TREASURY BILLS" — mokami aukščiausi nuosimčiai už 30 d.,
60 d., 90 d. ir vienerių metų investavimus.

Mielai jums patarnaus
šėrų, laktų, pelningo
investavimo reikaluose.

Tel. 860-3280

18 King St. E.
Toronto, Ont., M5C 1E3

PASIRINKITE SAU NAMĄ -

SU

- * patyrusių atstovų
- * sąžiningu patarnavimu
- * asmeniniu patarimu

ANTANAS GENYS

AUTORITE SALES & SERVICE

1636 Dundas Street West,
Toronto, Ontario M6K 2M4 Telefonas 531-1331

BLOOR AUTORITE GARAGE

296 Brock Avenue
(Tarp Dundas ir College) Telefonas 531-1305

- * Automobilio saugumo pažymėjimai (Mechanical fitness Certification)
- * Sąžiningas ir patikimas patarnavimas. * Visi automobilių mechaniniai
- * taisymai. * Snieginės ir paprastos padangos, MICHELIN, B. F.
- * GOODRICH, RADIAL ir kt. Savininkas FRANK PETITT

Greitas ir tikslus

patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju,
nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 364-5081, namų 766-5857

Allstate

Simpson's, 176 Yonge St.,
Toronto, Ont., M5C 2L7 (Queen & Yonge)

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Dalis Toronto Lietuvių namų būrelio, lankančio ligonius. Daug jų aplankė praėjusių Kalėdų švenčių metu. Pirmoje eilėje iš kairės: L. Balsienė, sesuo L. Brizgytė, A. Kulnienė; antroje eilėje: J. Dambaras, J. Prišas, B. Truknavičius, T. Renkauskienė, O. Tunaitienė, J. Paškevičius, O. Judienė
Nuotr. V. Kulnio

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

rūpintais bendrabučiais ir driso reikalauti kambarių viešbučiuose. Vėliau begliams buvo rezervuotas atnaujinimo reikalingas "Europos" viešbutis Montrealyje. Imigracijos ministerija savo skyrių pabėgėliams apklausinėti atidarė to viešbučio kavinę. Jų apgyvendinimui buvo panaudoti šeši viešbučiai. Už kiekvieno pabėgėlio juose praleistą dieną, įskaitant ir maistą, valdžia turėjo mokėti po 25-30 dolerių. Paskelbus vizų skyrių turkam, atsakomybė už jų atvežimą Montrealin be vizų teko Belgijos ir Olandijos orinio susisiekimo bendrovėms, turinčioms tiesioginius skrydžius iš Turkijos į Montrealį. Jos dabar už kiekvieną be vizos atskraidintą turką turės mokėti \$1.000 baudą.

1986 m. beveik 7.000 ateivių Kanadon save pavadino politiniais pabėgėliais ir pareikalavo pabėgėliams pažadėtos politinės globos. Toje grupėje buvo 1.818 ateivių iš Turkijos, 920 iš Irano, 675 iš Sri Lankos, 579 iš Čilės ir 498 iš Ganos. Imigracijos ministeris B. Bouchardas nepasitenkino vizų įvedimu vien tik atvykėliams iš Turkijos. Į kanadiškų vizų reikalingų valstybių sąra-

šą kartu su Turkija buvo įtrauktas Tanzanija, Gambija, Mauricijus ir Sierra Leone. Tos keturios Afrikos valstybės bausmės susilaukė už suklastotus pasus, su kuriais Kanadon 1986 m. bandė įvažiuoti 2.180 ateivių iš Sri Lankos, 1.900 iš Irano, 1.000 iš Ganos ir 372 iš Somalijs. Liūdniausia, kad dėl nelegalaus tariamų pabėgėlių atplūdžio Kanadon nukentė kiti legaliai norintys įvažiuoti ateiviai, sutvarke savo dokumentus Kanados ambasadoje bei konsulatuose. Jie laukia eilėje, o sukčiai patys atvyksta be jokios eilės. Savo vedamąjį tikriesiems pabėgėliams sausio 5 d. laidoje pasiskyrė Toronto dienraštis "The Globe and Mail". Esą pasaulyje pastogės dabar laukia 11 milijonų tikrų pabėgėlių, o Kanada gaišta laiką su juos imituojančiais nelegaliais ateiviais. Dėl okupantų sovietų atnešto karo ir teroro iš Afganistano pabėgo keli milijonai viską praradusių gyventojų. Per dešimtį pirmųjų 1986 m. mėnesių Kanadon atvyko 16.903 pabėgėliai, kurių eilėse tebuvo vos 419 afganistaniečių. Nuo 1979 m. gruodžio 27 d. Sovietų Sąjungos pradėtos invazijos Kanada įsileidė tik 1.134 pabėgėlius iš Afganistano, o lenkų nuo 1981 m. buvo įsileista net 29.000.

Aukojo "Tėviškės žiburiams"

\$1.000: X.Y.; \$500: a.a. Darius Viskantienės palikimas; Hamiltono kredito unija "Talka"; \$40: A. Laurinaitis; \$25: J. Marčiukaitis; \$20: M. Jasionytė, J. R. Mikailos; \$15: K. E. Gaputis, Lietuvių pensininkų klubas St. Petersburg, Fl. A. Draugelis; \$10: V. Blažys, R. Prociw, K. Rožanskas, P. Pajaujis, dr. P. Vyte, O. Norkeliūnienė, T. Gaizauskas; \$8: B. Dundulis; \$7: J. Bartkus, P. Jakubauskas; \$6: J. Paberžis; \$5: A. Kusinskis, M. Iškeliūnas, J. Kisell, J. Česna, H. Kurylo; \$4: A. Aleliūnas, L. Krolis, A. Dragašius, V. Kalendrienė; \$3: T. Smitas, P. Šlitteris; \$2: V. Alis, S. Tolvaša.

Rėmėjo prenumeratą atsiuntė: \$26: O. Dabkus, J. Kriauciūnas; \$25: E. Spilchak, J. Paršeliūnas, E. Miliauskienė, J. Govedas, F. G. Jankauskas, dr. J. Pikūnas, A. G. Kuzmarskis, V. Kulmaitickas, S. V. Mastis, V. Menauskas, J. Botyrius, J. Vaičiulis, K. Martinukas, M. Rybienė, V. Pačauskas, D. Paek, U. Paliulyte, D. Mitkienė, F. Nemanis, vysk. V. Brizgytis, A. Cepaitis, K. Lukošius, M. Vaskevičius, A. Elijošius, E. Zakaras, A. Prūselaits, A. Langas, K. Bartnikienė, A. Kusinskis, V. Kolyčius, J. Petravičius, J. Azubalis, S. Šaltys, E. K. Gaputis, P. Čečys, A. Budnikas, V. Tikuišis, A. Lipčius, V. Trečiokas, I. Serapinas, A. G. Semkus, K. Gudžiūnas, Z. Orentas, J. Benetis, B. Stonkus, A. Rakauskas, J. O. Vitėnas, A. Visockis, I. Rūkas, P. Dranginis, J. Grajauskas, A. L. Pacevičius, V. Vaitkus, O. Valentinas, M. Kasniūnas, J. Rimšaitė, V. Kizlaitis, B. Liškauskas, A. Vaičiūnas, J. Paršelis, A. Lukas, K. Zalagėnas, P. Augaitis, D. Augaitis, M. Švilpienė, V. Turčinskis, J. Sodaitis, K. Matkevičius, M. Peckus, V. Sičiūnas, A. Vaičiulis, E. Matušaitienė, A. Mašulis, J. Peteraitis, J. Petrauskas, F. Mackevičius, J. Matulionienė, A. Muliuolis, K. Karaška, A. Stulginskis, J. Marčiukaitis, B. Kaminskis, A. Šilbajoris, P. Ališauskas, J. Karl, A. Pesys, I. Romanas, J. Augustinavičius, A. Jonaitis, J. Jurenas, A. Skardžius, J. Glemža, J. Skilandžiūnas, dr. E. Zubrienė, P. Čiurlys, A. Hartstock, A. Makaras, K. Šviežikas, J. Jonaitis.

Reikiame nuosirdžią padėką visiems aukotojams, dosniai remiantiems šį savaitraštį.

Pajieškojimai

Stasio Angaus ipėdinams. Bostone gyvenęs Stasys Angus, Amerikijoje žinomas kaip Stanley Angus, 1942 m. surašytu testamentu visą savo turtą užrašė Lietuvoje gyvenančiam pusbroliui Leon Gintoft, matyt, Leonui Gintoftui arba jo vaikams, jei jis miryt ankščiau už testatorių. Testamente nenurodyta nei testatoriaus kilmės vieta, nei kur Lietuvoje tas pusbrolis Leon Gintoft gyvena. Negalėdamas surasti paveldėtojų, palikimą tvarkantis advokatas kreipėsi į generalinį Lietuvos konsulatą, prašydamas jam padėti. Jei kas turi žinių apie Bostone gyvenusio Stasio Angaus giminės ar Lietuvoje gyvenantį ar gyvenusį Leoną Gintoftą, malonėkite rašyti: Consulate General of Lithuania, 41 West 82nd Street, New York, NY 10024, USA.

Ateitininkų žinios

Studentai kviečia jus ir jūsų draugus nuo mažiausio iki vyriausio į slidinėjimo iškylą, kuri įvyks vasario 1, sekmadienį, Loreto slidinėjimo vietovėje. Pranešus savininkams iš anksto dalyvaujančių skaičių, bus gauta 20% nuolaida slidinėjimo mokesčio ir slidžių nuomos. Todėl prašome apie dalyvavimą pranešti Rimui Prakupui tel. 233-4486. Studentai, moką slidinėti, yra sutikę pamokyti jaunių ir sendraugius pagrindinių slidinėjimo taisyklių. Pietus valgysime lauke visi drauge (BBQ).

Studentų susirinkime sausio 18 valdyba pateikė šių metų veiklos planą. Numatyti pokalbiai ir pasikaitos ideologinėmis temomis, studijų dienos Wasagoje, savųjų pajėgų meno paroda bei pramoginiai renginiai. Laiškų rašymas sąžinės kaliniams bus tęsiamas ištisus metus. Sveikiname energingąją valdybą.

Žiemos stovykloje Neringoje dalyvavo 65 studentai. Ne tik paslidinėta, pasilinksmita, bet ir pasisemta dvasinio peno, kurį savo žodžiu perteikė federacijos dvasios vadas kun. dr. V. Cukuras, kun. J. Vaišnyš, SJ, prof. J. Gimbutas ir P. Petrutis. Stovyklos metu buvo išrinkta nauja SAS valdyba: V. Čuplinskas, D. Polikaitis — pirmininkai, G. Barzdukas, E. Čepulis, D. Dirimantaitė, E. Lesnias — kaitė ir Z. Prakepaitė — nariai. Nuosirdžiai sveikiname Toronto studentų pirmininką Liną Daušką, kuris stovykloje davė įžodį. Prašome Dievą padėti Linui ir toliau uoliai eiti studento ateitininko pareigas. O. G.

Skautų veikla

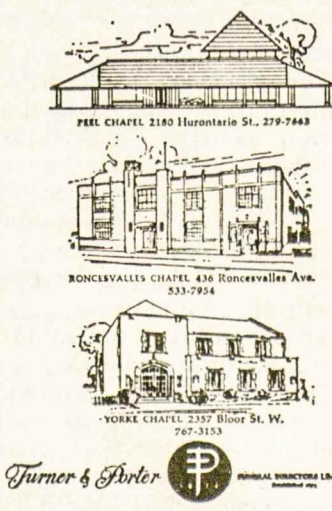
* Vasario 16 artėjant, "Rambyno" ir "Satrijos" tuntu ruošiasi paminėti didžiąją Lietuvos nepriklausomybės šventę vasario 8 d. Prisikėlimo šventovėje, dalyvaujant 11.30 v.r. iškilmingose Mišiose organizuotai su vėliavom. Po Mišių didžiojoje salėje įvyks iškilminga sueiga. Į pamaldas ir sueigą kviečiame tėvelius ir visą Toronto lietuvių visuomenę.

Tuntų vadovai

* "Rambyno" tunto tiekimo skyr. vedėjas S. J. Dambaras kiekvieną nuo vilkiuko iki skauto vyčio gali aprūpinti ženkliais. Prieš Vasario 16 šventę būtų gražu prie uniformos prisegti reikalingus ženklus. Skambinti S. J. Dambarui tel. 769-4891. Inf.

Turner & Porter laidotuvių namai

436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

Viesėdami Čikagoje,
neužmirškite aplankyti

N. ir J. VAZNELIŲ

Gifts International Inc.

2501 W 71st STREET,
CHICAGO, ILL. 60629
Telefonas 471-1424

Cia gausite lietuviškų knygų,
plokštelių, odos, medžio dirbinių.
Ypač didelis gintaro
išdirbinių pasirinkimas.

PARAMA

LIETUVIŲ KREDITO
KOOPERATYVAS

MOKA:

6 3/4% už 90 dienų term. indėl.
7 1/4% už 6 mėn. term. indėlius
7 1/2% už 1 m. term. indėlius
7 3/4% už 2 m. term. indėlius
8 1/4% už 3 m. term. indėlius
8 1/4% už GIC 1 m. garantuoti investavimo pažymėjimai
7 3/4% už pensijų planą (variable rate)
8 1/4% už 1 m. term. pensijų planą
7 3/4% už pensijų fondą — RRIF (variable rate)
6 1/2% už specialią taup. s-tą
6 % už taupymo s-tas
6-6 1/2% kasd. palūkanų sąskaita
6 % už čekių s-tas (dep.)

IMA:

už asmenines paskolas nuo	11 %
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuosimčiu	
1 metų	10 %
2 metų	10 1/4%
3 metų	10 1/2%
(fixed rate)	

su keičiamu nuosimčiu	
1, 2 ar 3 metų	9 1/2%
(variable rate)	

AKTYVAI virš 58 milijonų dolerių

Asmenines paskolas duodame iki \$65,000 ir mortgicijus iki 75% įkainoto turto. Visų narių gyvybė apdrausta santaupų dydį, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$15,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaudama pinigines perlaides, kelionės čekiai (American Express). Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgicijai.

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais — nuo 10 val. ryto iki 3 val. po pietų; ketvirtadieniais ir penktadieniais — nuo 10 val. ryto iki 8 val. vakaro; šeštadieniais — nuo 9 val. ryto iki 1 val. po pietų (Ilepos ir rugpjūčio mėnesiais šeštadieniais uždaryta)

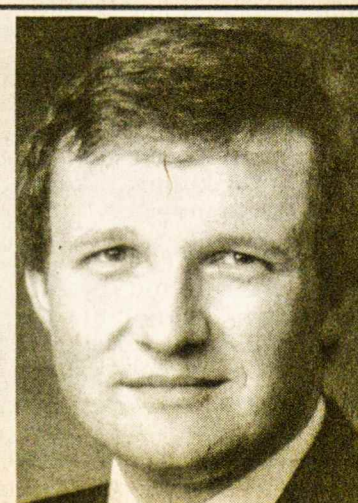
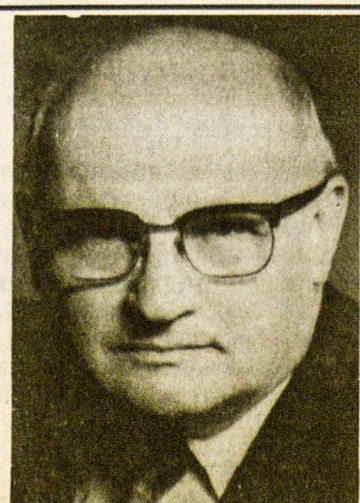
BŪSTINĖ: Lietuvių Namai — 1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonai: 532-8723 ir 532-1149

Taupyk ir skolinkis pirmutiniame ir didžiausiame

TORONTO LIETUVIŲ
KREDITO KOOPERATYVE

PARAMA

ALFONSAS GARBENIS, sn. (tėvas), ALFONSAS GARBENIS, jn. (sūnus), sueina į vieną įstaigą. Po 35 metų veiklos ir toliau ji tarnaus tautiečiams Toronte nekilnojamo turto reikaluose. Lietuviams nuolatina namo pardavimo atveju.

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.
121 Willowdale Ave., Suite 106, Willowdale, Ont. M2N 4Y3.
Telefonai: 225-5699 arba 489-1543

Namų įkainojimo skyrius

HURONIA PROPERTIES APPRAISALS LIMITED
25 Pineneedle Dr. P.O. 174, Aurora, Ontario L4G 3H3

Telefonas (Toronto linija) 773-6480

ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nuosavybių — mortgicijų, palikimų, investicijų. (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

4887 dundas st. west
lillington, ontario M9A 1B2
res: 767-0999

232-2322

ISLINGTON MANOR — puikus vienaaukštis — \$279,000.
PALACE PIER — rejų miegamųjų — \$189,000.
ETOBICOKE — rejų miegamųjų — \$169,000.
BLOOR — EAST VILLAGE — keturių miegamųjų — \$215,000.

NEMOKAMAS NAMO ĮKAINOJIMAS

Vaidotas (Vay) Jonynas

Telefonas (416) 864-2734

pataria ir padeda investacijose nuo aukso iki valstybinių laktų. Jo atstovaujama firma aptarnauja investuotojus nuo 1923 metų.

MOSS, LAWSON & CO. LIMITED
48 Yonge St., Toronto, Ont. M5E 1G7

AUTOMOTIVE FIBER

AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas:
sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas — RICARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Sąžiningas, konfidencialus patarnavimas

Parduodant, perkant ar tik norint informaciją apie nekilnojamas nuosavybes prašom man paskambinti

Gražina Raškauskienė, B.Sc.

624-6336 namų 897-0068

ALLAN BROWN REAL ESTATE (Ont.) LTD., REALTOR
Toronto & Mississauga Real Estate Board
4141 Dixie Rd., Rockwood Mall, Mississauga

LIETUVIŲ RŪPESČIAI ROMOJE

"TŽ" 1986 m. 51-52 nr. rašoma: "Prieš ir po didžiųjų iškilmų birželio 28 dieną numatyta visa eilė pamaldų įvairiose Romos šventovėse lietuvių, lotynų ir lenkų kalbomis".

Su širdgėla norisi paklausti lietuvių dvasiškia ir iškilmų rengėjų komitetą, kam tos lenkiškos pamaldos Lietuvos krikšto sukakties iškilmėse? Jau ir be tų pamaldų turėsime rausti, girdėdami lenkišką "Matulewicz" pavardę, prisegtą tauriam lietuviui patriotui arkivyskupui Jurgui Matulaičiui, nukentėjusiam nuo lenkų bei išstumtam iš Vilniaus vyskupijos. Be to, iš lenkų pusės buvo trukdymų palaimintojo Matulaičio bylos eigai.

Egzilinė Lenkijos vyriausybė Britanijos Londone rengia Lietuvos krikščionybės minėjimą, kurin kviečia ir lietuvius. Atrodo, kad mes iš naujo pergyvename Jogailos laikus.

Turėtume prašyti Šv. Tėvą, kad Lietuvos krikščionybės sukakties metais, t.y. 1987, įbengtų Vilniaus arkivyskupiją ir bažnytinę Lietuvos provinciją ir paskirti kardinolą. Afrikos tautos, dar net nemokančios tvarkyti savo valstybių, jau turi kardinolus, o Lietuva jo dar neturi.

Stasys Kasparas,
Britanijos Londonas

IDOMUS APRASŲMAS

Neturint "TŽ", būtų liūdnas ir nuobodus gyvenimas pensininkui. Juose randame įvairių naujienų, puikių straipsnių ir kartais vienu kitiem pakiamas adatas.

Siūlyčiau Stasiui Daliui, aprašiusiam lietuvių, patekusių į Raudonąją armiją likimą "Šiaubo ir neviltingos dienos", išleisti tą istoriją atskira knyga. Manau, kad ji susilauktų daug pirkejų. Aš būčiau pirmutinis, nes St. Dalius rašo labai įdomiai.

Ig. Girdzevičius,
Sault Ste. Marie, Ont.

RYŠYS SU LIETUVIAIS

Aciau už "TŽ". Per juos sužinome naujienas iš gimtosios žemės ir kitur.

Vienuoliškame mūsų gyvenime nieko ypatingo. Tik dalis seselių lietuvių jau iškeliauja į amžinybę — tikrąją tėvynę.

Iš tėvynės Lietuvos gauname kartas nuo karto laiškus. Ten tebegyvena mūsų giminės. Telsių vyskupas rašė savo tikintiesiems, kad krikščionybė yra didelė Dievo dovana. Nuostabu yra tai, kad ji tebėra gyva Lietuvoje. Juk ten žmonės, neturi jokio šaltinio, iš kurio galėtų semtis tikybinių žinių. Tikintieji yra visur persekiojami.

Liutgarda Radikaite,
Belgija

P. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS
2537 Wharton Glen Ave., Mississauga, L4X 2A8,
telefonas 279-4371

Važiuoti į vakarus Dundas St. W. nuo 427 kelio 1 mylia, sukiti kairėn prie pirmųjų šviesų (i pietus) Wharton Way.

Sąžiningai atliekame visus automobilių mechaniskus pataisymus.
Savininkas J. Tamošiūnas

Nuosavybių savininkams ir nuomininkams
Toronto, Yorko, Etobicoke'o, North Yorko,
Scarborough miestuose ir East Yorko priemiestyje

NUOSAVYBĖS ĮKAINOJIMAS

ir jūsų 1987 metų savivaldybės bei mokyklų mokesčiai

Regioninės įkainojimo įstaigos visoje Ontario provincijoje yra atsakingos už įkainojimą nekilnojamų nuosavybių savivaldybės ir mokyklų mokesčiams nustatyti.

Įkainojimo sąrašai yra įteikiami savivaldybėm, kurios pagal juos nustato promilės ir apskaičiuoja savivaldybinius nuosavybės mokesčius.

Jūsų mokamų mokesčių dydis už namą arba verslą priklauso nuo jų vertės ir promilės, nustatytos jūsų savivaldybės. Nustatytoji vertė, padauginta iš promilės, parodo jūsų 1987 metų nuosavybės mokesčius.

Atviros sueigos

Atviros sueigos jums teikia progą pilnai suprasti nuosavybės įkainojimą bei įvertinti jo teisingumą.

Atviros sueigos (Open House) rengiamos kiekvienoje savivaldybėje patogiu laiku ir patogioje vietoje, kad turėtumėte galimybę aptarti jūsų nuosavybės įkainojimą su regioninės įstaigos tarnautojais.

Įkainotojas mielai paaiškins jūsų nuosavybės įkainojimą, be to, jos turi teisę atitaisyti bet kurią netikslią informaciją, patekusią į nuosavybės įkainojimo sąrašą, prieš jį įteikiant savivaldybei.

Jei turite klausimų ir negalite dalyvauti atviros sueigoje, kreipkitės į savo regiono nuosavybių įkainojimo įstaigą (Regional Assessment Office), kurios adresas bei telefono numeris nurodytas čia žemiau.

Įkainojimo pranešimas

Nuosavybių savininkai ir nuomininkai gaus įkainojimo pranešimą tiksliai tuo atveju, jeigu informacija, liečianti jų nuosavybių įkainojimą, buvo pakeista praėjusiais metais, jeigu įkainojimas buvo apeliuotas praėjusiais metais ir jeigu buvo bendras perkainojimas savivaldybėje. Jei gaunate įkainojimo pranešimą, pastarajame galite rasti savo pageidautus pakeitimus mokyklų sistemos pasirinkime,

įkainojimo sumoje ar kurioje kitoje įrašytoje praėjusių metų pranešimo informacijoje.

Apeliacijos tvarka

Jeigu po dalyvavimo atviros sueigoje tebesate nepatenkintas savo nuosavybės įkainojimu, turite teisę kreiptis į įkainojimo peržiūros tarybą (Assessment Review Board). Pastaroji atlieka neformalius apklausinėjimus, yra įpareigota ištirti, ar apeliuotasis įkainojimas yra bešališkas bei teisingas, palyginus su panašių nuosavybių įkainojimais toje vietovėje arba kaimyninėje apylinkėje, ir gali jūsų nuosavybės įkainojimą atitinkamai pakeisti.

Apeliacijos terminas

Paskutinė data apeliuoti dėl nuosavybės įkainojimo yra 1987 metų vasario 26 diena.

Jūsų apeliacija turi būti pasiūsta ant apeliacijos pranešimo blanko arba atskiru laišku: Regional Registrar of the Assessment Review Board prieš 1987 m. vasario 26 arba tą dieną, pažymint savo nuosavybės adresą, numerį įkainojimo sąrašo ir apeliacijos motyvą.

Apeliacijos blankai ir įkainojimo peržiūros tarybos regioninio registratoriaus adresai gaunami atvirų sueigų metu, regioninėje įkainojimo įstaigoje arba savivaldybės raštinėje.

Sueigų tvarkaraštis

Ketvirtadienį — sausio 22 ir penktadienį — sausio 23; pirmadienį — sausio 26 ir penktadienį — sausio 30 nuo 8.30 v.r. — 8 v.v. minėtomis dienomis

FOR: CITY OF NORTH YORK
AT: Regional Assessment Office
55 Doncaster Avenue
Thornhill, Ontario L3T 1L7
(416) 889-9503

FOR: CITY OF SCARBOROUGH and
BOROUGH OF EAST YORK
AT: Regional Assessment Office
7 Overlea Boulevard
Toronto, Ontario M4H 1A8
(416) 423-1240

FOR: CITY OF ETOBICOKE
and CITY OF YORK
AT: Regional Assessment Office
4 Eva Road
Etobicoke, Ontario M9C 2A8
(416) 621-9400

FOR: CITY OF TORONTO
AT: Regional Assessment Office
90 Eglinton Avenue East, Suite 300
Toronto, Ontario M4P 3A5
(416) 486-6300

Vertimas, atliktas šio savitrašio, pagal tekstą, paropintą Ontario pajamų ministerijos

Smagu lietuvių vaikų darželyje Toronte: kairėje VALENTINA JUZUKO-NYTE, dešinėje — LINUTE JAGLOWITZ

Nuotr. St. Dabkaus

"Ontario Medicine" žurnalas 1987 m. sausio mėnesio laidoje išspausdino du laiškus gydytojų, pasisakančių prieš kai kurių žurnalo bendradarbių prososietinį naivumą jų persamos taikos srityje. Vienas laiškas pasirašytas dr. Gailiaus J. Skrinso. Pastarasis primena totalistinę sovietų sistemą, siekiančią užvaldyti tautas jėga. Ji yra nužudžiusi daug daugiau milijonų žmonių, negu praradusi savų. Jos persama taika yra apgaulinga, propagandinė. "Tikroji taika bei atlydis turi būti paremti istorine bei politine tikrove." Ties gydytojai, kurie lankėsi Maskvoje, tegu aplanko Lubiandos kalėjimą — ten galės patirti tikrą padėtį.

Lietuvos krikščionybės sukakties komiteto valdyba, kurią sudaro sekcijų vadovai, posėdžiavo Anapilio klebonijoje sausio 13 d. Pirmininkaujant V. Biretai, buvo aptarti krikščionybės sukakties renginiai Toronte.

Kanados lietuvių katalikų kunigų vienybės valdyba, einanti ir Pasaulio lietuvių kat. kunigų valdybos pareigas, posėdžiavo sausio 13 d. Anapilio klebonijoje ir nutarė rengti pasaulio liet. kat. kunigų suvažiavimą Romoje 1987 m. birželio 27 d. didžiųjų Lietuvos krikščionybės iškilmų išvakarėse. Numatyta ir atitinkama programa. Dabartinę Kunigų vienybės valdybą sudaro: pirm. kun. J. Staškus, ižd. kun. A. Simanavičius, OFM, sekr. kun. Pr. Gaida.

Aukštesniesiems lietuvininkams kursams šiais mokslo metais vadovauja mokytoja Irena Ross, talkinama mokytojos Stėfos Bubelienės. Dėl sumažėjusio kursantų skaičiaus yra tik viena klasė su 17 studentų. Pamokoms jie renkasi antradienio vakarais West Park Secondary mokykloje. Vieną antradienį pamokas dėsto mokyt. I. Ross, kitą — S. Bubelienė. Tarp kitų dalykų kursantai šiemet nagrinėja profesijas — mokytojų, inžinierių, gydytojų ir kunigų bei vienuolių, pasikvietę tų profesijų atstovus bei juos klausinėdami "interview" būdu.

Spaudos agentūra "Canadian Scene" praneša, kad Kanados imigracijos ministerija palengvino procedūrą iškvičimo giminių bei draugų, gyvenančių kitose valstybėse, būtent nebereikalaus užpildyti iškvičto blanko IMM vietinėje imigracijos įstaigoje. Iki šiol to buvo reikalaujama dėl to, kad kviečiamieji iš savo kraštų atvykdavo su labai mažomis lėšų sumomis. Vizų bus reikalaujama ir toliau iš šių valstybių gyventojų: Albanijos, Afganistano, Bulgarijos, Kinijos, Kubos, Čekoslovakijos, R. Vokietijos, Vengrijos, Lenkijos, Rumunijos ir Sov. Sąjungos.

Kanados ministeris jauni mo reikalams Jean Charest paskelbė naują vasaros darbų programą "Canadian Jobs Strategy", kuriai vykdyti paskirta \$10 milijonų. Šia programa siekiama pagelbėti jaunimui, nerandančiam darbo, kad jis, tinkamai paruoštas, galėtų steigti savo verslus ir tuo būdu parūpintų darbo ir kitiems. Programos vykdymas bei koordinavimas pavestas "YMCA Canada" organizacijai. Tam tikslui bus įsteigti jaunimo centrai "Youth Enterprise Centres" Vankuveryje, Edmontone, Winnipege, Toronte, Otavoje, Montrealyje, St. John, N. Brunswicke ir St. John's Niufaundlandijoje. Šia programa reikėtų susidomėti ir lietuvių jaunimui. Prašymų blankai bus gaunami minėtuose centruose š. m. sausio pabaigoje. Telefonas informacijai: Michel Icart (819) 994-2424.

Advokatė

JOANA E. KURAS, LL.B.

atidarė savo raštinę

3425 Dundas St. W., Suite 200 prie Windermere Ave.,
Toronto, Ontario M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS,
B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500
Bloor ir Jane gatvių kampas (staigos (416) 762-7393
Toronto, Ontario M6S 4W3 namų 233-0303

ADVOKATAS A. PUTERIS

nuo 1985 metų spalio 1 dienos
perkėlė savo raštinę į

3425 Dundas St. W., Suite 200,
(prie Jane St.), Toronto, Ont. M6S 2S4
Telefonas (416) 763-3362

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS,
B.A. M.L.S. LL.B.

3425 Dundas St. W., Suite 201
prie Windermere Ave. (staigos (416) 763-4319
Toronto, Ontario M6S 2S4 namų 621-2136

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD., REALTOR,
1614 Bloor St. West, Toronto, M6P 1A7
(Arti Toronto Lietuvių namų)

PERKANT — PARUODANT NAMĄ AR KOKIĄ
NEKILNOJAMĄ NUOSAVYBĘ, VISADA JUMS SAŽINGAI IR
DRAUGIŠKAI PATARNAUS

STASYS JOKUBAITIS.
30 metų patirtis vakarų Toronto ir High Parko rajonuose.
KINGSWAY NATIONAL
THE SIGN OF DISTINCTION
Tel. 535-2331
arba 537-2869

DRAUDA
"ALL THE CHOICE IN THE WORLD"
MASKELL INSURANCE
BROKERS LTD. (Savininkas Bais Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 20 METŲ PATIRTIS
• ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

RE/MAX
west realty inc., realtor
an independent member broker
Juozas (Joseph)
Norkus
namų pirkimo ir
pardavimo atstovas
patarnauja lietuvių kalba
Nemokamas namų įvertinimas
Lietuvių pensininkų namuose "Vilnius" I-me aukšte.
1700 bloor street west
toronto, ontario M6P 4C3
769-1616

DRESHER INSURANCE &
REAL ESTATE BROKERS

233-3334 — 231-2661 — 231-6226
3830 B Bloor Street West Islington, Ontario M9B 1K8
Lietuvių kalba patarnauja — V. DREŠERIS, A. MIKŠIENĖ ir
RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ
Darbo valandos: 9 v.r. — 7 v.v., šeštadieniais — 10 v.r. — 2 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas — greitas ir tikslus!
V. Dauginis — telefonai (416) 533-1121 (416) 822-8480
Lilija Pacevičienė — tel. (416) 846-7301, namų (519) 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *
* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA — INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6
(416) 533-1121

TOTAL TRADES RENOVATING

151 Carlingview Dr., Unit 5, Rexdale, Ontario

- atlieku visus elektrinius darbus — namų, įstaigų, (monių)
- parduodu ir įrengiu namų šildymo ir vėsinimo sistemas
- įrengiu aliumininius gaminius — lauko sienas, langus, duris, veidrodžius
- atlieku pagrindinius namų remontus — prausyklų, rūšių, padidinu namus, verandas
- uždegiu naujus stogus, išlieju (važiavimus (driveways))

Bob (Gintas) Artickonis 674-1068

V. BAČĖNAS
All Seasons Travel, B.D.

1573 Bloor Street West,
Toronto, Ontario M6P 1A6
Registration No. 0009239

Visais kelionių
reikalais kreiptis:
V. BAČĖNAS
tel. 533-3531
nuo pirmadienio iki
penktadienio 3 v.p.p.-7 v.v.
tel. 245-9990
nuo pirmadienio iki
šeštadienio nuo 10 v.r. iki 2 v.p.p.

Paskaitos apie Lietuvos krikščionybę

Lietuvos krikščionybės su-kakties komitetas Kanadoje, šalia kitų renginių, yra numa-tęs paskaitų seriją apie Lietu-vos krikščionybę Toronte. Tam tikslui įsiai sudarė paskaitų komisiją: pirm. kun. P. Dilys, nariai — A. Sungailienė, Č. Senkevičius, Stp. Varanka, kun. *Pr. Gaida. Ši komisija paruošė paskaitų planą ir pa-kvietė paskaitininkus.

Pirmoji paskaita bus 1987 m. kovo 8, sekmadienį, 3 v.p.p., Toronto Lietuvių namų didžio-joje salėje. Ją skaitys istori-kas **Algirdas Budreckis**, dau-gelio straipsnių ir leidinių autorius, gyvenantis Bostone. Jis kalbės apie senovės lietu-vių tikėjimą, jų priešinimąsi krikščionybei.

Antrą paskaitą skaitys to-rontietė doktorantė **Rasa Ma-žeikaitė** 1987 m. kovo 15, sek-madienį, 3 v.p.p., Toronto Lie-tuvių namuose apie dramatiš-kus krikščionybės kelius į Lie-tuvą. Taip pat vieną paskaitą

ji skaitys Romoje pontifika-linės komisijos rengiamame seminare birželio 26-28 d.d.

Trečią paskaitą apie refor-maciją Lietuvoje bei jos pėd-sakus skaitys istorikas prof. **Julius Slavenas** iš Buffalo Prisikėlimo parapijos salėje kovo 29, sekmadienį, 5 v.p.p.

Ketvirtą paskaitą skaitys sociologijos ir politinių moks-lų prof. **Vytautas Vardys** iš Ok-lahomos universiteto Prisikė-limo par. salėje balandžio 5, sek-madienį, 5 v.p.p., apie krikš-čionybę lietuvių tautos gyve-nime.

Paskaitose kviečiami daly-vauti visi tautiečiai ir pasi-naudoti galimybe giliau pa-žvelgti į savo tautos krikščio-nybę didžiosios sukakties pro-ga.

Organizacijos bei asmenys prašomi minėtomis dienomis savo renginius derinti su paskaitomis, kad nebūtų kliū-čių tautiečiams jose dalyvau-ti. Inf.

TORONTONT

Anapilio žinios

— Visuotinis parapijos susirin-kimas — sausio 25, sekmadienį, po 11 v.r. pamaldų, Anapilio sa-lėje.

— Jaunų talentų popietė — kovo 8, sekmadienį. Rengia kultūrinę parapijos sekcija.

— Koncertas, rengiamas kultūri-nės sekcijos, įvyks balandžio 12, sekmadienį, Anapilio salėje. Pro-gramoje: sol. M. Bizinkauskaitė, sol. S. Ziemelytė, fleitistas T. Re-gina, smuikininė R. Bankienė, akompaniatorius J. Govėdas.

— Kanados lietuvių kultūros muziejaus statybai telkiamas lėšos. Paaukoje \$1000 ir daugiau bus įrašomi specialioje muzie-jaus garbės lentoje. Taip pat primamos paskolos už 9% palū-kanų. Statyba prasidės š.m. balan-džio mėnesį. Galintieji paaukoti arba paskolinti lėšų prašomi kreiptis į kleboniją tel. 277-1270.

— Registruojami klebonijoje (tel. 277-1270) keleiviai į Lietu-vos krikščionybės iškilmes Ro-moje. Bus dvi grupės. Jos abi iš-vyks iš Toronto birželio 25 d. Vie-na jų grįš į Torontą liepos 4 d., kita — liepos 14 d. (lankys kitus Europos kraštus). Apytikslė kaina — \$1,600 ir \$2,700.

— Aukojo: kun. St. Kulpio pa-miniklui: \$50 — KLM moterų drau-gijos Lietuvos kankinių par. sky-rius; Kanados lietuvių kultūros muziejui: \$100 — KLM moterų dr-jos šios par. skyrius; motinos Te-resės labdarai \$30 — J. Rovas, J. Staškevičius.

— Mišios sausio 25, sekmadienį, 9.30 v.r. — už a.a. Stasę Vanagie-nę ir šeimos mirusius, 11 v.r. — už a.a. Oną Jonaitienę ir a.a. Min-tautą Mikšį.

Lietuvių namų žinios

— Užgavėnių karnavalas — va-sario 28 d. Organizacijos, norin-čios jame dalyvauti, prašomos skambinti A. Jankaitienei tel. 762-3838. Bilietų platinimas ir stalų rezervavimas prasidės va-sario 7 d.

— Iš a.a. E. Jankutės palikimo gauta bibliotekai 91 knyga. Jos testamentu vykdytojams LN reiškia nuosirdžią padėką.

— Tradicinis medžiotojų ir žūk-lautojų "Tauro" balius susilaukė daug dalyvių. Meninę programą atliko mergaičių kvartetas "Sutar-tinė".

— Lietuvių teatras "Aitvaras" suvaidino A. Kairio komediją "Si-dabrinė diena". Ja gerėjoji 200 žiūrovų.

— LN reikalingas vedėjas-a (me-tinis atlyginimas); taip pat rei-kalingas tarnautojas (valandinis atlyginimas). Skambinti dienos metu: V. Dauginis 533-1121.

— LN vyrų būrelis valdyba sau-sio 16 d. posėdyje pasiskirstė pareigomis: pirm. A. Sukauskas, vicepirmininkai — V. Kulnys ir Z. Revas, sekr. T. Stanulis, išd. A. Genys, ūkvedys P. Genys, narys A. Padolskis. Aptarta ateities veiklos programa.

— Adv. A. Pacevičius vasario 8, sekmadienį, 2.30 v.p.p., LN skaitys paskaitą apie testamentų sudary-mą giminėms Lietuvoje.

— Sausio 30, penktadienį, 10 v.v., LN svetainėje "Lokys" sol. V. Po-vilonis ir jo vadovaujama trijulė atliks pramoginio pobūdžio pro-gramą.

Vienuolė sesuo **Magdalena Glinskytė** (Glinski), senųjų ateivių dukra, gyvenusi Notre Dame vienuolyne Sydney Mines, N. S., mirė (pranešime data nenurodyta). Ji buvo "TŽ" skaitytoja. Prieš II D. karą Sydney Mines vietovėje gyve-no nemažai lietuvių ir gražiai veikė. Apie jų veiklą velionė yra rašiusi leidinyje "Lithua-nians in Canada".

Š.m. vasario 1, sekmadienį, 2.30 v.p.p., Toronto Lietuvių namuose

advokatė **Joana Kuraitė-Lasienė** skaitys

paskaita

“MOTERŲ TEISĖS IR KANADOS ĮSTATYMAI”

Bus aiškinami Kanados įstatymuose padaryti pakeitimai, liečiantys bendrą turtą, nuosavybes ir t.t. Visi kviečiami dalyvauti šioje svarbioje paskaitoje. Įėjimas nemokamas

Rengia — LN vyrų būrelis ir LN kultūrinė komisija

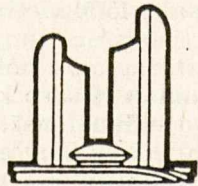
Žymiojo prancūzų dailininko Georges Rouault paveikslų serija "Miserere" yra išstaty-ti Ontario meno galerijoje To-ronte nuo š.m. sausio 17 iki kovo 22 d. Serijoje yra 58 pa-veiksiai. Tai vieni iš stipriaus-ių šio dailininko kūrinių.

Toronto Maironio mokyklo-je sausio 31 d. įvyks **Tėvų die-na**. Tėveliai turės progą susi-tikti su auklėtojais ir atsiimti mokinių pažymėjimus paskir-tu laiku. Tėvai, kurių pavar-dės prasideda raidėmis A iki G, kviečiami nuo 10.30 iki 11.00, H iki P — nuo 11.00 iki 11.30, R iki Ž — nuo 11.30 iki 12.00. Mokiniai bus paleisti namo 12.00. Visi tėvai kviečiami at-silankyti.

Prašymai Kanados lietuvių fondui aukoms gauti priima-mi iki š. m. vasario 16 d. Orga-nizacijos, gavusios stambesnes pašalpas, prašomos prijungti apyskaitas, rodančias kaip jos buvo išleistos. Prašymus siųsti šiuo adresu: Kanados lietuvių fondas, 1573 Bloor St. W., To-ronto, Ont. M6P 1A6.

Šiais metais (1987) sueina 40 metų Kanados pilietybei. Skelbiamas konkursas plakato Kanados dienai (liepos 1) te-ma: "Ką reiškia būti kanadie-čiu?" Konkurse gali dalyvauti visi kanadiečiai. Nupiešti pro-jektai turi būti įteikti iki 1987 m. vasario 21 d. Dydis — 38 cm iš 50 cm (15 inų iš 20).

Plakatai gali būti nupiešti pieštukais (crayon), dažais arba pastele. Prizas laimėto-jui — nemokama kelionė Ota-von 1987 m. liepos 1 d. Pieši-nius siųsti artimiausiai vals-tybės sekretoriato įstaigai su įrašu: "Canada Day Poster Contest". Tokios įstaigos ad-resas Toronte: Suite 200, 25 St. Clair Ave. E., Toronto, Ont. M4T 1M2. Telefonas in-formacijai (819) 994-3649.

Toronto miestas

Dėmesio, vyresnio amžiaus namų savininkai Toronto mieste! Jūs galbūt turite teisę į mokestinę \$100 nuolaidą

Jeigu jūs, jūsų žmona bei vyras arba abudu atitinkate visus sekančius reikalavimus:

- esate sulaukę 65 metų amžiaus ar daugiau prieš 1987 metų kovo 31 dieną,
- gaunate 1987 metų kovo 31 dieną mėnesinį federacinės vyriausybės garantuotą pajamų papildą,
- turėjote rezidencinę nuosavybę mieste bent penkerius metus nenutrūkstamai prieš 1987 metų kovo 31 dieną,
- gyvenate nuosavybėje, kurios savivaldybiniai mokesčiai yra sumokėti, —

tai turite teisę gauti iš Toronto miesto 1987 metų mokestinę nuolaidą (Tax Credit) vyresnio amžiaus namų savininkams.

Jeigu turite tą teisę, bet negavote prašymo blanko, arba norėtumėte gauti daugiau žinių, — skambinkite miesto raštvedžio įstaigai 392-7036. Net ir tuo atveju, jeigu esate gavę mokestinę nuolaidą 1986 metais, turite prašyti nuolaidos ir 1987 metams.

Atsiminkite, reikia kreiptis dėl mokestinės nuolaidos iki 1987 metų kovo 31 dienos imtinai.

Roy V. Henderson,
miesto raštvedys

Nereikia OSI Kanadoje!

Kanados Lietuvių Bendruomenės krašto valdyba yra įsi-tikinusi, kad koordinuota veikla su kitom interesuotom tautinėm grupėm yra reikalinga sustabdyti nacių pajėškų vieneto OSI įsteigimui Kanadoje.

Todėl visų lietuvių pagalba yra būtina. Reikia sudaryti sąlygas, įgalinančias pastoviai informuoti Kanados parlamen-tarus ir gyventojus apie mūsų rūpesčius šiuo klausimu, kai tik bus paskelbti teisėjo Deschenes komisijos siūlymai.

Dabar štai kas daroma:

- siunčiamos kortelės Kanados vyriausybei iš visų Kanados apylinkių; visi lietuviai prašomi jas pasirašyti ir išsiųsti
- paruoštas pilno puslapio atitinkamas skelbimas Kanados dienraščiuose
- siunčiami laišukai parlamentarams ir senatoriams
- spausdinami skelbimai etninuose laikraščiuose.

Dabar laikas suteikti pakankamai lėšų organizuotam pa-sipriešinimui Deschenes komisijos siūlymui steigti OSI Kana-doje. Atėjo kritiškas momentas, ir tikimės, kad Kanados lietuviai rems mūsų iniciatyvą ir parodys savo pritaurimą. Be jūsų pa-ramos nepajėgims iškelti visų balso per spaudą.

Prašome siųsti aukas ir paremti šią svarbią veiklą.

KLB krašto valdyba,
1011 College St. Toronto, Ont. M6H 1A8

Advokato raštinei reikalinga sekretorė.

Skambinti tel. 762-7393 Toronte.

Anapilio ateitininkų suei-ga įvyko sausio 18 d. Lietuvos kankinių parapijos salėje. Dalyvavo 18 narių. Įvadinį žo-dį tarė pirm. Vyt. Aušrotas, primindamas reikalą atnau-jinti veiklą. Kun. Pr. Gaida kalbėjo tema "Snausti malonu, bet pavojinga". Jis pažvelgė į silpnėjančią ateitininkų veik-lą, ypač sendraugių, į silpnė-jimo priežastis, dėstė priešin-gų sąjūdžių reliatyvų stiprė-jimą, ateitininkų pastangas

gyvinti bei stiprinti savo veiklą, nurodė veiklos galimy-bes. Pateiktos mintys buvo gy-vai diskutuojamos ir padary-tos kai kurios išvados. Nutar-ta šį ateitininkų vienetą pa-vadinoti Anapilio "Ateities" klubo. Taip pat priimtos kai kurios veiklos gairės. Sueiga pradėta ir baigta malda, pri-simenant ligonius ir mirusius ateitininkus. Po atliktos pro-gramos pasivažiinta sūriu ir vynu.

MONTREAL

Metinis AV parapijiečių susi-rinkimas įvyko sausio 11 d. po pa-maldų. Jį pradėjo klebonas kun. J. Aranauskas malda. Susirinki-mui pirmininkavo dr. P. Lukošė-vičius ir J. Adomaitis, sekreto-riavo P. Drešeris. Pranešimus padarė parapijos komiteto pirm. A. Jonelis, išd. E. Krasowska ir klebonas. Atrodo, kad parapija tiek ekonominiu, tiek dvasiniu atžvilgiu stovi gana stipriai. Pa-rapijos komiteto nariai — A. Jone-lis ir M. Girdžiuvienė baigė savo kadenciją. Jų vieton išrinkti — M. Vapšienė ir A. Čepulis bei atsar-giniu nariu V. Piečaitis. Komitete dar yra likę ankstesniais metais rinkti E. Krasowska, E. Augūnas, Iz. Mališka ir Vl. Zitkus. Pirmi-ninkaujantis P. Lukoševičius la-bai dėkojo praėjusių metų komi-tetui, vadovaujamam A. Jonelio, už atliktus žymius remontus, ku-rių didelė dalis padaryta savo jė-gomis. Seselė M. Palmira smul-kiau paaiškino apie rengiamą kantaną 600 metų Lietuvos krikš-ti sukakties progą. Kantatos lib-retas yra parašytas poeto dr. H. Nagio. Muz. A. Stankevičius da-bar rašo muziką. Kantata bus at-likta gegužės 30 d. Šv. Kazimiero šventovėje.

Susirinkimas baigtas malda. Visi dalyviai buvo pavaišinti kava ir M. Girdžiuvienės kepiniais.

AV parapijoje 1986 m. buvo 22

krikštai, 8 jungtuvės ir 28 laido-tuvės.

Ona Gudaitė, Alfonso ir Noros Gudų dukra, baigė McGill univer-sitete bakalauro laipsniu žemės ūkio ir mitybos technologiją. Anksčiau "Concordia" univer-sitete buvo baigusi antropologiją. Yra apsisprendusi studijas tęsti Universite de Montreal.

Inos Kličienės gimtadienis sau-sio 10 d. buvo atšvėstas jės ir jos vyro Algio namuose. Giminių ir artimųjų bendrą dovaną su gra-žiais linkejimais įteikė abi duk-ros Kristina Gustainienė ir Asta Staškevičienė, o asmenišką dova-ną — naujo automobilio raktus — Algis. Visi svečiai buvo gražiai pavaišinti.

A. A. Vytautas Poderys, 66 m. am-žiaus, staiga mirė sausio 6 d. Mont-realyje. Dirbo bei gyveno Otavoje ir, išėjęs pensijon, rengėsi per-sikelti Montrealin. Palaidotas sausio 10 d. iš Šv. Kazimiero šven-tovės Pres du Fleuve kapinėse Boucherville, Que. Liko brolis su šeima Baltimorėje ir kiti ar-timieji.

A. A. Elzbieta Januškienė-Rudo-kaitė, 83 m. amžiaus, mirė sausio 8 d. Palaidota sausio 12 d. iš AV šventovės Notre Dame des Neiges kapinėse. Liūdi dvi dukters, ku-rių viena su šeima, ir kiti giminės bei artimieji. B.S.

Greitas ir tikslus patarnavimas

Tel. Bus.: 722-3545 PETRAS ADAMONIS
Res.: 256-5355 C. I. B.

GAISRAS - AUTOMOBILIAI - ATSAKOMYBĖ - GYVYBĖ
ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

1987 METŲ KELIONĖS LIETUVIAMS

* KELIONĖ Į LIETUVOS KRIKŠIONYBĖS SUKAKTIES IŠKIL-MES Romoje nuo 1987 m. birželio 21 iki 30 d. — \$1935.00 (JAV \$1435.00).

* JAUNIMO GRUPĖS KELIONĖ Į LIETUVĄ 10 dienų: Vilnius, Kaunas, Trakai, Maskva ir Leningradas nuo birželio 29 iki liepos 13 d. — \$1999.00 (JAV \$1480.00).

* KELIONĖ Į LIETUVĄ 10 dienų: Vilnius, Kaunas, Panevėžys, Trakai, Maskva ir Leningradas nuo rugsėjo 25 iki spalio 9 d. — \$1885.00 (JAV \$1400.00).

Smulkesnių informacijų teirautis pas L. Stankevičių,
1053 Cr. Albanel, Duvernay, Laval, Que. Canada H7G 4K7.
Tel. (514) 669-8834.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830

Skyriai: 3907A Rosemont Blvd. ir Šv. Kazimiero parapija

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$19,000,000; REZERVAS — VIRŠ \$600,000.

MOKA UŽ:

Certifikatus	8 1/2%	Taupymo — special.	6 %
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 3/4%
1 metų	7 3/4%	Taupymo — kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	7 1/2%	Einamos sąsk.	5 %
120 d. - 179 d.	7 1/4%	Pensijų — RRSP — term.	8 3/4%
30 d. - 119 d.	7 %	Pensijų — RRSP — taup.	6 3/4%

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 9 3/4%, asmenines — nuo 10 3/4%

Informacija apie naujasias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS

	1475 De Seve	Rosemont	Šv. Kazimiero
Pirm. antr. treč.	9.00 — 3.00	—	—
Ketvirtadieniais	12.00 — 8.00	4.00 — 8.00	—
Penktadieniais	10.00 — 6.00	2.00 — 6.00	—
Sekmdieniais	10.30 — 12.30	—	10.30 — 12.30

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka staltiesius, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo dar-bus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024, Toronte.

GRYNAS, NATŪRALUS BICIŲ MEDUS iš Jono Norkaus bityno gaunamas sekmadieniais po pa-maldų Anapilio parapijos salėje.

IŠNUOMOJAMAS KAMBARYS pir-mame aukšte Bloor-Ossington ra-jone, 484 Roxton Rd., Toronto, Ont. Kaina — \$140.00 mėnesiui. Tel. 536-8663.

LIETUVIŠKA

gėlių krautuvė
savininkė V. SIMINKEVIČIENĖ.
MENIŠKAI PARUOŠIA gėles ir jas pristato vestuvėms, ligoniniais, lai-dotuvėms, įvairiems parengimams. Skambinti tel. 767-9372, 710 Annette St., Toronto, Ont. M6S 2E2.

EUROPEAN CATERING

Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėles, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: An-tanas Gataveckas tel. (416) 239-4496 Toronte.

NAMŲ VIDAUS dažymas. Skambin-ti tel. 531-2711 Toronte.

GAMINU namuose pagal užsaky-mus vištienos arba anties susuk-tus kepsnius. Skambinti Irenai vakarais: tel. 535-3847 Toronte.

JIEŠKOMA MOTERIS prižiūrėti 16 mėnesių mergytės High Park rajone darbo dienomis. Skambinti tel. 537-0976 Toronte.

SHANNON FLORIST LTD.

gėlių krautuvė
Savininkė LINDA MacDONALD
357 Jane Street, Toronto, Ontario
M5S 3Z3. Tel. 766-2367

OPTOMETRISTAS

Dr. S. Brogowski

412 Roncesvalles Ave.

Toronto, Ontario

(prie Howard Park Ave.)

Kabineto telefonas

531-4251

Pacientai priimami

susitarus telefonu